

20-24 ოქტომბერი 2020 თბილისი, საქართველო

ცხადიციულო ძრავალხმიახოზის
ძეათე
საერთაშოზისო
სიმპოზიუმი

THE TENTH
INTERNATIONAL
SYMPOSIUM
ON TRADITIONAL POLYPHONY

20-24 OCTOBER 2020 TBILISI, GEORGIA

სიმპოზიუმი ტარდება საქართველოს პრეზიდენტის

სალომე ზურაბიშვილის პატრონაჟით

სიმპოზიუმის ფინანსური მხარდაჭერი:

საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო

სიმპოზიუმის ორგანიზატორები:

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია

თსკ-ის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრი

ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ცენტრი

საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრი

THE SYMPOSIUM IS HELD UNDER THE PATRONAGE OF

SALOME ZURABISHVILI, PRESIDENT OF GEORGIA

BY THE FINANCIAL SUPPORT OF

THE MINISTRY OF EDUCATION, SCIENCE, CULTURE AND SPORTS OF GEORGIA

ORGANIZERS OF THE SYMPOSIUM:

VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE

INTERNATIONAL RESEARCH CENTER FOR TRADITIONAL POLYPHONY

OF TBILISI STATE CONSERVATOIRE

THE INTERNATIONAL CENTRE FOR GEORGIAN FOLK SONG

THE STATE FOLKLORE CENTRE OF GEORGIA

**სალომე
ზურაბიშვილი**
საქართველოს
პრეზიდენტი

SALOME ZURABISHVILI
PRESIDENT OF GEORGIA

I welcome the initiators, organizers and each participant of the 10th anniversary International Symposium on Traditional Polyphony!

This symposium is already a cultural tradition in our country. It is delighting, that the symposium has already received international recognition in the world ethnomusicological scientific circles and played a significant role in recognizing the uniqueness of Georgian polyphony. With its deep content, scale and, most importantly, goal this symposium, serves the development and popularization of Georgian music, Georgian culture, introduction of the world cultural achievements to Georgia and constant participation of different generations of our country in international cultural processes.

I am sure such initiatives will allow us to move forward, be seen by the entire world, to deepen our knowledge and experience and to further enrich the centuries-old, original Georgian culture. I believe that this year's symposium will be another step towards strengthening and developing our community and expanding international cultural ties.

I would like to thank the organizers who, in the midst of a very difficult, global pandemic for the whole world, took upon themselves the responsibility to organize the International Scientific Forum at a high professional level.

I wish success and unforgettable impressions to every participant and spectator of the symposium!

The President of Georgia
Salome Zurbashvili

მივესალმები ტრადიციული მრავალხმიანობის მეათე, საიუბილეო საერთაშორისო სიმპოზიუმის ინიციატორებს, ორგანიზატორებს, თითოეულ მონაწილეს!

ეს სიმპოზიუმი ჩვენს ქვეყანაში უკვე კულტურული ტრადიციაა. სასიხარულოა, რომ მან უკვე მოიპოვა საერთაშორისო აღიარება მსოფლიოს ეთნომუსიკოლოგიურ სამეცნიერო წრეებში, რამაც დიდი როლი შეასრულა ქართული პოლიფონიის უნიკალობის აღიარებაში. ეს სიმპოზიუმი, თავისი ღრმა შინაარსით, მასშტაბურობით და, რაც მთავარია, მიზნით, ემსახურება ქართული მუსიკის, ქართული კულტურის განვითარებასა და პოპულარიზაციას, მსოფლიოს კულტურული მიღწევების შემოტანას საქართველოში და ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა თაობის მუდმივ მონაწილეობას საერთაშორისო კულტურულ პროცესებში.

დარწმუნებული ვარ, რომ სწორედ ასეთი ინიციატივებით შევძლებთ, ვიართო წინ, დაგვიწახოს მთელმა მსოფლიომ, გავიღრმავო ჩვენი ცოდნა და გამოცდილება და კიდევ უფრო გავამდიდროთ მრავალსაუკუნოვანი, თვითმყოფადი ქართული კულტურა.

მჯერა, რომ წლევეანდელი სიმპოზიუმი იქნება კიდევ ერთი ნაბიჯი ჩვენი საზოგადოების გაძლიერებისა და განვითარებისთვის და საერთაშორისო კულტურული კავშირების გაფართოებისთვის.

მინდა მაძლობა გადავუხადო ორგანიზატორებს, რომლებმაც მთელი მსოფლიოსათვის მეტად რთულ, გლობალური პანდემიის პირობებში, საკუთარ თავზე აიღეს საერთაშორისო სამეცნიერო ფორუმის მაღალ პროფესიულ დონეზე ორგანიზება.

წარმატებებს და დაუვიწყარ შთაბეჭდილებებს ვუსურვებ სიმპოზიუმის თითოეულ მონაწილესა და მყურებელს!

საქართველოს პრეზიდენტი
სალომე ზურაბიშვილი

ბადრი მაისურაძე
საქართველოს განათლების,
მეცნიერების, კულტურისა და
სპორტის მინისტრის
პირველი მოადგილე

BADRI MAISURADZE
FIRST DEPUTY MINISTER OF EDUCATION,
SCIENCE, CULTURE AND SPORT

I cordially welcome the participants of the 10th International Symposium on Traditional Polyphony. It is important that the symposium is being held at a time when the whole world, including Georgia, is facing a serious problem. This is why it is especially delighting that despite the difficulties, scholars from a number of countries accepted our invitation to come and participate in the Tbilisi Forum. By doing so, they not only expressed solidarity with their Georgian colleagues, but also expressed confidence in our country, declared safe, which will do everything to receive guests suitably.

The 21st century started with international recognition of Georgian polyphony, when in 2001 UNESCO proclaimed Georgian polyphonic singing a masterpiece of the intangible cultural heritage of humanity. This recognition was reinforced by the Tbilisi Symposia, which greatly contributed to the dissemination of knowledge about it in the scientific circles worldwide. This is evidenced by the great interest of our foreign friends in the study of Georgian polyphony.

The International Symposium on Traditional Polyphony serves further integration of Georgian science with the world scientific circles and deepening of cultural relations between the countries. This is an honorable mission and I wish success to the organizers and participants of the symposium every success in its implementation.

Badri Maisuradze,
Deputy Minister of Education, Science, Culture and Sport.

მივესალმები ტრადიციული მრავალხმიანობის მე-10 საერთაშორისო სიმპოზიუმის მონაწილეებს

მნიშვნელოვანია, რომ ეს სიმპოზიუმი ტარდება მაშინ, როცა მსოფლიო და, მათ შორის, საქართველო, უდიდესი გამოწვევის წინაშე დგას. სწორედ ამიტომ, ჩვენთვის განსაკუთრებით სასიხარულოა, რომ მიუხედავად სირთულეებისა, არა ერთი ქვეყნის მეცნიერი გამოეხმაურა ჩვენს მოწვევას, რომ ჩამოსულიყო და უშუალოდ მიეღო მონაწილეობა თბილისურ ფორუმში. ამით მათ არა მარტო სოლიდარობა გამოხატეს თავიანთი ქართველი კოლეგებისადმი, არამედ ნდობაც – უსაფრთხოდ გამოცხადებული ჩვენი ქვეყნის მიმართ, რომელიც ყველაფერს გააკეთებს სტუმრების ღირსეულად მისაღებად.

XXI საუკუნე ქართული პოლიფონიის საერთაშორისო აღიარებით დაიწყო, როცა 2001 წელს იუნესკომ იგი მსოფლიოს არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის შედეგად გამოაცხადა. ეს აღიარება კიდევ უფრო განამტკიცეს თბილისურმა სიმპოზიუმებმა, რომელთა დიდი დამსახურებაა მის შესახებ ცოდნის გავრცელება მსოფლიოს სამეცნიერო წრეებში. ამაზე მეტყველებს ის დიდი ინტერესიც, რომელსაც ჩვენი უცხოელი მეგობრები იჩენენ ქართული მრავალხმიანობის კვლევისადმი.

ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო სიმპოზიუმი ემსახურება ქართული მეცნიერების შემდგომ ინტეგრაციას მსოფლიო სამეცნიერო წრეებთან და კულტურული ურთიერთობების გაღრმავებას ქვეყნებს შორის. ეს საბატიო მისიაა და წარმატებას ვუსურვებ სიმპოზიუმის ორგანიზატორებსა და მონაწილეებს მის განხორციელებაში.

განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის მინისტრის მოადგილე
ბადრი მაისურაძე

ნანა შარიკაძე
თბილისის
ვანო სარაჯიშვილის
სახელმწიფო
კონსერვატორიის რექტორი

NANA SHARIKADZE
RECTOR OF VANO SARAJISHVILI TBILISI
STATE CONSERVATOIRE

Hello,

I am honored to greet the participants, guests and organizers of the 10th Anniversary Symposium on Traditional Polyphony on behalf of Vano Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire.

The tradition of holding symposia on traditional polyphony dates back to 2002 and it is an important achievement not only of Georgian musicology, but also of Georgian scientific sphere as a whole. The symposium is an excellent example of international cooperation. It provides high level for research, exchange and popularization of Georgian polyphony, proclaimed by UNESCO a masterpiece of Intangible Cultural Heritage of Humanity in 2001. Tbilisi State Conservatoire is proud of such interest of the world's leading scientific circles (Germany, USA, Japan, France, Spain and many others) to Georgian polyphony and their active participation in the symposium.

Due to the pandemic in the world and in Georgia, unfortunately, it was not possible to celebrate this 10th anniversary of symposium; however, the interest in it has not slowed down, for which I would like to convey special thanks to the organizing group of the symposium and the participants, as well as all its supporters for enthusiasm and professionalism.

მოგესალმებით,

ჩემთვის მეტად სასიხარულო და საპატიოა თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის სახელით მივესალმო ტრადიციული მრავალხმიანობის მე-10 საიუბილეო სიმპოზიუმის მონაწილეებს, სტუმრებსა და ორგანიზატორებს.

ტრადიციული მრავალხმიანობის სიმპოზიუმის ჩატარების ტრადიცია 2002 წლიდან იღებს სათავეს და ის არა მხოლოდ ქართული მუსიკოლოგიის, არამედ, ზოგადად, ქართული სამეცნიერო სფეროს მნიშვნელოვან მონაპოვარს წარმოადგენს. სიმპოზიუმი საერთაშორისო სამეცნიერო თანამშრომლობის შესანიშნავი მაგალითია. ის წარმოადგენს იუნესკოს მიერ 2001 წელს კაცობრიობის არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლად აღიარებული ქართულ პოლიფონიის მაღალ მეცნიერულ დონეზე კვლევის, სიახლეთა გაზიარებისა და პოპულარიზაციის საუკეთესო საშუალებას. თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიისათვის საამაყოა მსოფლიოს წამყვანი სამეცნიერო წრეების (გერმანია, აშშ, იაპონია, საფრანგეთი, ესპანეთი და მრავალი სხვა) ასეთი დაინტერესება ქართული მრავალხმიანობით და მათი ესოდენ აქტიური ჩართულობა სიმპოზიუმის მუშაობაში.

წლებიდან წელს, მსოფლიოსა და საქართველოში არსებულ პანდემიასთან დაკავშირებული ვითარების გამო, საიუბილეო თარიღის საზეიმოდ აღნიშვნა, სამწუხაროდ, ვერ მოხერხდა, თუმცა, მისდამი ინტერესი არ განელებულა, რისთვისაც მსურს განსაკუთრებული მადლობა მოვახსენო სიმპოზიუმის საორგანიზაციო ჯგუფსა და მონაწილეებს, ასევე, მის ყველა მხარდამჭერს ასეთი ენთუზუაზმისა და პროფესიონალიზმისათვის.

რუსუდან წურწუმია

თბილისის სახელმწიფო
კონსერვატორიის
ტრადიციული
მრავალხმიანობის
კვლევის საერთაშორისო
ცენტრის დირექტორი

RUSUDAN TSURTSUMIA

DIRECTOR OF THE INTERNATIONAL
RESEARCH CENTER FOR
TRADITIONAL POLYPHONY
OF TBILISI STATE CONSERVATOIRE

We have to hold this anniversary symposium in an unusual situation. We, the organizers, wanted to celebrate it on a large scale, however, because of these unusual circumstances it may turn to be more memorable for the participants. We are delighted that like the previous symposia, it will be representative – more than 40 scientists from more than 30 countries of the world will take part in it, including a number of loyal friends of our symposium. We will be happy to host them in Tbilisi, if possible. But, in any case, we will do our best to create a comfortable environment for fruitful work at the symposium.

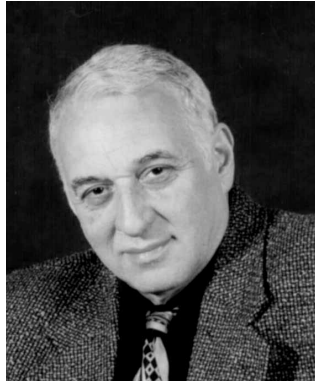
We express our gratitude to the President of Georgia Salome Zurbishvili and the Government of Georgia for the support. Despite the economic crisis caused by the pandemic, the Ministry of Education, Science, Culture and Sports of Georgia found the opportunity for funding the symposium and reaffirmed the importance, attached by the Government to the Scientific Forum on Georgian Polyphony, in the development of national culture and further integration of Georgian ethnomusicology with modern Western science.

წლებიდან დასრულებული საიუბილეო სიმპოზიუმის ჩატარება უჩვეულო ვითარებაში გვიხდება. ორგანიზატორებს ძალიან გვინდოდა, იგი მასშტაბურად აღგვენიშნა, თუმცა, სწორედ ამ უჩვეულო ვითარების გამო, იგი, შესაძლოა, მონაწილეთათვის უფრო დასამახსოვრებელიც აღმოჩნდეს. ძალიან გვიხარია, რომ წინა სიმპოზიუმების მსგავსად, ისიც წარმომადგენლობითი იქნება – მასში მონაწილეობას მიიღებს 40-ზე მეტი მეცნიერი, 30-ზე მეტი – მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან და, მათ შორის, ჩვენი სიმპოზიუმის არაერთი ერთგული მეგობარი. ჩვენ ბედნიერი ვიქნებით, თუ მოგვეცემა შესაძლებლობა, ვუმასპინძლოთ მათ თბილისში, მაგრამ, ყველა შემთხვევაში, ვეცდებით სიმპოზიუმზე შევეუქმნათ კომფორტული გარემო ნაყოფიერი მუშაობისათვის.

დიდ მადლიერებას გამოვხატავთ მხარდაჭერისათვის საქართველოს პრეზიდენტის, ქალბატონ სალომე ზურაბიშვილისა და საქართველოს მთავრობის მიმართ. პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური კრიზისის მიუხედავად, განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრომ გამონახა შესაძლებლობა დაეფინანსებინა სიმპოზიუმი და კიდევ ერთხელ დაადასტურა, როგორ დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს მთავრობა ქართული პოლიფონიისადმი მიძღვნილ სამეცნიერო ფორუმს ეროვნული კულტურის განვითარებისა და ქართული ეთნომუსიკოლოგიის თანამედროვე დასავლურ მეცნიერებასთან შემდგომი ინტეგრირებისათვის.

რუსუდან წურწუმია

ანზორ ერქომაიშვილი
ქართული ხალხური
ნიმუხების საერთაშორისო
ცენტრის პრეზიდენტი

ANZOR ERKOMAISHVILI
PRESIDENT OF THE
INTERNATIONAL CENTRE FOR GEORGIAN
FOLK SONG

International Symposium on Traditional Polyphony is being held for the tenth time this year, The Tbilisi Forum has long been recognized in international ethnomusicological scientific circles; Tbilisi has become an important center for the study of traditional polyphony Georgian folk song is a unique phenomenon in world musical folklore; Georgian polyphony has long attracted the attention of foreign scholars, the interest in our songs has increased since the UNESCO proclamation of Georgian polyphonic singing a masterpiece of the intangible cultural heritage of Humanity in 2001.

This year, we are holding the Tbilisi Symposium in particular conditions, therefore, we may not be able to fully present Georgian folklore, but it will still be of interest to foreign guests.

Since the last symposium, many works have been published that will attract special attention of our guests. As a representative of the International Center for Folk Song, I would like to tell you that, together with Kartu Foundation and the American Publishing “Nova Scientific”, our Center recently published a three-volume edition in English: “Georgia, History, Culture, Ethnography.” The book contains a lot of interesting material about Georgian culture, including 2491 folk songs, dances and instrumental music.

I greet our dear guests and hope, that this symposium will bring them many moments of great pleasure.

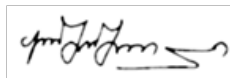
წელს მეათედ ტარდება ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო სიმპოზიუმი, თბილისურმა ფორუმმა დიდხანია აღიარება მოიპოვა საერთაშორისო ეთნომუსიკოლოგიურ სამეცნიერო წრეებში, თბილისი იქცა ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის მნიშვნელოვან ცენტრად.

ქართული ხალხური სიმღერა მსოფლიოს მუსიკალურ ფოლკლორში უნიკალურ მოვლენას წარმოადგენს, ქართულმა პოლიფონიამ დიდხანია მიიპყრო უცხოელი მეცნიერების ყურადღება, ინტერესი ჩვენი სიმღერების მიმართ მას შემდეგ გაიზარდა, როცა 2001 წელს იუნესკომ ქართული პოლიფონიური სიმღერა კაცობრიობის არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის შედეგად გამოაცხადა.

წელს, თბილისის სიმპოზიუმის ჩატარება განსაკუთრებულ ვითარებაში გეხდება, ამიტომ შეიძლება სრულად ვერ წარმოვაჩინოთ ქართული ფოლკლორი, მაგრამ იგი მაინც საინტერესო იქნება უცხოელი სტუმრებისათვის.

წინა სიმპოზიუმიდან დღემდე ბევრი ნაშრომი გამოიცა, რომელიც ჩვენი სტუმრების განსაკუთრებულ ინტერესს გამოიწვევს. მე, როგორც ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ცენტრის წარმომადგენელი მოგახსენებთ, რომ ახლახან ფონდ „ქართუ“-ს და ამერიკულ გამომცემლობა „Nova Scientific“-თან ერთად ჩვენმა ცენტრმა ინგლისურ ენაზე გამოსცა სამტომეული: „საქართველო, ისტორია, კულტურა, ეთნოგრაფია“. ეს წიგნი ქართული კულტურის შესახებ ბევრ საინტერესო მასალას შეიცავს, მათ შორის აღსანიშნავია 2491 ხალხური სიმღერა, ცეკვა და ინსტრუმენტული მუსიკა.

მივესალმები ჩვენს ძვირფას სტუმრებს და ვფიქრობ, რომ წლევანდელი სიმპოზიუმი მათ დიდ საამოვნებას მიანიჭებს.

გიორგი დონაძე
საქართველოს ფოლკლორის
სახელმწიფო ცენტრის
ალმასრულებელი დირექტორი

სასიხარულოა, რომ, მსოფლიო პანდემიის პირობებში ტრადიცია არ დაირღვა და თბილისი მეათედ მასპინძლობს ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო სიმპოზიუმს. სიმპოზიუმი საიუბილეოა. ცხადია, წლევანდელი სიმპოზიუმის ფორმატი შეცვლილია, მასშტაბები შეზღუდული, კონცერტების, მონაწილეებისა და საპატიო სტუმართა რაოდენობა შემცირებული, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, დარწმუნებული ვარ, ეს მაინც მაღალი რანგის ფორუმი იქნება თავისი სამეცნიერო თუ საშემსრულებლო დანიშნულებით.

საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრს, როგორც საერთაშორისო სიმპოზიუმის ერთ-ერთ ორგანიზატორსა და ოფიციალურ პარტნიორს, წელსაც მეოთხედ ერგო პატივი, შეარჩიოს და გაუძღვეს საკონცერტო პროგრამას. შემსრულებლები თემატიკის მიხედვით ამჯერად არ შეირჩევა – წარმოდგენილი იქნება მხოლოდ მომღერალ-მგალობელთა მამაკაცთა, ქალთა და საოჯახო თბილისური ანსამბლები. ჯერჯერობით არც ის ვიცი. მოგვეცემს თუ არა პანდემია იმის შესაძლებლობას, რომ ქართული პოლიფონია საკონცერტო დარბაზში წარვედგინოთ საზოგადოებას, მაგრამ მისი ნაჩანაწერი აუცილებლად გახდება ხელმისაწვდომი ყველა დაინტერესებული პირისათვის სოციალური ქსელებითა და მედიასაშუალებებით.

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიას და ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო ცენტრს ვულოცავ ღირსეულად ჩატარებულ 9 სიმპოზიუმს და მივესალმები და წარმატებას ვუსურვებ საიუბილეო მე-10 სიმპოზიუმის ქართველ და უცხოელ მონაწილეებს – მეცნიერებს, შემსრულებლებს, ორგანიზატორებს.

GIORGI DONADZE
EXECUTIVE DIRECTOR OF THE
FOLKLORE STATE CENTRE OF GEORGIA

This year, the International Symposium on Traditional Polyphony will host scholars and performers from different parts of the world for the ninth time. I think the existence of such a large and important forum is a great success for Georgian traditional culture.

Since 2014, the Folklore State Centre of Georgia has taken on the responsibility of organizing concerts of folk polyphonic music for the symposium at a high professional level. As a folk performer and director of ensemble Basiani, I think these concerts are very important. Here, less popular young groups perform alongside well-known ensembles, which allows them to present their performance art to an international arena; years ago, our collaboration with foreign researchers started at the symposium, and later resulted in a number of successful projects.

The Symposium on Traditional Polyphony sets great perspectives to the participant scholars, promotes the establishment of contacts between them, and allows them to exchange existing knowledge and experience in this field. I hope that state support to the Symposium will continue to increase and reach a larger scale.

სიმპოზიუმის საორგანიზაციო კომიტეტი

მიხეილ ჩხენკელი, საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის მინისტრი
ბადრი მაისურაძე, საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და

სპორტის მინისტრის პირველი მოადგილე

ნანა შარიქაძე, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის რექტორი

რუსუდან წურწუმია, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის
საერთაშორისო ცენტრის დირექტორი

იოსებ ჟორდანი, ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის

საზღვარგარეთული ბიუროს ხელმძღვანელი (ავსტრალია)

ანზორ ერქომაიშვილი, ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ცენტრის პრეზიდენტი

გიორგი დონაძე, საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის დირექტორი

საორგანიზაციო ბიურო: მაია კახაკიშვილი, მაკა ხარძიანი, ნინო რაზმაძე, თეონა ლომსაძე, ბაია ჟუჟუნაძე

პრეს-სამსახური: სოფიო ხატაპურიძე, თეონა ლომსაძე

სამუშაო ჯგუფი:

ნანა ვალიშვილი, ნანა გოდერიძე, გიორგი დოროყაშვილი, მარინა კაპანაძე

SYMPOSIUM ORGANIZING COMMITTEE

MIKHEIL CHKHENKELI,

BADRI MAISURADZE, FIRST DEPUTY MINISTER OF EDUCATION, SCIENCE, CULTURE AND SPORTS OF GEORGIA

NANA SHARIKADZE, RECTOR OF TBILISI STATE CONSERVATOIRE

ANZOR ERKOMAISHVILI, PRESIDENT OF THE INTERNATIONAL CENTRE FOR GEORGIAN FOLK SONG

GIORGI DONADZE, EXECUTIVE DIRECTOR OF THE STATE FOLKLORE CENTRE OF GEORGIA

RUSUDAN TSURTSUMIA, DIRECTOR OF THE INTERNATIONAL RESEARCH CENTER FOR

TRADITIONAL POLYPHONY OF THE TBILISI STATE CONSERVATOIRE

JOSEPH JORDANIA, HEAD OF THE FOREIGN BUREAU OF THE INTERNATIONAL RESEARCH

CENTER FOR TRADITIONAL POLYPHONY (AUSTRALIA)

ORGANIZING BUREAU: MAIA KACHKACHISHVILI, MAKHA KARDZIANI, NINO RAZMADZE,

TEONA LOMSADZE, BAIA ZHUZHUNADZE

PRESS SERVICE: SOPIO KHACHAPURIDZE, TEONA LOMSADZE

WORK GROUP: NANA VALISHVILI, NANA GODERIDZE,

GIORGI DOROKASHVILI, MARINA KAPANADZE

პროგრამა

20	ოქტომბერი, საშაბათი	სამეცნიერო სესია	10:15-16:30 კონსერვატორიის საკონფერენციო დარბაზი
		სიგვოზიუმის ბასნა და ფოლკლორული კონცერტი	19:00 ფოლკლორის ცენტრის ეზო
21	ოქტომბერი, ოთხშაბათი	სამეცნიერო სესია	10:30-18:15 კონსერვატორიის საკონფერენციო დარბაზი
22	ოქტომბერი, ხუთშაბათი	სამეცნიერო სესია	10:30-18:45 კონსერვატორიის საკონფერენციო დარბაზი
		ფილმების ჩვენება	19:00 კონსერვატორიის საკონფერენციო დარბაზი
23	ოქტომბერი, პარასკევი	კულტურული პროგრამა უცხოელი მეცნიერებრისათვის	08:00-19:00
24	ოქტომბერი, შაბათი	სამეცნიერო სესია და მრგვალი მაგიდა დასკვნითი სესია	10:30-16:00 კონსერვატორიის საკონფერენციო დარბაზი
		ვიდეოკონფერენცია "გაუმარჯოს" უცხოელი შემსრულებლების მონაწილეობით	16:00-17:00

PROGRAM

20	OCTOBER, TUESDAY	SCIENTIFIC SESSION	10:15-16:30 CONFERENCE HALL OF THE CONSERVATOIRE
		OPENING OF THE SYMPOSIUM AND FOLK CONCERT	19:00 FOLK GARDEN
21	OCTOBER, WEDNESDAY	SCIENTIFIC SESSION	10:30-18:15 CONFERENCE HALL OF THE CONSERVATOIRE
22	OCTOBER, THURSDAY	SCIENTIFIC SESSION	10:30-18:45 CONFERENCE HALL OF THE CONSERVATOIRE
		DEMONSTRATION OF THE FILMS	19:00 CONFERENCE HALL OF THE CONSERVATOIRE
23	OCTOBER, FRIDAY	CULTURAL PROGRAM FOR THE VISITING SCHOLARS	08:00-19:00
24	OCTOBER, SATURDAY	SCIENTIFIC SESSION AND ROUND TABLE FINAL SESSION	10:30-16:00 CONFERENCE HALL OF THE CONSERVATOIRE
		ONLINE VIDEO CONCERT “GAUMARJOS” WITH INTERNATIONAL CHOIRS	16:00-17:00

მონაწილეები

ავსტრალია/საქართველო	იოსებ ჟორდანიანი ნინო ტყეშელაშვილი
ავსტრია	ევა ბანჰოლცერ ულრიხ მორგენსტერნი
აშშ	ანდრეა კუზმიჩი მარიო მორელი მათიუ ნაიტი ჯილიან ფულტონ-მელანსონი
აშშ/იტალია ესპანეთი	ქიანგუნ ლი შანგ ჯანგ ჯანა პარტლასი ტამარ ჩხეიძე
ესტონეთი გეორგიის საქართველო/ნიდერლანდები	კხატუნა დამჩიძე ტამაზ გაბონია გიორგი კრავეიშვილი ტეონა ლომსაძე
იაპონია ირანი იტალია კანადა	ნინო (ნანული) მაისურაძე ნინო მაყარაძე ნინო რაზმაძე დავით შუგლიაშვილი
ლიეტუვა	ტემურ ტუნაძე
ნიდერლანდები საქართველო	ბაია ჯუჯუნაძე ნატალია ჯუმბაძე ტიჯანა პალანდრანი მოჰამად აშკანი ნაზარი ემი ოკადა
სერბეთი უკრაინა შვეიცარია ჩინეთი	დაივა რაჩუნაიტე-ვიჩინიენე რეტის ამბრაზევიჩიუსი ბერნარდ კლეიკამპი იანნიკ ვეი გორდანა ბლაგოვეიჩი მანუელ ლაფარგა მარკესი პენელოპე სანჯ გონსალესი ანტონი მანონოლესი ანასტასია მაზურენკო მათიუ არნტი ბრაინ ფაირლეი ჰელენ რეისი სავანაჰ რივკა პოუელი რიკარდო ლა სპინა მიგუელ ანგელ სანტელა

SCHOLARS

AUSTRALIA/GEORGIA	JOSEPH JORDANIA NINO TSITSISHVILI
AUSTRIA	EVA C. BANHOLZER ULRICH MORGENSTERN
CANADA	ANDREA KUZMICH MARIO MORELLO MATTHEW KNIGHT JILLIAN FULTON-MELANSON
CHINA	XIANGKUN LIU SHANG ZHANG
ESTONIA GEORGIA	ŽANNA PARTLAS TAMAR CHKHEIDZE KHATUNA DAMCHIDZE TAMAZ GABISONIA GIORGI KRAVEISHVILI TEONA LOMSADZE
ITALY IRAN JAPAN LITHUANIA	NINO (NANULI) MAISURADZE NINO MAKHARADZE NINO RAZMADZE DAVID SHUGLIASHVILI TEMUR TUNADZE BAIA ZHUZHUNADZE NATALIA ZUMBADZE TIZIANA PALANDRANI MOHAMMAD ASHKAN NAZARI EMI OKADA DAIVA RAČIŪNAITĖ-VIČINIENĖ RYTIS AMBRAZEVICIUS BERNARD KLEIKAMP
NETHERLANDS SCHWEIZ SERBIA SPAIN	YANNICK WEY GORDANA BLAGOJEVIĆ MANUEL LAFARGA MARQUES PENELOPE SANZ GONZALEZ ANTONI MANONOLLES ANASTASIIA MAZURENKO MATTHEW ARNDT BRAIN FAIRLEY HELEN REES SAVANNAH RIVKA POWELL RICCARDO LA SPINA MIGUEL ANGEL SANTAELLA
UKRAIN USA	
USA/ITALY VENEZUELA/NETHERLANDS	

რიტის ამბრაზავიჩიუსი
ლიეტუვა

დამთავრა ვილნიუსის უნივერსიტეტის ფიზიკის ფაკულტეტი და სადოქტორო დისერტაცია დაცვა ლიეტუვის მუსიკისა და თეატრის აკადემიაში. მისი სამეცნიერო კვლევის სფეროებია: ეთნომუსიკოლოგია, მუსიკა, მეტყველების აკუსტიკა და მუსიკის შემეცნება. მისი კვლევის მნიშვნელოვანი ნაწილი ეთმობა ტრადიციულ სიმღერას. არის 70-ზე მეტი ნაშრომისა და მონოგრაფიის ავტორი და თანაავტორი, და 120-ზე მეტი საკონფერენციო მოხსენების ავტორი ლიეტუვასა და სხვა ქვეყნებში (ევროპა, აშშ, იაპონია, სამხრეთ კორეა). არის ლიეტუვის ეროვნული სამეცნიერო პრემიის ლაურეატი (2017), აქტიური ფოლკ და ფოლკ-როკ მუსიკოსი, ფოლკლორული ჯგუფების ხელმძღვანელი. ატარებს ტრადიციული მუსიკის მასტერკლასებს სხვადასხვა სემინარებზე ლიეტუვასა და მის ფარგლებს გარეთ.

მუსიკალური გზარტირებაი ლიეტუვა ტრადიციულ ვოკალურ ჰომოფონიაში

კვლევისათვის შევარჩიეთ ლიეტუვეური ტრადიციული ვოკალური ჰომოფონიის სხვადასხვა დიალექტის 15 აკაველა ნიმუში (აუდიოჩანანერი). მუსიკალური ბგერათრიგები განესაზღვრეთ აკუსტიკური გაზომვების საფუძველზე. კვლევის არის მდგომარეობს იმაში, რომ სმენით აღქმული მუსიკალური ბგერათრიგები უფრო მრავალფეროვანია, ვიდრე ერთი შეხედვით ჩანს.

ის მაგალითებიც კი, რომლებიც მეტნაკლებად შეესაბამება მაჟორულ ან მინორულ (და, ზოგადად, დიატონურ) ბგერათრიგებს, გვიჩვენებენ მრავალფეროვან ტიპებს: 1. ინტონაციის დაშვება ხმების ერთ ჯგუფში (ერთი ხმა) თითქმის ნახევარტონამდე მერყეობს, ხმისა და დიალექტის მიხედვით. „ფართო უნისონი“ ქმნის ხმის „ხავერდოვან“ ხარისხს; 2. შესრულების დროს, მელოსტროფიდან მელოსტროფამდე, ბგერათრიგები ხშირად თანდათან გარდაიქმნებიან – მაგალითად, თანდათან ვინროვდებიან ან ფართოვდებიან, რისი იდენტიფიცირებაც ძალიან ძნელია სმენით, ინდივიდუალური აკორდების მოსმენის გარეშე; 3. ადგილობრივი ჰარმონიული ინტონაცია, ანუ ჰარმონიულ კონტექსტთან დაკავშირებული ინტონაციური ცვლილებები, გამოხატულია სხვადასხვა დონეზე და, კვლავ, დამოკიდებულია დიალექტსა და მუსიკალურ მასალაზე.

საინტერესოა „ტკბილი და მჟავა“ ბგერათრიგების შემთხვევა, ანუ როდესაც ბგერათრიგის მესამე საფეხური არის სამ და ოთხ ნახევარტონებს შორის. როდესაც ბგერის სიმალის კატეგორია ფართოა, შეიძლება შეგვექმნას შთაბეჭდილება, რომ მაჟორსა და მინორს შორის ქრომატიზმები ისმის. აკუსტიკური ანალიზი ავლენს ასეთ და მსგავს „სმენით მოჩვენებას“.

პანელი: ავსტრიული ფოლკლორული მუსიკის ინტერდისციპლინარული და შიდა-პიტი კვლევის პარაპრატიზა

ავსტრიული იოდლის ზომიერითი აკუსტიკური თავისებურება

(საპანელო მოხსენება ულრიხ მორგენშტერნსა და ევა ბანჰოლცერთან ერთად)

განსხვავებები მკერდისმიერ/დაბალ/მოდალურ და თავისმიერ/მაღალ/ფალცეტის ხმებს შორის აისახება რეგისტრების სპექტრში: დაბალი რეგისტრისთვის დამახასიათებელია შედარებით ინტენსიური ობერტონები (განსაკუთრებით მამაკაცთა ხმებისთვის), მაშინ, როცა ფუნდამენტური, როგორც წესი, ყველაზე ინტენსიურია მაღალი რეგისტრისთვის. ეს განსხვავებები აშკარად შეინიშნება იოდლის შესწავლულ მაგალითებში და, რაც უფრო საინტერესოა. რეგისტრის თვისებების დიფერენციაციას ხელს უწყობს შესაბამისი ხმების დამატებით გაძლიერება გარკვეული ხმოვნებით. ანუ, დაბალი რეგისტრისთვის, ხმოვნები, რომელთა ფორმანტის სისშირეები გამოიყენება ობერტონების შესაბამისად, მაშინ, როცა მაღალი რეგისტრისთვის გამოიყენება ძირითადი ტონის შესაბამისი ხმოვნები. ეს ნიშნავს, რომ გამოიყენება ფორმანტის გარკვეული ტექნიკა. ნამღერი ბგერების სიმალლიდან და რეგისტრის დიაპაზონიდან გამომდინარე, აკორდები შეიძლება შექმნან იმავე ან სხვადასხვა რეგისტრის ხმებმა. ხმებს შორის ბალანსი მიიღწევა ზემოთ ხსენებული ფორმანტის ტექნიკით.

იოდლი არის საკმაოდ რთული ვოკალური ტექნიკა და ქმნის გარკვეულ პრობლემებს: 1. რთულია ზუსტი ინტონირება რეგისტრებს შორის ხტუნვით. ეს, განსაკუთრებით, ეხება მამაკაცთა სიმღერას მოუხერხებლად მაღალი ხმით მოდალური რეგისტრის დიაპაზონში, 2. იოდლში იშვიათი არ არის ვიბრატო, მაგრამ, მას თითქმის იყენებენ რეგისტრის მოუხერხებულ ხმებში, 3. მოკლე შუალედური ტონები არა მარტო ამშვენებენ მელოდიას, არამედ, ასევე, ემსახურებიან რთული მანერისთვის მომზადებას. იგივე ეხება დამატებით ფონეტიკას, მაგალითად, ჩამატებულ /ჰ/ ნიმუში /ი(ჰ)ო/.

RYTIS AMBRAZEVIČIUS

LITHUANIA

Has graduated as physicist from Vilnius University and he received his PhD from the Lithuanian Academy of Music and Theatre. His research interests include ethnomusicology, music and speech acoustics, and music cognition. A considerable part of his studies center at traditional singing. He has authored or co-authored more than 70 papers and five monographs, and more than 120 conference papers in Lithuania and abroad (Europe, USA, Japan, South Korea). Laureate of Lithuanian National Science Prize (2017).

Rytis is also active as folk and folkrock musician, leader of folklore groups. He gives workshops on traditional singing at various seminars in Lithuania and abroad.

MUSICAL SCALES IN LITHUANIAN TRADITIONAL VOCAL HOMOPHONY

15 examples (sound recordings) of Lithuanian traditional vocal homophony a capella representing different vocal dialects were selected for the study. Musical scales were assessed based on acoustic measurements. The main insight of the study is that the musical scales are much more diverse than it would seem at first glance, based on hearing.

Even those examples that would more or less correspond to a nominal major or minor (and diatonic scales in general) showed some variety of types. First, intonation tolerance in one voice group (one part) ranges to almost semitone, depending on the part and vocal dialect. The “wide unison” creates a certain “velvet” sound quality. Second, in the course of performance, from melostrophe to melostrophe, the scales often undergo gradual transformations such as gradual narrowing or widening hardly identified by relying on hearing unless individual chords are listened to. Third, local harmonic intonation, i.e. intonational changes related to harmonic context, is expressed at different levels, again dependent on the dialect and musical material. Interesting is the case of “sweet and sour” scales, i.e. when the third scale degree is between three and four semitones. When this pitch category is wide, one may get the impression of hearing chromaticisms or modulating between major and minor. The acoustic analysis reveals such and similar “aural ghosts.”

PANEL: INTERDISCIPLINARY AND COMPARATIVE PERSPECTIVES ON AUSTRIAN FOLK MUSIC

SOME ACOUSTIC FEATURES OF AUSTRIAN YODELING

(Panel presentation with **Ulrich Morgenstern** and **Eva C. Banholzer**)

Differences of chest / low / modal and head / high / falsetto voices are reflected in spectra of the registers: the low register is characterized by relatively intense overtones (especially for male voices) while fundamental is typically the most intense partial for the high register. In the examined examples of yodeling, these differences are clearly observed and, what is more interesting, differentiation of the register qualities is enhanced by the additional intensification of the corresponding partials due to choice of certain vowels. That is, for the low register, vowels whose formant frequencies match overtones are applied while, for the high register, vowels matching fundamentals are applied. It means that a certain formant technique is employed. Depending on the ranges of the registers and the pitches of the sung sounds, the chords can be formed by the voices of the same or different registers. Balance of parts is achieved using the above-mentioned formant technique.

Yodeling is quite complicated vocal technique, and this poses some challenges. First, accurate intonation by jumping between registers is difficult, so there is some tolerance for deviations from precise intonation. This is especially true of male voices singing in the uncomfortable higher part of the modal register range. Second, vibrato is not uncommon for yodeling. Yet again it can hardly be applied for the uncomfortable parts of registers. Third, short intermediate pitches not only grace the melodies, but also serve as preparations for complicated maneuvers. The same is true of additional phonetics, for example, an embedded /h/ in a pattern /i(h)o/.

მეთუ არნდტი

აშშ

აიოვას უნივერსიტეტი მუსიკის თეორიის ასოცირებული პროფესორი. სადოქტორო დისერტაცია დაიცვა ვისკონსინ-მედისონის უნივერსიტეტში. მუშაობს მუსიკის თეორიის ისტორიის დასკვნების გამოყენებაზე მუსიკის თეორიის პედაგოგიაში, ანალიზსა და კრიტიკაში. ასევე, იკვლევს ქართული სასულიერო მუსიკის ტექნიკურ ასპექტებს. არის ავტორი ნაშრომისა „ჰაინრიხ შენკერისა და Aარნოლდ შონბერგის მუსიკალური აზროვნება და სულიერი ცხოვრება“ (Routledge, 2018). მისი სტატიები იბეჭდება გამოცემებში: „მუსიკის თეორიის ჟურნალი“, „შენკერის კვლევების ჟურნალი“, „მუსიკის თეორია და ანალიზი“, „თეორია და პრაქტიკა“.

„კილო არის ყველაფერი“:

„გამშვენების“ შესახებ ქართულ საგალობელში

ამბობენ, რომ პოლიფონიურ, სამხმანი ქართულ საგალობელში კილო – ანუ დიალექტი „არის ყველაფერი“ და სხვადასხვა კილო მეტ-ნაკლებად „გამშვენებულია“. რა არის კილო, რას ნიშნავს „გამშვენებულია“ ქართულ საგალობელში და რა კავშირში არიან ისინი ერთმანეთთან? მაქვს ჰიპოთეზა, რომ ის, რასაც წმ. ექვთიმე უწოდებს *მუხლებს*, შეიძლება, ერთი მხრივ, გავაიგივოთ მეტრულად განსაზღვრულ მელოდიურ ფიგურებთან, ხოლო მეორე მხრივ – თემატურ ერთეულებთან. Music21-ის გამოყენებით ვატარებ მეტრული ინტენსიურობის, თემატური სეგმენტებისა და დიალექტების სტატისტიკურ ანალიზს ერთმანეთთან და გელათის სკოლის საგალობლების ხელნაწერსა და შემოქმედის სკოლის საგალობლების კრებულთან მიმართებაში. ამ მონაცემების საფუძველზე ვასაბუთებ, რომ ქართული გალობა შეიძლება დაიშალოს ლოგიკურად მოწესრიგებულ, მაგრამ არა-იერარქიულ ფენებად და მეტრულად განსაზღვრულ რამდენიმე ჩანაცვლებად ფიგურად. მათი ყველაზე ელემენტარული, შემდეგ თემატური ერთეულები (მუხლები) თითონ არიან ფიგურები (ასევე მუხლები) და ამ „გამშვენების“ ხარისხმა და მეთოდმა შესაძლოა მოგვცეს მინიმუმ სამი განსხვავებული დიალექტი. ამგვარი გაგება, შესაძლოა, დაგვეხმაროს საგალობლის ეფექტურ რედაქტირებაში, შესრულებასა და შექმნაში.

MATTHEW ARNDT

USA

Associate Professor of Music Theory at the University of Iowa, holds a Ph.D. from the University of Wisconsin–Madison. Primarily studies the application of insights from the history of music theory to music theory pedagogy, analysis, and criticism; also studies technical aspects of sacred music from the Republic of Georgia. The author of *The Musical Thought and Spiritual Lives of Heinrich Schenker and Arnold Schoenberg* (Routledge, 2018). His articles appear in the *Journal of Music Theory*, the *Journal of Schenkerian Studies*, *Music Theory and Analysis*, *Theoria*, and *Theory and Practice*.

“KILO IS EVERYTHING”: ON ELABORATION IN GEORGIAN CHANT

It has been said that in the distinctively polyphonic, three-voice chant from the Republic of Georgia, “k’ilo” – or dialect – “is everything,” and that different *k’ilo* are more or less elaborate. What is *k’ilo*, what is elaboration in Georgian chant, and how are they related? I hypothesize that what St. Ekvtime calls *mukhlebi* can be identified on the one hand with certain metrically defined melodic figures, and on the other with thematic units. Using music21, I conduct a statistical analysis of ascriptions of metric strength, thematic segments, and dialect with respect to each other and other features in a manuscript of Gelati-school chant and in a book of Shemokmedi-school chant. On the basis of these data, I argue that Georgian chant can be decomposed into logically ordered but non-hierarchical overlays and substitutions of several kinds of metrically defined figures. At their most elemental, then, thematic units (*mukhlebi*) are themselves figures (also *mukhlebi*), and the degree and manner of this elaboration can give rise to at least three distinct dialects. This understanding may aid in effective editing, performance, and composition of chant.

ევა ბანჰოლცერი

ავსტრია

პიანისტი, ვენის მუსიკალური სკოლის პედაგოგი. იოდლის შესწავლის მიზნით ჩატარებული აქვს ესპედიციები შტირიაში.

პანელი: ავსტრიული ფოლკლორული მუსიკის ინტარდისციპლინური და შედარებითი შესწავლის პერსპექტივები

სივლარა ზღვარზე. მთიელები – როგორც იოდლის მომღერლები და იოდლის მომღერლები – როგორც მთიელები

(საპანელო მოხსენება ულრიხ მორგენშტერნსა და რიტის ამბრაზევიჩუსთან ერთად)

აღმოსავლეთ ავსტრიის იოდლით მღერა, როგორც სოლისტების პატარა ჯგუფის მიერ შესრულებული ტრადიციული მრავალხმიანი ვოკალური მუსიკა, გარკვეულ უნარებს მოითხოვს მასში მონაწილე პირებისგან.

გამოცდილება და საზრიანობა, სამეცნიერებლო უნარების ფლობა და კულტურული ჩარჩო, გამბედაობა და თავდაჯერებულობა, ფიზიკური და გონებრივი ვარჯიში, მიმართულების გრძნობა შესაძლებლობების განსაზღვრულ სივრცეში, მომატებული აღქმა და რეაგირება, როგორც დაძაბულობის, ისე სილალის გრძნობა, ცალკეული ხმების დამატებით ფუნქციებთან (სტაბილურობა და ცვალებადობა) გამკლავების უნარი, პასუხისმგებლობის გრძნობა საკუთარი თავისა და მეწყვილეების მიმართ, მოულოდნელობაზე რეაგირების უნარი – ზუსტად იგივე თვისებები არის აუცილებელი თანამშრომლობისთვის მთაში მოგზაურობის დროს. შემთხვევითი არ არის, რომ ბევრი გამოცდილი მთამსვლელი ცნობილი იოდლის მომღერალია და პირიქით. თოკით გადაბმული გუნდის სწორ განწყობილებაზე დასაყენებლად, ემოციების გამოსახატავად მთის მწვერვალზე, აკუსტიკური მესიჯების გასაგზავნად ქვევით მომლოდინე ოჯახის წევრებისა და მეგობრებისთვის, მთამსვლელები ისევე იყენებენ იოდლს, როგორც საკომუნიკაციო საშუალებას სხვადასხვა სიტუაციაში.

იოდლის შემსრულებლობასა და მთამსვლელობას შორის ურთიერთკავშირის ნათელი მოპოვინა ტრადიციული აღმოსავლეთ-ალპური კულტურის ორივე დარგის სპეციალისტების მიერ გაკეთებულმა არაერთმა განცხადებამ. როდესაც მუსიკოლოგმა ერნსტ კურტმა (1917) მელოდია განსაზღვრა, როგორც პირველადი „ნაკადის ძალა“, მუსიკის მისეული ენერგიული გაგება არც თუ ისე შორსაა მეტაფორებისა და ტექნიკური ტერმინოლოგიისგან, რომლებითაც იოდლერები შესრულების სოციალურ პროცესს აღწერენ. ინტერვიუებსა და დეტალურ მუსიკალურ ანალიზზე დაყრდნობით (შესრულების ხანგრძლივობა და მიკრო-ინტონაცია) მოხსენებაში ნაჩვენებია, როგორ არის ორგანიზებული პროგნოზირება, დაძაბულობა და მოულოდნელობა (დევიდ ჰურონი, 2006) იოდლის ქსოვილში და წარმოდგენილი მომღერლების კონცეფციებსა და დისკურსებში.

EVA C. BANHOLZER AUSTRIA

Is a pianist and teacher at the Music school of Vienna. She did fieldwork on yodeling in the Styrian Ennstal.

PANEL: INTERDISCIPLINARY AND COMPARATIVE PERSPECTIVES ON AUSTRIAN FOLK MUSIC

SINGING ON THE EDGE. MOUNTAINEERS AS YODELERS – YODELERS AS MOUNTAINEERS (Panel presentation with Ulrich Morgenstern and Rytis Ambrazevičius)

Eastern Alpine yodeling, as traditional multipart vocal music performed by a small group of soloists, requires certain qualities from the individuals involved: experience and inventiveness, a knowledge of performance skills and the cultural framework, audacity and self-confidence, physical and mental training, a sense of direction in a defined space of possibilities, heightened perception and responsiveness, a sense both of tensile strength and playfulness, the ability to deal with complementary functions of the individual parts (stability and variability), a sense of responsibility for oneself and one's fellows, the ability to react to the unexpected. Precisely the same qualities are essential for successful cooperation during a mountain tour. It is not by chance that many experienced alpinists are celebrated yodelers and vice versa. To put the rope team in the right mood at the beginning of the tour, express emotions on the summit of the mountain, send acoustic messages to family and friends who are waiting at the bottom for the return of the climbers, mountaineers still use yodeling in various situations as a communication tool. The correlations between yodeling and mountaineering become obvious from numerous statements by specialists in both domains of traditional Eastern-Alpine culture. When the musicologist Ernst Kurth (1917) defined the melody as a primary “streaming force”, his energetic understanding of music is not so far from the metaphors and the technical terminology used by yodelers describing the social process of performance.

Based on guided interviews as well as fine-grained musical analysis (expressive timing and microintonation), the proposed paper shows how predictability, tension and surprise (David Huron 2006) are organized in the texture of yodeling and represented in the singers' concepts and discourses.

გორდანა ბლაგოვეიჩი

სერბეთი

GORDANA BLAGOJEVIĆ

SERBIA

Defended MA (2002) and Ph. D. theses (2007) at the Department of Ethnology and Anthropology of the Faculty of Philosophy in Belgrade. Obtained her second PhD theses (2017) from the Music Studies Department of the Faculty of Philosophy of the National and Kapodistrian University of Athens. Has been employed in the Institute of Ethnography of the Serbian Academy of Sciences and Arts (Belgrade, Serbia). Participated in several international conferences, mainly abroad. Published four monographs and many scholarly papers in publications in Serbia and abroad. Her main interests are issues of multiculturalism, ethnic identity, ceremonial and religious practices, cultural contacts, ethnic minorities, anthropology of dance and anthropology of music.

THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN THE PRACTICE OF POLYPHONIC SINGING AND PLAYING AT THE TIME OF COVID-19 VIRUS PANDEMIC: THE CASE OF SERBIA

The COVID-19 pandemic affected the lives of people across the globe in various ways. Physical distance as one of the main preventive measures has greatly influenced the practice of polyphonic singing and playing globally. In this paper, the focus is on the situation in Serbia. The research covers the challenges faced by professional musicians, students and amateurs. Previous different forms of music cooperation (choir rehearsals, instrumental groups, music lessons, etc.) have been transferred to the internet sphere, to different platforms (Skype, Zoom, etc.). During many days of isolation, the need for connection and singing together, even over the internet, was a spiritual cure for a part of the population and a way to preserve mental stability. The crisis situation, with the help of modern technologies, has led to a greater connection of people who are engaged in polyphonic singing and playing in various countries. This virtual international collaboration has yielded interesting results at many levels. One of the goals of this research is to indicate the advantages and disadvantages of this way of musical communication, how the actors themselves experience it and whether it will continue after the end of the pandemic.

ფილოსოფიის დოქტორი (2007). 2003 წლიდან მუშაობდა ბელგრადში სერბეთის მეცნიერებათა აკადემიის ეთნოგრაფიის ინსტიტუტში, 2013 წლიდან არის უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი. 2003-2004 წწ. იყო ონასისის ფონდის სტიპენდიანტი. დაამთავრა ათენის ბიზანტიური მუსიკის ზულოჰუ პიგის საეპისკოპოსო სკოლა (2006). მუშაობს მეორე სადოქტორო დისერტაციაზე ათენის ეროვნული და კაპო-დისტრიის უნივერსიტეტში. არის სერბეთის ეთნოლოგიური და ანთროპოლოგიური საზოგადოებისა და სერბეთის მუსიკოლოგიური საზოგადოების წევრი. მონაწილეობს საერთაშორისო კონფერენციებში. არის სამი მონოგრაფიისა და სამეცნიერო სტატიების ავტორი. მისი კვლევების სფეროა მულტიკულტურალიზმი, ეთნიკური იდენტობა, სანესო და რელიგიური პრაქტიკები, კულტურული კონტაქტები, ეთნიკური უმცირესობები, ცეკვისა და მუსიკის ანთროპოლოგია.

დამატებითი ინფორმაციისთვის იხ.: http://www.etno-institut.co.rs/eng/team/_b.php

საინფორმაციო ტექნოლოგიის როლი პოლიფონური სიმღერისა და დაკვრის პრაქტიკაში COVID-19 ვირუსის პანდემიის დროს: სერბეთის მაგალითზე

კოვიდ-19-ის პანდემიამ სხვადასხვაგვარად იმოქმედა ხალხის ცხოვრებაზე მთელს მსოფლიოში. ფიზიკურმა დაშორებებმა, როგორც ერთ-ერთმა მთავარმა პრევენციულმა ზომამ, დიდად იმოქმედა პოლიფონური სიმღერისა და შემსრულებლობის პრაქტიკაზე გლობალური მასშტაბით. მოხსენებაში ყურადღება გამახვილებულია სერბეთში არსებულ სიტუაციაზე. კვლევა ეხება პროფესიონალი მუსიკოსების, სტუდენტებისა და მოყვარულების წინაშე არსებულ გამოწვევებს. მუსიკალური თანამშრომლობის ფორმებს (გუნდები, რეპეტიციები, ინსტრუმენტული ჯგუფები, მუსიკის გაკვეთილები, და სხვ.) გადაინაცვლა ინტერნეტსივრცეში, სხვადასხვა პლატფორმებზე (სკაიპი, ზუმი, და ა.შ.). იზოლაციის მრავალი დღის განმავლობაში კავშირისა და ერთად სიმღერის საჭიროება, თუნდაც ინტერნეტით, მოსახლეობის ნაწილისთვის იყო სულიერი განკურნებისა და მენტალური სტაბილურობის შენარჩუნების საშუალება. ამ კრიზისულმა სიტუაციამ, თანამედროვე ტექნოლოგიების დახმარებით, უფრო მეტად დააკავშირა მრავალხმიანი სიმღერით დაინტერესებული ადამიანები სხვადასხვა ქვეყნიდან. ვირტუალურმა ინტერნაციონალურმა თანამშრომლობამ საინტერესო შედეგი გამოიღო მრავალ დონეზე. წინამდებარე ნაშრომის ერთ-ერთი მიზანია, აჩვენოს ასეთი მუსიკალური ურთიერთობის დადებითი და უარყოფითი მხარეები, თუ როგორია თავად შემსრულებლების განცდები და გაგრძელდება თუ არა ეს ყველაფერი პანდემიის დასრულების შემდეგ.

თამაზ გაბისონია

საქართველო

მუსიკოლოგიის დოქტორი, ეთნომუსიკოლოგი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი და ამავე უნივერსიტეტის სტუდენტური ხალხური გუნდის ხელმძღვანელი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკისმცოდნეობის ფაკულტეტი 1986 წელს.

მუშაობა დაიწყო იქვე, ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების კაბინეტში ლაბორანტად (1986–1992), ხოლო შემდეგ – მეცნიერ-თანამშრომლად (1992–2004) და პედაგოგად (1998–2013). ასევე, მუშაობდა კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრში, როგორც სპეციალისტი და კოორდინატორი სხვადასხვა პროგრამისა (2002–2012). 2009 წლიდან მუსიკოლოგიის დოქტორია, სპეციალობით – ეთნომუსიკოლოგი. სხვადასხვა დროს, ასევე, ასწავლიდა თბილისის კულტურის ინსტიტუტში, ბათუმის სახელმწიფო კონსერვატორიაში, გიორგი მთაწმიდელის სახელობის საეკლესიო გალობის უმაღლეს სასწავლებელში (იყო დეკანიც). აქვს 47 სამეცნიერო ნაშრომი. აქტიურად მონაწილეობს საველე-შემკვრებლობით ექსპედიციებში, სამეცნიერო ფორუმებში, სხვადასხვა პროექტში.

საეკლესიო საგალობლის წვლილის შესახებ ქართული ხალხური მრავალხმიანობის განვითარების ბანკითარებაში

საეკლესიო საგალობლის წვლილის შესახებ ქართული ხალხური მრავალხმიანობის განვითარებაში ქართული ხალხური მუსიკისა და საეკლესიო გალობის ურთიერთმიმართებაზე ბევრი თქმულა და დაწერილა, მაგრამ ვფიქრობ, უფრო თამამად შეგვიძლია ვისაუბროთ ქართული ხალხური სიმღერის სხვადასხვა ფენის ნიმუშებისა და სტილურ კანონზომიერებების გალობისეული წარმომავლობის შესახებ. ამ მხრივ გამოვყოფდით შემდეგ საკითხებს:

- სვანური ჰიმნური სიმღერებისა და „ზარის“ სტრუქტურული და დრამატურგიული სიახლოვე საგალობლთან
- ლილინის, სალხინო საგალობლების და ზოგიერთი საღალობო სიმღერის, ასევე „ცოცხალი ტყუილები“ სიმღერების მსგავსება საგალობლთან
- აჭარული და გურული ხალხური სასიმღერო პლასტის ურთიერთმედარება ქრისტიანული საღვთისმსახურო პრაქტიკის ქონა-არქონის რაკურსით
- საგალობლისთვის ჩვეული პარალელიზმის უპირატესობა ბურდონზე – სიმღერებზე ზეგავლენისას
- ხალხური სიმღერის მელოდის მოცულობის გაზრდაში საგალობლის შესაძლო როლი.

TAMAZ GABISONIA

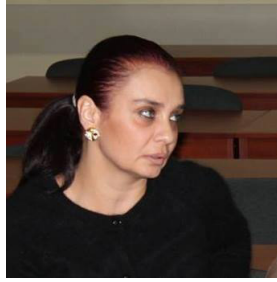
GEORGIA

PhD in Musicology, ethnomusicologist. Associate professor at Ilia State University and director of the University student folk ensemble. Graduated from Musicology Department of Tbilisi State Conservatoire (1986), was an assistant (1986–1992), scientific worker (1992–2004) at the Georgian Folk Music Laboratory of Tbilisi State Conservatoire and a lecturer (1998–2013); was a specialist and coordinator of various projects (2002–2012) at the International Research Centre for Traditional Polyphony of Tbilisi State Conservatoire. Doctor of Musicology since 2009 in ethnomusicology. At various times he taught at Tbilisi Institute of Culture, Batumi State Conservatoire, Giorgi Mtatsmindeli Higher School of Chanting (was also Dean). Is the author of 47 scientific works; actively participates in field expeditions, scientific forums and different projects.

ON THE CONTRIBUTION OF CHURCH HYMN TO THE DEVELOPMENT OF GEORGIAN FOLK POLYPHONY

Much has been said and written about the interrelation of Georgian folk music and church hymns, but I think we can talk more boldly about the chant origin of different genre examples of Georgian folk song and stylistic regularities. In this regard, we would highlight the following issues:

- Structural and dramaturgical proximity of Svan hymn-like songs and “Zari” to church hymns
- Similarity of ghighini, festive hymns and some merry songs, as well as “live lie” songs with church hymns.
- Comparison of Acharan-Gurian folk song layer from the perspective of presence or absence of Christian liturgical practice
- The advantage of parallelism, usual for hymns, over drone – while influencing songs
- Possible role of hymn in increasing the volume of a folk song melody

ხათუნა დამჩიძე
საქართველო

ქორეოგრაფი, ქორეოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, საქართველოს შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის დიმიტრი ჯანელიძის სახელობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის მეცნიერ-თანამშრომელი. იკვლევს ქართულ ხალხურ საცეკვაო დიალექტებს და მათი ურთიერთმიმართების ეთნოქორეოლოგიურ საკითხებს. მონაწილეობს საუნივერსიტეტო და საერთაშორისო კონფერენციებში, აქვეყნებს სტატიებს სხვადასხვა სამეცნიერო კრებულში.

ცეკვა „ლეკური“

(ნინო მახარაძესთან თანაავტორობით)

მოხსენებაში ეთნოქორეოლოგიური და ეთნომუსიკოლოგიური მონაცემების შეჯერების საფუძველზე იქნება განხილული ცეკვა „ლეკურის“ გენეზისისა და სახისმეტყველების საკითხები.

KHATUNA DAMCHIDZE
GEORGIA

Choreographer, choreologist, Doctor of Arts, a scientific worker at Dimitri Janelidze scientific-research Institute of Shota Rustaveli Theatre and Film Georgia State University. She studies Georgian folk dance dialects and choreological issues of their relationship; participates in University and international conferences, publishes articles in different scientific collections.

DANCE “LEKURI”
(Co-author **Nino Makharadze**)

The paper discusses the issues of genesis and tropology of the dance “Lekuri” basing on the revision of ethno-choreological and ethnomusiological data.

პენელოპე სანს გონსალესი ესპანეთი

დაამთავრა ვალენსიის უნივერსიტეტი (მუსიკალური განათლების განხრით), არის პედაგოგი და დამოუკიდებელი მკვლევარი. იგი, როგორც მკვლევარი, საქმიანობის 20 წლის განმავლობაში, პროფ. მანუელ ლაფარგა მარკესთან ერთად, მონაწილეობს კონფერენციებში, მიჰყავს კურსები და ამზადებს პუბლიკაციებს. არის ვებ გვერდის www.musiclanguagefrontiers.com და მუსიკოლოგიის, ნეირომეცნიერებისა და ადამიანის ევოლუციის საკითხებთან დაკავშირებული YouTube-ს თანმხლები არხის ადმინისტრატორი.

სამღეროვანი სტვირი ნურაგის კულტურაში: 4000 წლის პოლიფონია ბარბაჯაში (სარდინია) (მანუელ ლაფარგა მარკესთან თანავტორობით)

სარდინიაში ქრისტიანობამდე ორი ათასწლეულის განმავლობაში ცხოვრობდნენ ნურაგები, რომლებიც ცხოვრობდნენ, ძირითადად, წრიულ კოშკებსა და პატარა გამაგრებული კედლებით აგებულ 8 000 პატარა ნაგებობაში. არ შემორჩენილა მათი არც დამწერლობა და არც წერილობითი წყარო, გარდა რომელიმე ისტორიკოსების რამდენიმე მოხსენებისა მათი ხანგრძლივი არსებობის ბოლოს. მაგრამ შემოგვრჩა პატარა ბრინჯაოს ქანდაკებების კოლექცია (ასზე მეტი ერთეული), რომელიც ასახავს მათ კოსტიუმებსა და მცირედს მათი სოციალური სტრუქტურის შესახებ. ქანდაკებებს შორისაა ორი მუსიკოსი: ერთი უკრავს დასარტყამ საკრავზე, მეორე – სამღეროვან სტივრზე (ლაუნედასი), მრავალხმიან საკრავზე, რომელიც დღემდე არის სარდინიული კულტურის მთავარ ელემენტი და ყველაზე დამახასიათებელი, იდოსინკრეტული სიმბოლო. ორივე ქანდაკება დათარიღებულია ჩვ. წ. აღ-მდე VIII საუკუნით (რომის დაარსების ხანა). ამჟამად სარდინიული მრავალხმიანობა, როგორც ვოკალური, ისე საკრავიერი, ჩვენი საერთო მსოფლიო მემკვიდრეობაა (იუნესკო), აღიარებული სამიათასწლეუანი სიძველით. სარდინიის მონაცემები ამყარებს მრავალხმიანობის სიძველის არგუმენტს და აძლიერებს მოსაზრებას (ჟორდანია, ნიკოლაძე), რომ პრაქტიკულად შეუძლებელია საკრავიერი (განსაკუთრებით, ჩასაბერი) მრავალხმიანობის მქონე კულტურას, ასევე, არ ჰქონდეს ვოკალური მრავალხმიანობა.

PENELOPE SANZ GONZALEZ SPAIN

Graduated Valencia University (Music Education), she is a teacher and independent researcher who has collaborated in conferences, courses and publications with Prof. Manuel Lafarga Marqués throughout his research activity during the past twenty years. She is an administrator both of the webpage www.musiclanguagefrontiers.com, and the associated YouTube channel devoted to scientific study in musicology, neuroscience and human evolution.

TRIPLE PIPES IN NURAGHE CULTURE: 4000 YEARS OF POLYPHONY IN THE MEDITERRANIAN BARBAGIA (SAR- DINIA) (Co-author Manuel Lafarga Marques)

Nuraghe people inhabited Sardinia for two millennia before the Christian Age, leaving behind more than 8.000 sites mainly constituted with small sets of circular towers and small fortified walls, no writing system and no written source has survived, except for a few mentions of Roman historians by the end of their long existence. Conversely, a collection of small bronze statuettes (more than one hundred) survived, reflecting their costumes and something about their social structure. Statuettes include two musicians: one of them a percussionist, and the other one a triple pipe (launeddas) player, a polyphonic instrument which is the centerpiece of Sardinian culture to the present day, and its most characteristic and idiosyncratic symbol. Both statuettes are dated around the 8th-century BC, in the times of Rome foundation. Sardinian polyphony, both in an instrumental and vocal style, is currently our common World Heritage (UNESCO) with a recognized antiquity of three millennia. The data from Sardinia strengthens the argument of the great antiquity of polyphony, and also strengthens the idea (Jordania, Nikoladze) that its virtually impossible for a culture that practices instrumental (particularly blown instrumental) polyphony, not to possess vocal polyphony.

იანიკ უეი
შვეიცარია

YANNICK WEY
SWITZERLAND

Is a musicologist at the Center for Music Education Research at Lucerne University of Applied Sciences and Arts, Switzerland. Master of Arts in classical trumpet performance (Zurich 2012), PhD in musicology (Innsbruck/Austria 2019); currently working on projects on music education policy, Swiss yodeling, and algorithmic music creation. He plays the traditional wind instruments of the Alpine region: alphorn and büchel.

BÜCHEL PERFORMANCE AND THE IDEA OF A ‘NATURAL’ HARMONY IN ALPINE MUSIC

The büchel is a shorter, trumpet-shaped variant of the alphorn and exists primarily in the Alpine region of Central Switzerland and in neighboring areas. A wooden trumpet without holes or valves, various notes on the büchel can only be produced by overblowing. Its tone scale corresponds to the harmonic series, known in German as the ‘natural tone series’, a radial scale with intervals narrowing upwards. This results in restricted polyphony with limited options, characterized by bourdon-like bass notes, octave parallels and large intervals in the low register. Recently, the idea that folk song in the Alpine region relates to these characteristics of wooden horns again catches the attention of scholars and composers. To this day, some observers mix the instrument’s musical expression with an imagination of mountain regions as spaces where people live in close touch with nature. I examine the forms of multipart organization in Büchel tunes, its relation to vocal music and question the plausibility of several current hypotheses from my perspective as a practitioner. Considerations include limitations posed by the instrument, actual tunings of historic instruments – which may strongly deviate from the ideal of the harmonic series – and comparisons with the (scarce) written source material.

ლუცერნის მეცნიერებებისა და ხელოვნების უნივერსიტეტის გამოყენებითი მუსიკალური განათლების კვლევის ცენტრის მუსიკოლოგი, შვეიცარია. ხელოვნების მაგისტრი კლასიკურ საყვირზე შემსრულებლობის სპეციალობით (ციურიხი, 2012). ფილოსოფიის დოქტორი მუსიკოლოგიაში (ინსბრუკი/ავსტრია, 2019); ამჟამად მუშაობს პროექტებზე მუსიკალური განათლების სფეროში, შვეიცარული იოდლისა და ალგორითმული მუსიკის შექმნაზე. უკრავს ალპური რეგიონის ტრადიციულ ჩასაბერ საკრავებზე: ალპურ საყვირსა და ბიუხელზე.

ბიუხელზე დაკვრა და „გუნებრივი“ ჰარმონიის იდეა ალპურ მუსიკაში

ბიუხელი არის ალპური საყვირის ფორმის მქონე მოკლე საკრავი, რომელიც ძირითადად ცენტრალური შვეიცარიის ალპურ რეგიონსა და მის მეზობელ მხარეებში გვხვდება. ამ ხის საყვირს არც თვლები აქვს და არც სარქველები; მასზე ნოტის აღება ხდება გადაბერვით. ბიუხელის ტონალური ბგერათრივი შეესაბამება ჰარმონიულ რიგს, რომელიც გერმანულში ცნობილია, როგორც „ბუნებრივი ტონების რიგი“, რადიალური ინტერვალებით, რომლებიც ზევით ვიწროვდება. ამის შედეგად იქმნება შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე მრავალხმიანობა, რომელსაც ახასიათებს ბურდონის მსგავსი ბანის ნოტები, ოქტავური პარალელები და დიდი ინტერვალები ქვედა რეგისტრში. უკანასკნელ ხანებში გაჩნდა მოსაზრება, რომ ხის საყვირების ამ მახასიათებლებთან დაკავშირებული ალპური რეგიონის ხალხური სიმღერა კვლავ ექცევა მკვლევარებისა და კომპოზიტორების ყურადღების ქვეშ. დღემდე, ზოგიერთ დამკვირვებელს საკრავის მუსიკალური გამომხატველობა ერევა მთიანი რეგიონების, როგორც ისეთი ადგილებისა წარმოსახვაში, სადაც ადამიანები ცხოვრობენ მჭიდრო კავშირში ბუნებასთან. ავტორი ნაშრომში იკვლევს ბიუხელის მელოდიებში მრავალხმიანობის ორგანიზაციის ფორმებსა და მათ ურთიერთკავშირს ვოკალურ მუსიკასა და პრაქტიკოსის პერსპექტივიდან საექვო თავის ამჟამინდელ პოპოთეზებთან. მოსაზრებები შეიცავს ისტორიული ინსტრუმენტების ნყობით გამონეულ შეზღუდვებს, რომლებიც შეიძლება მკვეთრად განსხვავებოდეს ჰარმონიული რიგის იდეალსა და მწირ ნერილობით წყაროებთან შედარებით.

ნატალია ზუმბაძე
საქართველო

NATALIA ZUMBADZE
GEORGIA

Ethnomusicologist, Doctor of Arts, professor, Head of Georgian Folk Music Department of Tbilisi State Conservatoire, scientific worker at the Folklore State Centre of Georgia: co-founder and a member of the female folk ensemble Mzetamze, founder and director of the Conservatoire student folk ensemble, laureate of National Folklore prize, Head and participant of over 70 field expeditions and recording sessions; participated in many international conferences and symposia in both Georgia and elsewhere, author of more than 60 scientific publications; author and leader of ethnomusicological conferences and concerts of traditional music. She is experienced in editorial and publishing activities, teaching Georgian folk music to foreigners.

ABOUT ANOTHER ARGUMENT OF POLYPHONY IN GEORGIAN SONG

Due to the functioning of polyphony and its share, several regions of Georgia are more or less out of the general context: the tradition of singing in voices is documented in some examples from Khevsureti, Tusheti, Meskheti and Lazeti. However, the songs, in the afore-mentioned regions contain arguments that indicate polyphony. One such could be multiple repetition of central tone of the mode at the end of the musical idea. In monophonic song this emphasizes solid, final step of the mode, which has the function of a harmonic support and regards the performer as bass. This could indicate the decay-loss of polyphonic singing in these provinces along with other features of Khevsuretian, Tushetian, Meskhetian and Laz art of singing (dominance of monophonic singing, presence of unison performance in male repertoire, abundance of low VII degree in songs).

ეთნომუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, პროფესორი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების მიმართულების ხელმძღვანელი, საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის მეცნიერთანამშრომელი; ქალთა ფოლკლორულ ანსამბლ მზეთამზეს თანადამაარსებელი და წევრი, კონსერვატორიის სტუდენტთა ფოლკლორული ანსამბლის დამაარსებელი და ხელმძღვანელი; ფოლკლორის ეროვნული პრემიის ლაურეატი. 70-მდე საველე ექსპედიციის და ჩანერის ხელმძღვანელი და მონაწილე. საქართველოში და საზღვარგარეთ მრავალი საერთაშორისო კონფერენციისა და სიმპოზიუმის მონაწილე. 60-მდე სამეცნიერო პუბლიკაციის ავტორი. ეთნომუსიკოლოგიური კონფერენციებისა და ტრადიციული მუსიკის კონცერტების ავტორი და ხელმძღვანელი. გამოცდილია სარედაქტორო და საგამომცემლო საქმიანობაში, უცხოელთათვის ქართული ხალხური მუსიკის სწავლებაში.

მრავალხმიანობის კიდევ ერთი არგუმენტის შესახებ ქართულ სიმღერაში

მრავალხმიანობის ფუნქციონირებით და ხვედრითი წილით საქართველოს რამდენიმე კუთხე მეტ-ნაკლებად ამოვარდნილია ზოგადი კონტექსტიდან: ხევსურეთში, თუშეთში, მესხეთსა და ლაზეთში ხმებში მღერის ტრადიცია ერთეულ ნიმუშებში ფიქსირდება. თუმცა ხსენებულ კუთხეთა სიმღერები შეიცავს არგუმენტებს, რომლებიც მრავალხმიანობაზე მიანიშნებს. ერთ-ერთი ასეთი უნდა იყოს მუსიკალური აზრის დასასრულს კილოს ცენტრალური ტონის მრავალჯერ გამეორება. ამ საშუალებით ერთხმად სიმღერაში ხაზგასმულია კილოს მყარი, დამაბოლოებელი საფეხური, რომელსაც მელიოდის ჰარმონიული საყრდენის ფუნქცია აქვს და შემსრულებელი ბანად მოიაზრებს. აღნიშნული მოვლენა, ხევსურული, თუშური, მესხური და ლაზური სასიმღერო შემოქმედების სხვა თავისებურებებთან ერთად (ერთხმიანი მღერის დომინირება, მამაკაცთა რეპერტუარში უნისონური შესრულების არსებობა, სიმღერებში კილოს დაბალი VII საფეხურის სიჭარბე), ამ კუთხეებში მრავალხმიანი მღერის ტრადიციის დაკნინება-დაკარგვაზე უნდა მიუთითებდეს.

ბერნარდ კლეიკამი
ნიდერლანდები

ეთნომუსიკოლოგი, 1970-იანი წლების ბოლოს ამსტერდამის უნივერსიტეტში სწავლობდა დრამას, ეთნომუსიკოლოგიასა და ლიტერატურას. ჩატარებული აქვს ეთნომუსიკოლოგიური ექსპედიციები მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში (უნგრეთში, ბულგარეთში, კვიპროსზე, ნიდერლანდებში, რუსეთში, აზერბაიჯანში, ჩინეთში, ნეპალში, მაროკოში, ინგლისში, ლიეტუვასა და სიცილიაზე). 1997 წ. დაასრულა მუსიკის გამომცემლობის შესწავლა, 2020 წ. ლეიდენის უნივერსიტეტში მიიღო მაგისტრის ხარისხი აზიურ მეცნიერებებში (ტიბეტისა და ბუდიზმის სპეციალობით). მისი სამეცნიერო ინტერესის სფეროებია: ობერტონები ადამიანის ხმასა და მუსიკალურ საკრავებში (პირის არფა, პირის მშვილდი); ტიბეტის კულტურა და მუსიკა, ნიდერლანდების ხალხური მუსიკა, მრავალხმიანი სიმღერის სტილები.

მოავარი ფიგურა ნიდერლანდებში ხალხური მუსიკის აღორძინების საქმეში 1970-იანი წლებიდან. არის ბიზნესმენი, 16 წლის მანძილზე (1875–1990) წლებში აწყობდა ფოლკლორულ ფესტივალებს ლეიდენში. 1990-იან წლებში იყო მუსიკალური ფესტივალების („მსოფლიოს თითბერის საკრავები“ და „ფესტიმედი“) დირექტორი. 1980-იან წლების შუახანებიდან არის „პან რეკორდის“ პრეზიდენტი/მფლობელი, გამომცემელი აქვს 350 კომპაქტური დისკო; 1978-დან 2003 წლამდე ხელმძღვანელობდა ეთნიკური მუსიკის საკონცერტო სააგენტოს „პარადოქს კონსერტსი, რომელმაც ამ პერიოდში 500-მდე საკონცერტო ტური მოეწყო.

დეგი ბისეროვიები გულგარეთიდან და მათი ორხმიანი სასიმღერო სტილი

ლიუბიმა, ნედა და მიტრა ბისეროვები არიან დები სამხრეთ-დასავლეთ ბულგარეთის, პირინის მთების სოფელ პირინიდან. ეს რეგიონი ცნობილია ქალთა ორხმიანი სიმღერის განსაკუთრებული სტილით, სახელწოდებით დიაფონია, რომელიც აბსოლუტურად განსხვავდება ბულგარეთის ყველა სხვა რეგიონალური სტილისგან. ერთი მღერის მელიოდის, სხვები – ბურდონის ხაზს, სეკუნდის, ტერციის, კვარტის ან კვინტის ინტერვალთ. ყველაზე მეტად გამოჩენილ სიმღერებში ბურდონი ძირითადი მელიოდისგან სეკუნდითაა დამორბეული, რის გამოც სიმღერა გულის გამგმირავად ჟღერს. სწორედ ეს ყურთასმენის წამლევი ჟღერადობა არის პირინული სიმღერების მახასიათებელი. დებმა სიმღერა ისწავლეს დედისა და მისი სამი დისგან, რომლებიც 1940- 1960-იან წლებში ცნობილი იყვნენ როგორც დები პოპოვები, ასევე პირინიდან. ეს ტრადიცია მათ თავიანთ ქალიშვილებს გადასცეს, რომლებიც ცნობილი გახდნენ როგორც დები ბისეროვების მეორე თაობა.

BERNARD KLEIKAMP
NETHERLANDS

He has been a key person in the folk revival of The Netherlands since the mid-1970s. Is an ethnomusicologist and businessman, studied drama, ethnomusicology, and literature at the University of Amsterdam in the late 1970s. Has organized the Leiden Folkfestival for 16 years (1975-1990). Was director of music festivals ‘Brass Worldwide’ and ‘Festmed’ in the 1990s. He is president/owner of Pan Records since the mid-1980s, with 350 CD-releases to his credit, and has run Paradox Concerts (a concert agency for ethnic music) from 1978 until 2003, thereby organising an estimated 500 concert tours in that period. In 1997 graduated as a music publisher. in 2020 got his master degree in Asian Studies (with specialisations Tibet and Buddhism) at Leiden University. He did ethnomusicological fieldwork in Hungary, Bulgaria, Cyprus, Netherlands, Russia (Khakassia, Yeletz and Saratov regions), Azerbaijan, China (Tibet, Qinghai, Guizhou, Sichuan, and Yunnan Provinces), Nepal, Morocco, England, USA, Lithuania, and Sicily.

THE BISSEROV SISTERS FROM BULGARIA AND THEIR TWO-PART STYLE OF SINGING

Bisserov Sisters Lyubimka, Neda, and Mitra are a trio of sisters from Pirin Village, in the Pirin Mountains, southwest Bulgaria. The area is known for a particular style of female two-voiced singing, called diaphony, which is totally different from all other Bulgarian folkloric regional styles. One singer leads the melody; the others sing a bourdon line which can be an interval of a second, a third, a fourth or a fifth. The songs that stand out most have a bourdon line differing an interval of a second from the main melody line, causing the singing to sound shrill. This is what most listeners find most characteristic of the Pirin songs, those shrill-sounding melodies. They learned to sing in this style from their mother and her three sisters, known in the late 1940s and 1950s and 1960s locally as the Popov Sisters, also from Pirin, and they passed on the tradition to Neda’s daughter Gergana and Mitra’s daughters Rositsa and Vera, who became known as Bisserov Sisters second generation. As their impresario with my concert agency Paradox, I have worked and travelled with the Bisserov Sisters between 1989 and 2010. For Pan Records I produced 3 CDs with the Sisters between 1990 and 2000. And I was instrumental in bringing traditional music ensembles from The Netherlands to the music festivals that the Bisserov Sisters were organizing in the Pirin region between 2005 and 2015.

გიორგი კრავეიშვილი
საპარტიველო

ეთნომუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი (2018); ა(ა)იპ ფონდ ჰეიამოს დირექტორი და თანადამფუძნებელი (2015); იგი იკვლევს საზღვარგარეთ მცხოვრები ქართველების ხალხურ მუსიკას. ამ თემას ეძღვნება მისი საბაკალავრო (2011), სამაგისტრო (2013) და სადოქტორო (2018) ნაშრომები და პირველი მონოგრაფია (2020); ასევე არაერთი მოხსენება, წერილი თუ სატელევიზიო გამოსვლა. ჩატარებული აქვს ექსპედიციები საინგილოში (აზერბაიჯანის ტერიტორია 2011–13) და საქართველოში მცხოვრებ ინგილოებთან (2011, 2013, 2017), ლაზეთში როგორც საქართველოს (2011–12, 2014, 2016–19) ისე თურქეთის ტერიტორიაზე (2012, 2014), ტაოში (2014), შავშეთსა (2014) და კლარჯეთში (2015–17). ეს სამივე კუთხე კი მთლიანად თურქეთის ფარგლებშია მოქცეული. მისი ჩანაწერები გამოყენებულია უცხოურ გამოცემებში “Georgia. History – Culture – Ethnography; vol. II-III.” და “Discover Georgia through traditional music”.

ლაზური მუსიკის ფესვები

ლაზური მუსიკის ქართულ ფესვებს ავტორი ჯერ კიდევ მეშვიდე სიმპოზიუმის მოხსენებაში შეეხო, თუმცა ცალკე თემად მხოლოდ ახლა გამოიტანა. თემა გამიზნულია იმ არაქართველი მკვლევრებისთვის რომელიც ლაზეთსა და ლაზურ კულტურას ქართულისგან განცალკევებულად განიხილავენ. თემაში მოკლედ არის განხილული ლაზეთის ისტორია თუმცა აქცენტი საკუთრივ მუსიკალურ საკითხებზეა გადატანილი. თემაში შედარებულია ლაზეთისა და საქართველოს სხვა კუთხეების გუდასტვირების პარამონიული ენა, საკრავის ნაწილების სახელწოდებები და გუდასტვირის ორივე სალამურზე არსებულ თვალთა რაოდენობა. მოხსენებაში ყურადღება, ასევე, გამახვილებულია ფარულ მრავალხმიანობასა და ლაზური სიმღერების მელიოდიურ კავშირზე საქართველოს სხვადასხვა კუთხეებთან, რაც საერთო ქართულ მუსიკალურ ენაზე მეტყველებს. ისტორიული და მუსიკალური ფაქტების მოშველიებით ვერნ ჰემშინების და პონტოს ბერძნების ლაზურ წარმომავლობაზეც.

GIORGI KRAVEISHVILI
GEORGIA

Ethnomusicologist, Doctor of Arts (2018); director and co-founder of NNLE Foundation Heiamo; Studies folk music of the Georgians living outside Georgia (2015). This is the topic of his Bachelor’s (2011), Master’s (2013) and Doctoral (2018) papers and first monograph (2020); as well as numerous papers, articles and television speeches. He has led expeditions to Saingilo (modern day Azerbaijan 2011-2013), the Ingiloians living in Georgia (2011, 2013, 2017), Lazeti both in Georgia(2011-2012, 2014, 2016-2019) and Turkey (2012, 2014), Tao (2014), Shavsheti (2014) and Klarjeti (2015-2017). These three regions are completely within Turkey. His recordings have been used in foreign publications “Georgia. History - Culture – Ethnography vol. II-III” And “Discover Georgia through traditional music”.

THE ROOTS OF LAZ MUSIC

The author touched upon the Georgian roots of Laz music in his paper for the 7th Symposium. However, it will be presented as a separate paper only now. The paper is intended for non-Georgian researchers who regard Lazeti and Laz culture separately from Georgian. The paper briefly discusses the history of Lazeti, mainly focusing on musical issues. The paper compares harmonic language of bagpipe from Lazeti and other parts of Georgia, as well the names of instrument parts, the number of finger holes on both pipes of bagpipe. The paper also focuses on hidden polyphony and melodic connection of the songs from Lazeti and different parts of Georgia, which indicates to common Georgian musical language. Using historical and musical facts, the author also writes about the Laz origin of the Hemshines and Pontic Greeks.

ანდრეა კუზმიჩი
კანადა

ANDREA KUZMICH
CANADA

PhD ABD; MFA; honours BFA and BA⪼ An award winning singer, a teacher, an ethnomusicologist and music facilitator. Has sung in a Congolese Gospel Choir; studied South Indian singing and drumming; performed in Big Bands and contemporary new music ensembles; taken a leading role in the practice of ridnyj holos in Canada; is one of Canada’s foremost practitioners/academics of Georgian polyphony and sings in the award winning ensemble ZARI as well as with her family, which was most recently featured in Toronto’s Body Percussion Festival 2017 at Toronto’s Harbourfront Centre Theatre. She can be heard on Veryan Weston’s “Make” (2017); Tanya Tagaq’s “Retribution” (2016); DoVira’s “DoVira” (2016); movie soundtrack “The Witch” (2015), among others. Andrea also runs MusiCamp, an ethnomusicologically-inspired summer music camp for kids.

MORE ON HOW GEORGIAN POLYPHONY CONVEYS A SENSE OF ETERNITY OR ANCESTRY: MUSICAL ANALYSIS OF TEMPORAL DISTORTIONS IN GEORGIAN POLYPHONY

In his research and analysis of Malagasy possession ceremonies, Ron Emoff proposed “the aesthetics of remembering” to explain the palpable power of ritual to recall the past. Emoff identifies this aesthetic as a heightened, creative, interdisciplinary social act of meaning construction that is in large part reliant on an exceptional musical performance, which plays with and distorts our sense of time. Furthering Emoff’s ideas in my 2018 paper on how Georgian polyphony conveys a sense of eternity, I suggested similar temporal distortions could be experienced in Georgian polyphony through shifting perceptions of: the micropoetics of improvisation and variation; intonation via the variability in scale systems; tonality via the suspended modality and close harmonies that are defining of Georgian polyphony and give it its visceral signature. In this paper, I intend to provide more detailed musical examples of these temporal distortions, drawing from a variety of regional musical styles and performance contexts. It is hoped that this musical analysis will provide a clearer understanding of how such temporal distortions may be experienced, and how they contribute to the power of Georgian polyphony to convey a sense of ancestry.

ფილოსოფიის მეცნიერებათა დოქტორი, სახვითი ხელოვნების მაგისტრი, ჯილდოს მფლობელი მომღერალი, პედაგოგი, ეთნომუსიკოლოგი და მუსიკის მეთოდისტი. იყო კონგოელ მგალობელთა გუნდის წევრი, სწავლობდა სამხრეთ ინდურ სიმღერას და დოლზე დაკვრას; უკრავდა თანამედროვე მუსიკის ბენდებსა და ანსამბლებში, იყო მთავარი შემსრულებელი კანადაში რილნი ჰოლოსის პრაქტიკაში, არის ქართული ხალხური სიმღერის ერთ-ერთი მთავარი პრაქტიკოსი/მკვლევარი კანადაში. ოჯახთან ერთად არის ჯილდოს მფლობელი ანსამბლის „ზარი“ წევრი. ნამღერი აქვს პროექტებში “Make” (2017); “Retribution” (2016); “DoVira” (2016); ფილმში „ჯადოქარი“ (2015). ატარებს საზაფხულო მუსიკალურ ბანაკებს ბავშვებისთვის.

როგორ უწყობს ხელს ქართული მრავალხმიანობა მარადისობისა და მემკვიდრეობითობის გრძნობას: დროებითი დამახინჯებების მუსიკალური ანალიზი ქართულ მრავალხმიანობაში

მალაგასიური ცერემონიების შესახებ თავის კვლევასა და ანალიზში, რონ ემოფმა შემოგვთავაზა „მახსოვრობის ესთეტიკა“ წარსულის გახსენებაში რიტუალის აშკარა ძალის ასახსნელად. ემოფი ამ ესთეტიკას განსაზღვრავს, როგორც აზრობრივი კონსტრუირების ამაღლებულ, კრეატიულ, ინტერდისციპლინურ სოციალურ აქტს, რომელიც დიდწილად ეყრდნობა განსაკუთრებულ მუსიკალურ შესრულებას, რომელიც ეთამაშება ჩვენ დროის შეგრძნებას და ამახივებს მას. ვაგრძელებ რა ემოფის იდეებს ჩემს 2018 წლის სტატიაში, თუ როგორ გადმოგვცემს ქართული მრავალხმიანობა მარადიულობის გრძნობას, მე ვწერდი, რომ მსგავსი დროებითი დამახინჯებები შეიძლება განვიცადოთ ქართულ მრავალხმიანობაში თუ სხვაგვარად აღვიქვამთ: იმპროვიზაციისა და ვარიაციის მიკროეპოეტიკას, ინტონაციას ბგერათრიგის სისტემებში ცვალებადობის გზით, ტონალობას შეჩერებული მოდალობისა და მჭიდრო ჰარმონიების გზით, რომლებიც განსაზღვრავენ ქართულ მრავალხმიანობას და მას ინტუიციურ ხელწერას ანიჭებენ. მოხსენებაში წარმოდგენილია ამ დროებითი დამახინჯებების უფრო დეტალური მუსიკალური მაგალითები, სხვადასხვა რეგიონალური მუსიკალური სტილებისა და შესრულების კონტექსტების გამოყენებით. ვიმედოვნებ, რომ ამ მუსიკალური ანალიზის დახმარებით შევძლებთ უკეთ შევიგრძნოთ ეს დროებითი დამახინჯებები და გავიგოთ თუ როგორ უწყობენ ისინი ხელს ქართულ მრავალხმიანობაში მემკვიდრეობითობის გრძნობის გადმოცემას.

ქსიანგკუნ ლიუ

ჩინეთი

შანხაის კონსერვატორიის დოქტორანტი ეთნომუსიკოლოგიაში. ტრადიციული მუსიკის საერთაშორისო საბჭოს (ICTM) მუსიკალური საკრავების ჯგუფის წევრი. გამოქვეყნებული აქვს რამდენიმე ნაშრომი ორგანოლოგიაში, კერძოდ, ჩასაბერ საკრავებზე.

ყაზახური სიბიზგის ბიფონური მორფოლოგია და მექანიზმი

(შან ჟანგთან თანაავტორობით)

სიბიზგი არის ყაზახური ჩასაბერი საკრავი; მისი არსებითი მუსიკალური მორფოლოგია არის ხორხისმიერი სიმღერით, როგორც ძირითადი ხმით, შექმნილი უნიკალური ბიფონური (ორხმიანობა) ეფექტი. ტერმინოლოგიაში, სიტყვა სიბიზგის წარმოება ჰგავს მონგოლურ ტერმინს – ცუურ, შიდა აზიის სტეპების მომთაბარე ხალხებში გავრცელებული ბიფონური სტატუსის აღმნიშვნელი სიტყვა. ამრიგად, ნაშრომში გაანალიზებულია სიბიზგის ბიფონური ფორმირების მექანიზმი ინტენსიური საველე სასწავლო სამუშაოების დროს დინამიკური სპექტროგრამის გამოყენებითა და მასზე დაკვირვის გამოცდილებით. სპექტროგრამა გვიჩვენებს, როგორ ასტიმულირებს ხორხისმიერი მღერა საკრავის ხმას, როგორ ქმნის ორივე ერთად ბიფონურ ეფექტს და როგორ ცვლის ეტაპობრივად ტემბრს დაკვირვის სხვადასხვა ტექნიკა. ამავდროულად, სიბიზგის დაკვირვისას ჰარმონიზებული სტატუსის ოპტიმიზაციისთვის უმთავრესია პირის ღრუს კუნთების კარგად მართვა. ამრიგად, მოხსენებაში ყურადღება გამახვილებულია იმაზე, თუ რა არის ბიფონური ჰარმონიზაციის სტატუსი და როგორ შეიძლება მისი მიღწევა პირით რეგულირების საშუალებით. ხორხისმიერი სიმღერა და პირის ღრუთი დაკვრა სხვადასხვანაირ გავლენას ახდენს ჩაბერილ ზეგრაზე და ქმნის სხვადასხვა კომბინირებულ ტემბრს. გარკვეული უპირატესობის მინიჭება ამა თუ იმ ტემბრისთვის კრიტერიუმია არა მხოლოდ კარგი მუსიკოსისთვის, არამედ სათემო იდენტიფიკაციისთვისაც: მოუხედავად იმისა, რომ შიდა აზიის სტეპებში ფართოდ არის გავრცელებული კონსტრუქციითა და დაკვირვის ტექნიკით მსგავსი ბიფონური ჩასაბერი საკრავები, მათი „ტემბრული იდენტობა“ საკმაოდ მრავალფეროვანია. შიდა აზიის ბიფონური მუსიკის ჟანრების გაგებისათვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება ტემბრზე ორიენტირებულ მიდგომას.

XIANGKUN LIU

CHINA

PhD Candidate in Ethnomusicology at Shanghai Conservatory of Music. Member of the Study Group on Musical Instruments of ICTM. Has published several papers on organology, especially that of wind instruments.

THE BIPHONIC MORPHOLOGY OF KAZAKH SIBIZGI AND ITS CONSTITUENT MECHANISM

(Co-authors Shan Zhang)

The *Sibizgi* is an edge-blown aerophone of the Kazakh people, whose quintessential musical morphology is the unique biphonic (with two voices) effect with throat singing as its fundamental voice. In nomenclature, the word formation of “Sibizgi” is similar to the Mongolian term *Tsuur* – the vocabulary for a biphonic status which is common among the nomadic peoples on the Inner Asian steppes. Thus, this paper will analyse the mechanism of the biphonic formation on the *Sibizgi*, based on learning and experiencing *Sibizgi* playing during intensive fieldwork sessions, with the help of dynamic spectrogram that demonstrates how the throat singing excites the sound of the pipe, how the two elaborates the biphonic effect, and how various playing techniques modifies the timbre step by step. Meanwhile, the key point of *Sibizgi* playing lies on the fine tuning of oral muscles to optimize the harmonizing status. Therefore, this paper also lays emphasis on what the biphonic harmonizing status is and how it can be achieved by oral fine tuning. The elaboration of throat singing and piping inside the oral cavity exerts various influence on the edge-blown sound and eventually forms different combined timbres. The Kazakh people’s preference for some certain timbre is not only the criteria for better musicians, but also for communal identification: Although biphonic wind instruments similar in construction and playing techniques are widespread on the Inner Asian steppes, their “timbral identities” are rather diverse. This perceptive approach centered on timbre is crucial to understanding the biphonic music genres across the Inner Asian steppes.

თეონა ლომსაძე
საქართველო

ხელოვნებამცოდნეობის დოქტორის ხარისხის კანდიდატი ეთნომუსიკოლოგიაში. მისი დისერტაციის თემაა „ხალხური მუსიკის ფუნქციონირების თანამედროვე ფორმები (ფოლკ-ფიუჟენის მაგალითზე)“. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის კომპოზიციისა და მუსიკის თეორიის ფაკულტეტის მაგისტრატურა და დოქტორანტურა ეთნომუსიკოლოგიის სპეციალობით (2014, 2020). მუშაობს თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრში სპეციალისტად; არის საქართველოს წარმომადგენელი ტრადიციული მუსიკის საერთაშორისო საბჭოში (ICTM). სხვადასხვა დროს იყო გაცვლითი სტუდენტი ავიერუს უნივერსიტეტსა (პორტუგალია) და ესტონეთის მუსიკისა და თეატრის აკადემიაში; ვიზიტორი მკვლევარი მანჩესტერის უნივერსიტეტსა და ლონდონის კინგს კოლეჯში, ნიუ-იორკის უნივერსიტეტსა (CUNY) და ილინოისის უნივერსიტეტში. მიღებული აქვს მონაწილეობა სხვადასხვა კონფერენციაში, როგორც საქართველოში, ისე მის ფარგლებს გარეთ. არის სამეცნიერო პუბლიკაციების ავტორი, საერთაშორისო სტუდენტური კონფერენცია-კონკურსის სამგზის გამარჯვებული.

ფოლკ-ფიუჟენის მიმართულება ქართულ მუსიკალურ რეალობაში

ხალხური მუსიკა თანამედროვე მსოფლიოში (მათ შორის, საქართველოში) სხვადასხვა ფორმით ფუნქციონირებს. ეს ფორმები ხალხური მუსიკის განახლების პროცესის (მუსიკ რევივალ) შედეგად წარმოიშვა და მისი თანამედროვე პირობებში არსებობის რამდენიმე განსხვავებული სახე შექმნა.

ქართული ხალხური მუსიკა განახლების პროცესის შედეგად სამი ძირითადი სახით წარმოგვიდგება. ესენია: სასცენო ფოლკლორი, ფოლკლორული ელფერის მქონე თანამედროვე საავტორო ნიმუშები, ე.წ. „ფსევდო-ფოლკლორი“, რომელსაც ჩვენ „პოპ-ფოლკის“ სახელწოდების ქვეშ ვაერთიანებთ და ქართული ფოლკ-ფიუჟენ მუსიკა, რომელიც ტრადიციული მუსიკისა და დასავლური პოპულარული მუსიკის მიმდინარეობების (ჯაზი, როკი, პოპი, ელექტრონული მუსიკა და ა.შ.) სინთეზის შედეგად შექმნილ მუსიკალურ ერთეულს წარმოადგენს. შეიძლება ითქვას, რომ ეს უკანასკნელი ყველაზე დიდი სტილური მრავალფეროვნებით ხასიათდება.

მოხსენების მიზანია, ფოლკ-ფიუჟენის მუსიკალური მიმართულების განსაზღვრა და მსოფლიოში არსებული მსგავსი მუსიკალური ერთეულების განხილვა; ქართული ფოლკ-ფიუჟენის ჩასახვისა და განვითარების ადრეული ეტაპების ისტორიულ დინამიკაში წარმოდგენა. ნაშრომი ემყარება ჩემს მიერ სადოქტორო კვლევის ფარგლებში მოპოვებულ მასალას.

TEONA LOMSADZE

GEORGIA

PhD candidate of ethnomusicology at the Tbilisi State Conservatoire; Main topic of her dissertation is “Contemporary forms of Functioning Traditional music (on example of Georgian folk-fusion)”. She is a Master of Arts in ethnomusicology (graduated from the Tbilisi State Conservatoire in 2014, Bachelor - in 2012). Works as a specialist at the International Research Center for Traditional Polyphony of Tbilisi State Conservatoire; Liaison officer of Georgia at ICTM (International Council for Traditional Music). She was ERASMUS + exchange student at the University of Aveiro, Portugal (02.2019-07.2019); Was DORA plus visiting doctoral student and ERASMUS+ exchange student at the Estonian Academy of Music and Theater (04.2017-07.2017; 01.2016-06.2016); visiting scholar at the university of Manchester and King’s college of London (UK, 02.2018-03.2018), City University of New York (CUNY) and University of Illinois (USA, 04.2018-05.2018). She has participated in different international conferences in Georgia and abroad; is the author of scholarly articles; three-fold winner of Students’ international conference-contest.

FOLK-FUSION DIRECTION IN GEORGIAN MUSICAL REALITY

Traditional music functions in different forms in modern world (including Georgia). These forms emerged as a result of the folk music revival process and created various manifestations of folk music existence in contemporary circumstances.

Music revival process revealed three main types of Georgian folk music existence: stage folklore, contemporary folk-flavored music, sometimes referred to as “pseudo-folklore” in every-day life, defined as “pop-folk” by us; and Georgian folk-fusion music, which consists of musical pieces resulting from the synthesis of traditional and Western popular music (Jazz, Rock, Pop, Electronic music and so on). We can say that the latter form is characterized in the biggest variety of manifestation.

The paper aims to determine folk-fusion musical direction in Georgia and to discuss similar musical examples existing in the world; to present origins and early development of Georgian folk-fusion in historical perspective. The work is based on the materials and findings from my doctoral research.

ანასტასია მაზურენკო
უკრაინა

კიევის ჩაიკოვსკის სახ. ეროვნული მუსიკალური აკადემიის დოქტორანტი, 2011 წლიდან აუდიოჩანაწერების ხმის ინჟინერი. 11 სამეცნიერო სტატიის ავტორი უკრაინული ტრადიციული ვოკალური მუსიკის კომპიუტერიული კვლევის შესახებ. მონაწილეობა აქვს მიღებული 22, მათ შორის, ცხრა უცხოურ კონფერენციაში, როგორცაა “Euro-MAC-9” (სტრასბურგი, 2017), “Modus - Modi-Modality” (ნიქოზია, 2017), “Musica Analitica” (პორტო, 2019), ტრადიციული მუსიკის საერთაშორისო საბჭოს/ICTM სიმპოზიუმები და სხვ. არის ამავე საბჭოს სლავური მუსიკისა და ცეკვის ჯგუფის წევრი.

ხმების მიკროინტერვალური შეწყობა უკრაინულ ტრადიციულ შემსრულებლობაში

ტრადიციული მრავალხმიანობა არის უკრაინული ეთნიკური სასიმღერო მუსიკის ერთ-ერთი ყველაზე გამორჩეული ფენომენი. უკრაინულ ტრადიციულ მრავალხმიანობაში არის სამი სხვადასხვა ტიპი, რომლებსაც იკვლევენ უკრაინული ეთნომუსიკოლოგიის პირველივე ნაბიჯებიდანვე და დღეს უკვე შემუშავებულია მიდგომები ანალიზის მიმართულებით. მაგრამ არსებობს გარკვეული ასპექტები, რომლებიც აქამდე არ განიხილებოდა. უკრაინული ეთნიკური ვოკალური მუსიკის აკუსტიკური და ფსიქოაკუსტიკური მახასიათებლების კვლევა გვიჩვენებს ბგერის სიმაღლის მიკროინტერვალურ შეწყობას თითოეული ხმის ცალკეული ტონებში. ეს კეთდება შესარულებისას ხმების ერთმანეთთან შეწყობის მიზნით და თითქმის შეუმჩნეველია ყურისთვის. ეს გარემოება საშუალებას გვაძლევს ვისაუბროთ პოლიფონიურ ულერადობაში აკუსტიკური შერჩევის გაცნობიერებული პროცესისა და სიმღერის დროს ჯგუფში შემსრულებლების სოციალური ადაპტაციის შესახებ. ნაშრომი ეძღვნება მიდგომების შემუშავებას აკუსტიკური ანალიზისთვის და მიკროინტერვალების შეწყობის პროცესის კანონზომიერებების ძიებას.

ANASTASIIA MAZURENKO
UKRAINE

Ph.D. candidate of the Tchaikovsky National Music Academy (Kyiv, Ukraine), since 2011 sound-engineer of post-production. The author of 11 scientific articles devoted to computational approaches for the study of Ukrainian traditional vocal music. The participant of 22 conferences, among which 9 foreign, such as “Euro-MAC – 9” (Strasbourg, 2017), “Modus – Modi – Modality” (Nicosia, 2017), “Musica Analitica” (Porto, 2019), ICTM Symposiums and other. A member of ICTM Group on Music and Dance of the Slavic World.

MICROINTERVAL TUNING OF PARTS IN UKRAINIAN TRADITIONAL POLYPHONIC PERFORMANCE

Traditional polyphony is one of the most distinguishing phenomenon of Ukrainian ethnic vocal music. There are different types of Ukrainian traditional polyphony, which have been studied since the very beginning of Ukrainian ethnomusicology and got developed approaches of analysis today. But there is some aspect, which has not been considered before. The research of acoustical and psychoacoustical features of Ukrainian ethnic vocal music shows the microinterval pitch tuning inside the sound of separate tones of each part. These movements are made towards adapting to each other during performance and barely noticeable just by ear. Such circumstance allows saying about subconscious processes of acoustic electing in polyphonic sound, and social adapting of performers inside a group during singing. The study is devoted to development of approaches of acoustical analysis and search of regularities of microinterval tuning process.

ნინო (ნანული) მაისურაძე

საპარტოველო

ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, ეთნოლოგი, მუსიკისმცოდნე. ივ. ჯავახიშვილის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტში ჩამოაყალიბა ეთნომუსიკოლოგიის მიმართულება. ხელმძღვანელობდა საინსტიტუტო საპრობლემო ჯგუფს (განყოფილება) ეთნომუსიკოლოგიაში. 1990-იან წლებში – თსუ-სა და სულხა-საბა ორბელიანის სახ. თბილისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში კითხულობდა სპეცკურს ეთნომუსიკოლოგიაში. 1980-1990-იან წლებში – ისტორიისა და ეთნოლოგიის კათედრის გამგე უნივერსიტეტ „გეორგიაში“. არის ევროპის ეთნომუსიკოლოგთა საერთაშორისო სემინარის (ESEM) და კავკასიის ქვეყნებთან სამეცნიერო თანამშრომლობის კომისიის წევრი; საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის, საქართველოს უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების სამეცნიერო საქმიანობის ექსპერტი. ავტორია ასზე მეტი მონოგრაფიისა და სტატიის.

მუსიკალური აზროვნების განვითარების უძველესი ეტაპები (მეტრი და რიტმი)

მეტყველება და მუსიკა დაკავშირებულია ადამიანის აზროვნებასთან. ეს ორი ელემენტი ბგერით („ხმით“) გამოიხატება. მეტყველების („სიტყვის“) ბგერითი გამოვლინება აისახება ბგერათა რიტმულ-ინტონაციურ წყობაში, გარკვეული ინტონაციური უჯრედის (უჯრედების) სახით, რომლებიც ადამიანის აზროვნებაში ქვეცნობიერად, მყისიერად იძენს მუსიკალური ინტონაციის, კერძოდ, მელოდური მიმოქცევების თუ მუსიკალური ფრაზების მნიშვნელობას. ისინი შინაგანი კანონზომიერებით უკავშირდებიან ერთმანეთს და მეტრის საშუალებით სისტემაშია მოყვანილი (ნიმანდობლივია, რომ მეტრის გარეშე შეუძლებელია ბგერათა გააზრებული მონაცვლეობა). ყოველივე ეს ადამიანის შინაგანი სმენითი მონაცემია, ისეთივე თანდაყოლილი, ბუნებრივი თვისებაა, როგორცაა მუსიკის პარამონიული, „შინაგანი სმენითი წყობა“. აღსანიშნავია მაგიური ქმედების არსებითი მნიშვნელობა არა მხოლოდ სიმღერის, არამედ – პოეზიის ჩამოყალიბებაში. მეტყველების ბგერათა ინტონაციურმა თავისებურებებმა უდიდესი როლი შეასრულა მუსიკალურ – ინტონაციური აზრობრივი ერთეულის – ფუძე ჰანგის, მუსიკალური ფუძე ენის ჩამოყალიბებაში, რომელიც შემდგომში ეთნოსის ეროვნული ფსიქოლოგიის სტრუქტურულ ელემენტად დამკვიდრდა.

NINO (NANULI)**MAISURADZE**

GEORGIA

Doctor of Historical Sciences, Professor, ethnologist, musicologist. She created the Direction of Ethnomusicology at I. Javakhishvili Institute of History and Ethnology; headed the Institute problem group (division) in Ethnomusicology. In the 1990s - lead special course in Ethnomusicology at Tbilisi State University and Sulkhani-Saba Orbeliani Tbilisi Pedagogical Institute. In the 1980s-1990s was Head of History and Ethnology Department at the University “Georgia”. She is a member of ESEM and of Commission for Scientific Cooperation with the Caucasus countries; an expert in scientific activities of the Georgian National Academy of Sciences, Georgian Institutions for Higher Education and Scientific Research. Is the author of over one hundred monographs and articles.

ANCIENT STAGES OF DEVELOPMENT IN MUSICAL THINKING (METER AND RHYTHM)

Speech and music are related to human thinking. These two elements are expressed by sound (voice). Phonetic manifestation of speech (“word”) is reflected in rhythm-intonation arrangement of sounds as certain cell (cells), which immediately acquire the meaning of musical intonation, more precisely of melodic or musical phrases. They are connected by internal regularities and are brought into the system by meter (it should be noted that the sensible alternation of sounds is impossible without meter). All these are internal auditory properties of a human, as innate, natural feature like harmonious, “inner hearing” of music. Noteworthy is the essential importance of magical act in the formation of a song and poetry. The intonation features of speech sounds played a major role in the formation of the unit of musical-intonation thinking – the base tone, the musical base language, which was subsequently formed as a structural element of the national psychology of an ethnos.

მანუელ ლაფარგა მარკესი

ესპანეთი

ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი: პროდუქცია და კვლევა (ვალენსიის პოლიტექნიკური უნივერსიტეტი), ალიკანტესა და ვალენსიის მუსიკის კონსერვატორიების მუსიკის ისტორიისა და ესთეტიკის პროფესორი. ორი ათეული წლის განმავლობაში იყო ვალენსიის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი (მუსიკის ისტორია, ვოკალი და სმენითი ტრენინგი). ჩატარებული ქვს ორმოცზე მეტი კურსი თემაზე „მუსიკა და ნეირომეცნიერება“ (მუსიკის ნევროლოგია, ამუზია, აფაზია, მუსიკა და ენა; ბავშვების მუსიკალური განვითარება). წლების განმავლობაში უკრავდა ესპანეთის საუკეთესო ორკესტრებში (ORTVE, OSM და სხვ.), მაგრამ 1995 წლიდან დაკავებულია ექსკლუზიურად სწავლებითა და კვლევით. არის მრავალი სპეციალიზებული პუბლიკაციის ავტორი, მათ შორის თემებზე „ბერძნულ-რომაული პოლიფონიური პრაქტიკა“ და „მუსიკა ადამიანის ევოლუციაში“. თავისი სწავლებისათვის მან შექმნა მულტიმედია (განსაკუთრებით ვიდეო) მასალები [Youtube: <<https://www.youtube.com/user/pennysanz>>] და (<www.musiclanguagefrontiers.com>). მან ახლახანს ჩაატარა მთელი რიგი ისტორიული გამოკვლევები ლუერში პაოლო ვერონესს ცნობილი ტილოს შესახებ „ქორწილი კანაში“ (<www.theweddingatcana.org>).

სამღაროვანი სტვირი ნურაგის კულტურაში: 4000 წლის პოლიფონია ბარბაჯაში (სარდინია)

(პენელოპე სანს გონსალესთან თანაავტორობით)

სარდინიაში ქრისტიანობამდე ორი ათასწლეულის განმავლობაში ცხოვრობდნენ ნურაგები, რომლებიც ცხოვრობდნენ, ძირითადად, წრიულ კოშკებსა და პატარა გამაგრებული კედლებით აგებულ 8 000 პატარა ნაგებობაში. არ შემორჩენილა მათი არც დამწერლობა და არც წერილობითი წყარო, გარდა რომელიც ისტორიკოსების რამდენიმე მოხსენებისა მათი ხანგრძლივი არსებობის ბოლოს. მაგრამ შემოგვრჩა პატარა ბრინჯაოს ქანდაკებების კოლექცია (ასზე მეტი ერთეული), რომელიც ასახავს მათ კოსტუმებსა და მცირედს მათი სოციალური სტრუქტურის შესახებ. ქანდაკებებს შორისაა ორი მუსიკოსი: ერთი უკრავს დასარტყამ საკრავზე, მეორე – სამღეროვან სტივორზე (ლაუნედასი), მრავალხმიან საკრავზე, რომელიც დღემდე არის სარდინიული კულტურის მთავარ ელემენტს და ყველაზე დამახასიათებელი, იდოსინკრეტული სიმბოლო. ორივე ქანდაკება დათარიღებულია ჩვ. წ. აღ-მდე VIII საუკუნით (რომის დაარსების ხანა). ამჟამად სარდინიული მრავალხმიანობა, როგორც ვოკალური, ისე საკრავიერი, ჩვენი საერთო მსოფლიო მემკვიდრეობაა (იუნესკო), აღიარებული სამიათასწლეუანი სიძველით. სარდინიის მონაცემები ამყარებს მრავალხმიანობის სიძველის არგუმენტს და აძლიერებს მოსაზრებას (ჟორდანია, ნიკოლაძე), რომ პრაქტიკულად შეუძლებელია საკრავიერი (განსაკუთრებით, ჩასაბერი) მრავალხმიანობის მქონე კულტურას, ასევე, არ ჰქონდეს ვოკალური მრავალხმიანობა.

MANUEL LAFARGA MARQUES SPAIN

Manuel is Phd in Art: Production and Research (Polytechnic University of Valencia), Professor of Music history and aesthetics at higher Conservatories of Music of Alicante and Valencia. He was Associate professor for two decades at the University of Valencia EG (Music history, Vocal and Auditory Training). He has taught more than forty courses and about “Music and Neuroscience” (neurology of music; amusia; aphasia; music and language; children’s musical development). He played for years in some of the best orchestras in Spain (ORTVE, OSM among others), but since 1995 he has devoted himself exclusively to teaching and research. He is the author of multiple specialized publications, also in relation to “Greco-Roman polyphonic practices” and “music in human evolution”. He is creator of multimedia materials (especially videos) as support for his teaching [Youtube: <<https://www.youtube.com/user/pennysanz>>] and <www.musiclanguagefrontiers.com>. He has recently carried out a series of historical investigations around Paolo Veronese’s famous canvas “The Wedding Feast of Cana” at the Louvre <www.theweddingatcana.org>.

TRIPLE PIPES UB NURAGHE CULTURE: 4000 YEARS OF POLYPHONY IN THE MEDITERRANIAN BARBAGIA (SARDINIA) (Co-author Penelope Sanz Gonzalez)

Nuragic people inhabited Sardinia for two millennia before the Christian Age, leaving behind more than 8.000 sites mainly constituted with small sets of circular towers and small fortified walls, no writing system and no written source has survived, except for a few mentions of Roman historians by the end of their long existence. Conversely, a collection of small bronze statuettes (more than one hundred) survived, reflecting their costumes and something about their social structure. Statuettes include two musicians: one of them a percussionist, and the other one a triple pipe (launeddas) player, a polyphonic instrument which is the centerpiece of Sardinian culture to the present day, and its most characteristic and idiosyncratic symbol. Both statuettes are dated around the 8th-century BC, in the times of Rome foundation. Sardinian polyphony, both in an instrumental and vocal style, is currently our common World Heritage (UNESCO) with a recognized antiquity of three millennia. The data from Sardinia strengthens the argument of the great antiquity of polyphony, and also strengthens the idea (Jordania, Nikoladze) that its virtually impossible for a culture that practices instrumental (particularly blown instrumental) polyphony, not to possess vocal polyphony.

ნინო მახარაძე

საქართველო

ეთნომუსიკოლოგი, მუსიკოლოგიის დოქტორი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი. სხვადასხვა დროს იყო თბილისის კონსერვატორიისა და ბათუმის ხელოვნების უნივერსიტეტის მონვეული ლექტორი, ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის მეთოდისტი, ხალხური სიმღერისა და საკრავების მუზეუმის მეცნიერ-თანამშრომელი, ექვთიმე თაყაიშვილის სახელობის კულტურისა და ხელოვნების უნივერსიტეტის ფოლკლორის კომპლექსური კვლევის ლაბორატორიის მეცნიერ-თანამშრომელი, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის მუსიკის ექსპერტი, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრის ტრენერი.

სისტემატურად მონაწილეობს რესპუბლიკურ თუ საერთაშორისო კონფერენციებსა და სიმპოზიუმებში, ჩართულია ადგილობრივსა და საერთაშორისო პროექტებში; ხელმძღვანელობს საბაკალავრო, სამაგისტრო და სადოქტორო ნაშრომებს ეთნომუსიკოლოგიაში. ატარებს საჯარო ლექციებს, ლექცია-კონცერტებს, შეხვედრებს ფოლკლორულ ანსამბლებთან.

სამეცნიერო ინტერესები ქართული ტრადიციული მუსიკის სემანტიკის პრობლემებს უკავშირდება. იკვლევს ქალთა ფოლკლორს, საბავშვო და ბავშვთა ფოლკლორს, საკრავიერ მუსიკას, ქართულ-ჩრდილოკავკასიურ პარალელებს, საეკლესიო გალობას და ა. შ.

ცეკვა „ლეკური“

(ხათუნა დამჩიძესთან თანაავტორობით)

მოსხენებაში ეთნოქორეოლოგიური და ეთნომუსიკოლოგიური მონაცემების შეჯერების საფუძველზე იქნება განხილული ცეკვა „ლეკურის“ გენეზისისა და სახისმეტყველების საკითხები.

NINO MAKHARADZE

GEORGIA

Ethnomusicologist, Doctor of Musicology, Professor at Ilia State University; at various times was an invited lecturer at Tbilisi State Conservatoire and Batumi Art University, a consultant at the Folklore State Centre, scholarly worker at the State Museum of Georgian Folk Song and Musical Instruments, scholarly worker at the Complex Research Laboratory of Ekvtime Takaishvili University of Culture and Art, a music expert for the Georgian Ministry of Education and National Examination Centre, a trainer at the National Centre for Teacher Professional Development.

Systematically participates in national and international conferences and symposia, local and international projects; supervises Bachelor, Master and Doctoral works in ethnomusicology; delivers public lectures, lecture-concerts, and meetings with folk ensembles.

The focus of her scholarly interest is the semantic problems of Georgian traditional music. She researches women's folklore, children's folklore, instrumental music, Georgian-North Caucasian parallels, ecclesiastical music, etc.

DANCE “LEKURI”

(Co-author **Khatuna Damchidze**)

The paper discusses the issues of genesis and tropology of the dance “Lekuri” basing on the revision of ethno-choreological and ethnomusical data.

ულრის მორგენსტერნი

ავსტრია

ვენის მუსიკისა და საშემსრულებლო ხელოვნების უნივერსიტეტის სრული პროფესორი. ფრანკფურტისა და კიოლის უნივერსიტეტების მიწვეული პროფესორი. ფილოსოფიის დოქტორი სისტემურ მუსიკოლოგიაში (2003), ხელოვნების მაგისტრი სისტემურ მუსიკოლოგიასა და აღმოსავლეთ სლავურ კვლევებში (1993), ჰამბურგის უნივერსიტეტის ჰაბილიტირებული მკვლევარი (2011, ხალხური მუსიკა/მედარებითი მუსიკოლოგია)

პანელი: ავსტრიული ფოლკლორული მუსიკის ინტარდისციპლინური და შედარებითი შესწავლის პერსპექტივები

„განმეორებადი ფორმები“ და ბინარული ჰარმონია. ორი ფუნდამენტური პრინციპი ევროპულ ხალხურ მუსიკაში და მათი მნიშვნელობა ავსტრიული/ალპური ტრადიციისთვის

(საპანელო პრეზენტაცია ევა ბანჰოლცერთან და რიტის ამბრაზევიჩუსთან ერთად)

ევროპის სხვადასხვა რეგიონის ხალხური (ტრადიციული) მუსიკის კვლევებმა გამოავლინა ხალხური (ტრადიციული) ინსტრუმენტული მუსიკის სინტაქსური და ვერტიკალური ორგანიზაციის მსგავსი პრინციპები. პირველი პრინციპია განმეორებადი ფორმები, მეორე – ბინარული ჰარმონია, რომელიც შესაძლოა აღვიქვათ, როგორც მონოფონიური მელოდის არაპირდაპირი (ვირტუალური) ან რეალური ორ- ან სამელემენტური ან სხვაგვარი ქსოვილის სტრუქტურა. ავსტრიული ტრადიციული საცეკვაო მუსიკა დაფუძნებულია ფრაზების შედარებით მარტივი ხანგრძლივობის პროპორციებზე. მოტივების განმეორებები მოქცეულია ფიქსირებულ ჩარჩოში, ჩვეულებრივ რვა- ან თექვსმეტ-ტაქტიან შაბლონებში. ამდენად, შეუძლებელია მათი ისე მოქნილად გაერთიანება, როგორც *Spielfigurenform* (მოტივები) (ფელიქს შორბურგერი) ან პარატაქსია (ორი წინადადების გაერთიანება დამაკავშირებელი სიტყვის გარეშე) (ჰარის სარისი), რაც, სავარაუდოდ, დამახასიათებელი იყო ბალკანური, აღმოსავლეთევროპული და ბალტიის ქვეყნების საკრავიერი მუსიკის ადრეული ფორმებისთვის. ამის მიუხედავად, განმეორებადი ფორმები შეიძლება წარმოადგენდეს იმ სტილის შრეს, რომელიც ლენდლერ ცეკვების უფრო უახლესი რეპერტუარისგან მათთვის დამახასიათებელი *Korrespondenzmelodik*-ით (წინადადებებით) განსხვავდება.

ავსტრიულ/ალპურ საკრავიერ მუსიკაში ბინარული ჰარმონია ყოველთვის ეფუძნება ტონიკისა და დომინანტის ფუნქციების კომბინაციას, რითიც ავლენს პარალელურ სამხრეთ და სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის საცეკვაო მუსიკის ფორმებთან. ევროპის ბევრი სხვა ქვეყნის მსგავსად, ბინარულ ჰარმონიაზე დაფუძნებული საკრავიერი მუსიკა ქმნის სტაბილურ ჩარჩოს იმპროვიზებული (ან მზა, მაგრამ თავისუფლად კომბინირებული) ეპიგრაფიკული მოკლე სიმღერებისთვის, რომლებსაც ავსტრიაში უწოდებენ *Gstanzln*-ს მოხსენებაში მიმოხილულია ხალხური საკრავიერი მუსიკის ორი სტრუქტურული პრინციპი და მისი ფუნქციური ჩარჩო ალპურ რეგიონში ევროპის სხვა რეგიონებთან შედარების თვალსაზრისით.

ULRICH MORGERNSTERN AUSTRIA

Full Professor at the University of Music and Performing Arts Vienna. M.A. in Systematic Musicology and East Slavic Studies (1993), Ph.D. in Systematic Musicology (2003), Habilitation (*venia legendi*) in Folk Music Research / Comparative Musicology at the University of Hamburg (2011). Visiting professorships at the Universities of Frankfurt a.M. (2009–2011) and Cologne (2012).

PANEL: INTERDISCIPLINARY AND COMPARATIVE PERSPECTIVES ON AUSTRIAN FOLK MUSIC

“REPETITIVE FORMS” AND BINARY HARMONY. TWO FUNDAMENTAL PRINCIPLES IN EUROPEAN FOLK MUSIC AND THEIR SIGNIFICANCE FOR THE AUSTRIAN/ALPINE TRADITION

(Panel presentation with Eva C. Banholzer and Rytis Ambrazevičius)

Studies on folk (traditional) music of different European regions have revealed similar principles of syntactical and vertical organization of folk (traditional) instrumental music. The first principle concerns repetitive forms, the second - binary harmony which can appear as implicit (virtual) harmony of a monophonic melody or in real dyadic, triadic and other textures. Austrian traditional dance music, is based on comparatively simple durational proportions of the phrases. Motive repetitions are integrated in a fixed framework, usually of eight- or sixteen-bar patterns. Thus they cannot be combined in a flexible way as in *Spielfigurenform* (Felix Hoerburger) or *parataxis* (Haris Sarris), typical to presumably early forms of instrumental music in the Balkans, Eastern Europe and the Baltic countries. Nevertheless repetitive forms may constitute a style layer opposed to more recent repertoire of the *Ländler* dances with their typical *Korrespondenzmelodik*. Binary harmony in Austrian/Alpine instrumental music is always based on a combination of tonic a dominant function which shows parallels to south and southeast european forms of dance music. As it is the case in many other parts of Europe folk instrumental music based on binary harmony gives a stable frame for improvised (or ready prepared but freely combined) epigrammatic short songs, called in Austria *Gstanzln*. The paper gives and overview on the two structural principles of instrumental folk music and its functional framework in the Alpine Region with a comparative perspective on other European regions.

მარიო მორალო

კანადა

მუსიკოსი, მკვლევარი, ხმის რეჟისორი და ეთნომუსიკოლოგი ტორონტოდან. ამჟამად ეთნომუსიკოლოგიის მაგისტრანტი იორკის უნივერსიტეტში, აანალიზებს და იკვლევს ბალკანური, ქართული, იტალიური და უკრაინული ტრადიციული ვოკალური მრავალხმიანობის სამემსრულებლო პრაქტიკებს. ხშირად მონაწილეობს ტრადიციულ მრავალხმიან სიმღერასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა პროექტში. ამჟამინდელი ინტერესი მიმართულია იტალიური მრავალხმიანი სასიმღერო რეპერტუარისა და ემიგრაციის შემდეგ მათი ტრანსფორმაციის (განსაკუთრებით, სალენტოს რეგიონში) კვლევასა და დასპორის თემებში მრავალხმიან სიმღერაზე ურბანულ კონტექსტში.

სალენტოს იდენტობა, მემკვიდრეობა და სიმღერები, როგორც კულტურული არტეფაქტები: მემკვიდრეობის კვლევა სალენტოს აკადემიური სიმღერების ტრანსფორმირებაზე

უკანასკნელ წლებში სამხრეთ იტალიის სალენტოს რეგიონში გაჩნდა ადგილობრივი იდენტობის ახლებური აღქმა, რაც ამ რეგიონის ცეკვებისა და სიმღერების შესრულებაშია გამოიხატული. აღსანიშნავია, რომ პოლიფონიური სიმღერების შესრულების ტრადიცია, რომელსაც ადრე გაქრობა ემუქრებოდა, სალენტოში ისევ აქტიური პრაქტიკა გახდა. იდენტობის ახლებური შეგრძნების გამო ამ სიმღერებმა რეანიმაციის შედეგად ახალი მუსიკალური ფორმა შეიძინა. იმის მიუხედავად, რომ ეს სიმღერები ახლა ახალ კონტექსტებში, სივრცეებში, ჯგუფებში, სოციალურ-მუსიკალურ დინამიკასა და ესთეტიკაში ჩნდება, სალენტოელები მათ მაინც მიიჩნევენ თავისი კულტურული მემკვიდრეობითობის საპატიო არტეფაქტად. მიუხედავად იმ ობიექტური გარემოებებისა, რომ ეს ტრადიცია მიმდინარეობდა შეიცვალა, თვალსაზრისი, რომ სალენტოს პოლიფონიური სიმღერა ძველისძველია და წარსულის მუსიკალური სივრცედან მოდის, ჩაგონებულია კულტურულად-მოტივირებული, კოლექტიური შეგრძნებით. მას მე წარმოგიდგინებ ეთნოგრაფიული მომენტებითა და ძველი და ბოლოდრინდელი საექსპერიმენტული ჩანაწერების ანალიზით.

მოსხენებაში ვიკვლევ, როგორ ქმნის სალენტო, როგორც შემსრულებლობის კალატალიზატორი, ახალ სივრცეებს, რაც ამ ტრადიციას ახალ ცხოვრებას და მნიშვნელობას სძენს. კომლანი ვარაუდობს, რომ „როგორც ის მატერიალური და სოციალური პირობები იცვლება, რომლებშიც წარმოიშვა და დაკრისტალდა ტრადიციული მუსიკის ჟანრები, რა თქმა უნდა, ისეთივე, უნდა იყოს მისი შემქმნელებისთვის ეს მუსიკა და მისი მნიშვნელობა“. ეს ქმნის საფუძველს სალენტოს მუსიკალური წარსულის შესასწავლად, რაც შეიძლება გამოვიყენოთ იმის საჩვენებლად, რომ სალენტოს მრავალხმიანობა ტრანსფორმაციის მიუხედავად, სალენტოელებისთვის მაინც არის მემკვიდრეობითობის არსის მატარებელი.

MARIO MORELLO CANADA

Musician, researcher, arranger, and ethnomusicologist from Toronto, Canada. Is currently pursuing an MA in Ethnomusicology at York University, focusing his studies on analysis and performance practices of traditional vocal polyphonies, particularly from the Balkans, Georgia, Italy, and Ukraine. Contributes to several local ensembles in an eclectic variety of musical projects that focus on traditional polyphonic singing. Current research interests include the study of repertoires of polyphonic song in Italy and their contemporary transformations (particularly in the Salento region), and the study of traditional polyphonic singing in diaspora communities.

SALENTINE IDENTITY, LEGACY, AND SONGS AS CULTURAL ARTIFACTS: INVESTIGATING ANCESTRAL SENTIMENT IN THE TRANSFORMING PERFORMANCE OF POLYPHONIC SINGING IN SALENTO

In recent years, the Salento region of southern Italy witnessed a newfound sense of local identity that is expressed through the performance of its regional dances and songs. What is noteworthy is that the singing of Salentine polyphonic songs re-emerged as an active local practice, which had been a previously disappearing tradition. By reanimating these songs through a newfound cultivated sense of Salentine identity, the songs have taken on a new musical form. Despite the fact that these songs are now emerging in new contexts, spaces, groups, socio-musical dynamics and aesthetics, Salentine people still regard this singing as an esteemed artifact of their cultural legacy. The notion of Salento's polyphonic singing being immemorial is instilled by the culturally-motivated, collective sentiment that it descends from a musical space of the past. This sentiment instills it with artifactual value that bestows it with an ancient quality, despite the objective truth that the tradition changed considerably.

I present this through ethnographic moments and analysis of early and recent field recordings. In this paper, I investigate the idea of what Coplan describes as “the meaning of tradition”, and how the singing of polyphonic songs in Salento acts as a catalyst for creating novel spaces for performance which impart new meaning and life to the singing tradition. Coplan suggests that “as the material and social conditions under which traditional music genres arose and crystallized change, so of course must this music and its meaning for its creators.” This provides a framework to study the field of Salento's musical past, which can be utilized to demonstrate that despite the transformation of Salentine polyphony, it continues to carry an essence of ancestry for Salentine people.

მუჰამედ აშკან ნაზარი

ირანი

თეირანის ხელოვნების უნივერსიტეტის, მუსიკის ფაკულტეტის ეთნომუსიკოლოგიის მაგისტრი (2016). სამემსრულებლო ხელოვნებისა და მუსიკის სკოლა, თეირანის უნივერსიტეტის სახეითი ხელოვნების ფაკულტეტი (2012). მუსიკის პედაგოგი და მკვლევარი ქურთისტანის უნივერსიტეტში (სანანდაჯი, ირანი).

პოლიფონიისა და ბრძანადის ურთიერთკავშირის სემიოტიკური გაგება ჰავრამის მუსიკაში; ეროტიკული ლიტერატურის როლი ჰავრამის ხალხური მუსიკის შემსრულელობაში

ძირითადად, ვოკალური ნიმუშებით წარმოდგენილ ჰავრამის მუსიკაში, ძალიან ცოტა ადგილი რჩება აკომპანემენტისთვის, მაშინ, როცა მეტი წილი მოდის ვოკალზე, როგორც ეს არის სიმღერებში *ვერდაბაზმი* და *ჩაპლა*; მათში ყველაზე მნიშვნელოვანია საყვარელი ადამიანის გარეგნობის, ფიზიკური კმაყოფილებისა და სასურველი მიზნის განხორციელების წარმოსახვა. ჰავრამის სიმღერები, ჩვეულებრივ, სრულდება უწყვეტად ორი ან სამი მომღერლის მიერ. თითოეული მომღერლის პარტიის დაბოლოება სრულდება ორჯერ, პარტნიორის დასაწყისის გადაფარვამდე. კოლექტიურად შესრულებული ჯვარედინი ტექსტები ქმნიან პეტეროფონურ მომენტს, გამოირჩეულს უნისონისგან. ამის გათვალისწინებით, წინამდებარე კვლევა კონცენტრირებულია იმაზე, თუ რა გავლენას ახდენს ეროტიული თემების გამოხატვა მომღერლების ხმის სიმაღლის ცვლელადობაზე, როდესაც მათ მოიცავს ამ წარმოსახვით გამოწვეული ფიზიოლოგიური აგზნება. ასევე, იკვლევს ურთიერთკავშირს ამ ზემოქმედებასა და პეტეროფონიის შექმნას შორის ჰავრამის მუსიკაში. ანთროპოლოგიური და ეთნომუსიკოლოგიური მიდგომების პრიზმაში, ნაშრომში განხილულია ჰავრამის მომღერლებისგან აღებული ინტერვიუები, გამოკვლევულია აუდიო და ლიტერატურული წყაროებიდან აღებული მონაცემები. კვლევამ დაადგინა, რომ მომღერლების ხმების სიხშირეზე გავლენას ახდენს როგორც ეროტიზმის გამოხატულებით გამოწვეული ვენებები, ისე თანხლები საკრავის არარსებობა. მონაცემების დეტალურმა ანალიზმა გვიჩვენა, რომ ხმის სიმაღლე იცვლება მომღერლების მიერ ტექსტში გრძნობადი მომენტების მიღწევის შესაბამისად. ამრიგად, მომღერლების გადაფარვა სიამოვნების მწვერვალზე იწვევს გაუცნობიერებელ პოლიფონიას. ზედმეტი აღზნებულობით გამოწვეული ასეთი პეტეროფონია შესრულების დროს უკან ტოვებს უსიამოვნო ინტერვალებს.

MOHAMMAD ASHKAN NAZARI IRAN

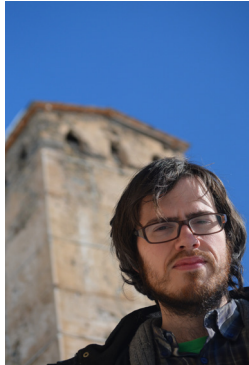
MA in Ethnomusicology from Faculty of Music, University of Art, Tehran, Iran (2016). School of Performance Arts and Music, Faculty of Fine Arts, Tehran University, Tehran, Iran (2012). Music Lecturer and Researcher at Kurdistan University, Sanandaj, Iran.

A SEMIOTIC READING OF THE CORRELATION BETWEEN POLYPHONY AND SENSUALITY IN HAWRAMI MUSIC; HOW EROTIC LITERATURE TRIGGERS HETEROPHONIC FOLK HAWRAMI MUSIC PERFORMANCES

Performed mostly as vocal pieces, Hawrami music has left little room to accompaniment, while giving the larger share to romance, manifested in such song types as *Werdabazm* and *Chapla*, in which explicit sensual imagery is at its height with the portrayal of the beloved's appearance, physical satisfaction and consummation. Hawrami songs are commonly performed consecutively by two or three signers. Each performer's ending section is sung twice before overlapping with the partner's piece. The collectively-sung intersecting lyrics, therefore, create a heterophonic moment which stands out of unison. With that in mind, the present research concentrates on the extent to which an expression of erotic themes affects the pitch alteration in the singers' voice as they go overwhelmed by physiological excitement aroused by such imagery. It further explores the correlation between that impact and the creation of heterophony in Hawrami music. Under a prism of anthropological and ethnomusicological approaches, the study examined data collected from audio and literary sources as well as field interviews with Hawrami singers within a lengthy research period. The frequency of the singers' voice, the study concluded, is impacted by passions provoked by the expression of eroticism as well as the absence of an accompanying instrument. A detailed analysis of the data further proved that the pitches transform as the signers reach the explicit sensual points in the lyrics. Thus, the signers' overlaps at that pinnacle of utmost pleasure lead to an unconscious polyphony. Triggered by overexcitement, such heterophony normally leaves behind unpleasant intervals during the performances.

მეთიუ ნაითი

კანადა

MATTHEW KNIGHT CANADA

Ph.D. in ethnomusicology at the University of Illinois, Urbana-Champaign, in 2019. He conducted fieldwork in Georgia in 2015–2016, studying folk music at the Tbilisi State Conservatoire and with singers and musicians in west Georgia, especially in Svaneti. He has presented multiple times at conferences of the Society for Ethnomusicology and the Association for Slavic, East European and Eurasian Studies, as well as others. MA research (University of Alberta, 2011) focused on music-making among North American Old Order Anabaptist groups.

PRESERVATION, SAFEGUARDING, RESILIENCE: CONCEPTUALIZING SUSTAINABILITY AND ECOLOGIES OF MUSIC IN SVANETI

Since UNESCO began working with Intangible Cultural Heritage, the safeguarding of ICH has continued to evolve. A salvage model based on collecting field recordings and texts for archives has been replaced by a view of culture more as a process than a set of products. Recently, ethnomusicologists have proposed treating heritage in terms of an ecosystem—something that can only occur within interlinked conditions, requiring a fertile community to thrive. Titon, who pioneered music ecology, characterizes musical activities and communities in terms of sustainability and resilience. At the same time, the new field of ecomusicology has critiqued the “musical ecosystem” approach for simply using ecology as a metaphor and not conceptualizing musical activity as part of the natural biosphere. Svaneti is an instructive case to interrogate theories of musical ecosystem sustainability and ecomusicology. Economic development and cultural and natural sustainability are intertwined concerns that may converge or conflict. Environmental concerns and the need to preserve cultural heritage have been invoked in opposition to hydroelectric dam projects in Nenskra and Khudoni, musical tourism has been used to promote village-level cultural revitalization, children are learning folk music in a stage-ready, tourist-friendly form, and the Folklore Centre has called for the safeguarding of the zari funeral lament, a non-commodifiable tradition dependent on vibrant community life. Environmentalists and cultural stakeholders should work together toward a thriving Svanetian future while acknowledging the risks of unchecked economic growth.

დოქტორი ეთნომუსიკოლოგიაში (ილინოისი, ამერიკა, 2019). მისი სამაგისტრო ნაშრომის (ალბერტას უნივერსიტეტი, 2011) თემა იყო ჩრდილოეთ ამერიკის ძველი ნესრიგის ანაბაპტისტური ჯგუფების მუზიციერება. 2015-2016 წლებში ჩაატარა ექსპედიციები საქართველოში, სწავლობდა ხალხურ მუსიკას თბილისი სახელმწიფო კონსერვატორიაში და მომღერლებთან და მუსიკოსებთან დასავლეთ საქართველოში, განსაკუთრებით სვანეთში. მრავალჯერ მონაწილეობდა ეთნომუსიკოლოგიური საზოგადოებისა და სლავური, ევროპული და ევრაზიული კვლევების ასოციაციისა და სხვ. კონფერენციებში.

შენარჩუნება, დაცვა, სიცოცხლისუნარიანობა: სვანეთში მუსიკის მდგრადობისა და ეკოლოგიის კონცეპტუალიზაცია

მას შემდეგ, რაც იუნესკომ არამატერიალურ კულტურულ მემკვიდრეობაზე დაიწყო მუშაობა, არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა მუდმივ ევოლუციას განიცდის. გადარჩენის მოდელი, რომელიც დაფუძნებულია არქივებისთვის საექსპედიციო ჩანაწერებისა და ტექსტების შეგროვებაზე, ჩაანაცვლა კულტურის, როგორც პროცესის და არა პროდუქტის ხედვამ. უკანასკნელ ხანს, ეთნომუსიკოლოგებმა შემოგვთავაზეს მემკვიდრეობის განხილვა როგორც ეკოსისტემისა – რაღაცის, რაც შეიძლება მოხდეს ურთიერთდაკავშირებულ პირობებში და რასაც განვითარებისთვის ნაყოფიერი საზოგადოება წირდება. ტიტონი, მუსიკალური ეკოლოგიის ინიციატორი, მუსიკალურ აქტივობებსა და თემებს მდგრადობისა და სიცოცხლისუნარიანობის თვალსაზრისით ახასიათებს. ამავე დროს, ეთნომუსიკოლოგიის ახალი დარგი აკრიტიკებს „მუსიკალური ეკოსისტემის“ მიდგომას, ვინაიდან ის ეკოლოგიას იყენებს მხოლოდ როგორც მეტაფორას და არ ახდენს მუსიკალური აქტივობის, როგორც ბუნებრივი ბიოსფეროს ნაწილის კონცეპტუალიზაციას.

სვანეთი ყურადსაღები შემთხვევაა გამოკითხვის სანარმოებლად მუსიკალური ეკოსისტემის მდგრადობის თეორიისა და ეთნომუსიკოლოგიის შესახებ. ეკონომიკური განვითარება და კულტურული და ბუნებრივი მდგრადობა ერთმანეთზე გადაჯაჭვული პრობლემებია, რომლებიც შეიძლება თავსებადი ან კონფლიქტური იყოს. გარემოსდაცვითი პრობლემები და კულტურული მემკვიდრეობის შენარჩუნების აუცილებლობა უპირისპირდება ნენსკრასა და ხუდონის ჰიდროელექტროსადგურების მშენებლობის პროექტებს, მუსიკალური ტურიზმი გამოიყენება კულტურული აღორძინებისთვის სოფლის დონეზე, ბაჟმეები სწავლობენ ხალხურ მუსიკას სცენისთვის და ტურისტული/მეგობრული ფორმით, ფოლკლორის ცენტრმაც მოუწოდა დაიცვან სამგლოვიარო ზარი – ცოცხალ საზოგადოებრივ ცხოვრებაზე დამოკიდებული არა-კომერციული ტრადიცია. ეკოლოგებმა და კულტურის მოღვაწეებმა ერთად უნდა იმუშაონ სვანეთის მომავალი კეთილდღეობისთვის, ამასთან უნდა გააცნობიერონ უკონტროლო ეკონომიკური ზრდის რისკები.

ემი ოკადა
იაპონია

EMI OKADA

JAPAN

Ethnomusicologist, PhD in musicology from the Tokyo University of the Arts (2010). Her doctoral research focused on musical instruments and globalization in Asia and published *Keyboard Instruments in India: The Process of the Glocal Improvement and Diffusion of Harmonium and Electric Keyboard* (2016). After having worked at the University of the Ryukyus, Okinawa (2012-2019), she currently works as an associate professor of Department of Advanced Human Sciences at National Museum of Ethnology, Osaka and carries out fieldwork in Nagaland, Northeast India focusing on singing culture of Naga tribes of Indian minorities.

TRADITIONAL POLYPHONIC SINGING CULTURE AND INTERPERSONAL COOPERATIVENESS OF CHAKHESANG NAGA, AN ETHNIC MINORITY IN NORTHEAST INDIA.

The Chakhesang Naga is an ethnic minority of Indomongoloid origin who live in the mountainous areas in the south part of Nagaland, a State of Northeast India near the Myanmar border. Most of them make a living from agriculture and their villages are surrounded by terrace fields of slash-and-burn cultivation. They have a rich traditional singing culture called *Li*, which is a kind of conversation with other members of their own village. Therefore, their *Li* is always sung with a polyphonic texture of many voices and the melody is simultaneously harmonized by the frequent use of perfect fourth and fifth intervals. The song lyrics in *Chokri* language are composed by a fixed verse of two alternating phrases of four and five syllables and people express internal feelings by vocalizing simple words in rhyme. As a means of maintaining good relations, singing together is an indispensable medium in the village. How do they continue to hand their *Li* down from generation to generation? The paper suggests the characteristics of *Li* songs, the current stable and evolving elements of oral transmission and the social role of *Li* as a form of interpersonal cooperativeness among the Chakhesang Naga villagers.

ეთნომუსიკოლოგი, ტოკიოს ხელოვნების უნივერსიტეტის მუსიკოლოგიის დოქტორი (2010). მისი კვლევის თემაა მუსიკალური საკრავები და გლოკალიზაცია აზიაში. გამოცემული აქვს „კლავიშოვანი საკრავები ინდოეთში: გლოკალური დახელოვნების პროცესი და ჰარმონიკასა და ელექტრო კლავიატურის გავრცელება“ (2016). 2012–2019 წლებში მუშაობდა რიუკუსის უნივერსიტეტში (ოკინავა). ინდოეთის ეთნიკური უმცირესობის ნაგას ტომების სასიმღერო კულტურის შესწავლის მიზნით აწყობს ექსპედიციებს ნაგალანდში (ჩრდილო-აღმოსავლეთ ინდოეთი).

ტრადიციული პოლიფონიური სასიმღერო კულტურა და ჩრდილო-აღმოსავლეთ ინდოეთის ეთნიკური უმცირესობის, ჩახესანგ ნაგას ინტერპერსონალური ურთიერთობა

ჩახესანგ ნაგა არის ჩრდილო-აღმოსავლეთ ინდოეთში სამხრეთ ნაგალანდის მთიან ნაწილში, მიანმარის საზღვართან მცხოვრები ინდო-მონღოლოიდური წარმოშობის ეთნიკური უმცირესობა. ისინი ეწევიან სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობას. მათი სოფლები გარშემორტყმულია ტერასოვანი მიწებებით. აქვთ ტრადიციული სიმღერის მდიდარი კულტურა სახელწოდებით *ლი*; ეს არის ერთგვარი საუბარი თანასოფლელებთან. *ლი* იმღერება პოლიფონიური ფაქტურით მრავალი ხმის მიერ და მელოდიის ჰარმონიზება ხშირად ხდება წმინდა კვარტებითა და კვინტებით. *ჩოქრის* ენაზე დანერგილი სიმღერის ტექსტები სრულდება ორი ფიქსირებული ოთხ- და ხუთ-მარცვლიანი ფრაზების მონაცვლეობით, ადამიანებს გრძნობებს გამოხატავენ რიტმულად მარტივი სიტყვებით. სიმღერა არის სოფელში კარგი ურთიერთობების შენარჩუნების საუკეთესო საშუალება. როგორ ხდება ამ ტრადიციის თაობიდან თაობაზე გადაცემა? მოხსენებაში განხილულია *ლი*, ამ ზეპირი ტრადიციის სტაბილური და განვითარებადი ელემენტები დღეს და მისი როლი ჩახესანგ ნაგას სასოფლო თემის ინტერპერსონალურ ურთიერთობებში.

ტიციანა პალანდრანი

იტალია

ეთნომუსიკოლოგი, პოეტი და პედაგოგი. აქვს ჰუმანიტარული და ფილოსოფიის ფაკულტეტის ხელოვნების მაგისტრის ხარისხი და სასარის მუსიკალური სკოლის ხარისხი ეთნომუსიკოლოგიაში. იგი დაინტერესებულია სარდინიული მუსიკისა და ფლამენკოს სიმღერის შესწავლით. 2011 წლიდან სისტემატურად ატარებს საველე კვლევას რამდენიმე ქალაქში (კორდოვა, გრანადა, სევილია) „საეტას“ და ანდალუსიური ვნების კვირის სხვა მუსიკალური მოვლენების შესწავლის მიზნით. მონაწილეობა აქვს მიღებული რამდენიმე საერთაშორისო სიმპოზიუმში. 2019 წელს მისი დოკუმენტური ფილმი ესპანურ პოლიფონიაზე „მისტიკური სკა“ გახდა დოკუმენტური ფილმების საერთაშორისო ფესტივალის ფინალისტი.

მონტოროს (კორდოვა) პოლიფონია

ვნების კვირის დროს მონტოროში (კორდოვა) სრულდება მრავალხმიანი სიმღერა, რაც იშვიათი მოვლენაა იბერიის ნახევარკუნძულის რიტუალებისთვის. ახლა მას ასრულებს „მამა იესოს ღვთისმოსავი და უძველესი გუნდი“ 40 წევრის შემადგენლობით, რომელთა ხმები განაწილებულია რეგისტრების მიხედვით (პირველი ხმა, მეორე ხმა, ბანი). გუნდის რეპერტუარი შედგება ლათინურენოვანი საგალობლებისაგან, რომლებიც გადაურჩნენ მე-20 საუკუნის კატაკლიზმებს (სამოქალაქო ომი, ყველაზე გამოცდილი მომღერლების დაკარგვა, ემიგრაცია) და ჩვენამდე ზეპირი ტრადიციით მოაღწიეს ცალკეული ენთუზიასტების ძალისხმევით. მომღერლებს აცვიათ მამებისგან გადმოცემული მწვანე ფორმები – ტუნუკები გრძელი გადაჯვარედინებული ზონარებით, როგორც ვნების სიმბოლოები. დიდ პარასკევს, ღამით, ისინი ცხრასათიანი პროცესიის დროს, მიყვებიან იესოს ქანდაკებას და მღერაინ ტრადიციით დადგენილ სხვადასხვა ადგილას. სიმღერა “Et erexit” (“Benedictus”-ის მეორე კუბლეტი), რომელსაც მომღერლებიცა და საზოგადოებაც აღიქვამენ, როგორც მონტოროს ექსკლუზიურ მემკვიდრეობას, მოგონებებისა და გრძნობების სიმბოლოს, რომელიც თავისი რიტმული და მელოდიური მახასიათებლებით განსხვავდება სხვა სიმღერებისგან (“Stabat mater” და “Miserere”). ეს არის პოლიფონია, რომელიც ემყარება სამ სერიოზულ ხმას “falsebordone” სტილში, რომლებიც ზოგიერთ ასპექტში გრეგორისულ საგალობელს მოგვაგონებს; იგი გადმოცემულია ინტერვალებით 3^a და 8^a და მასში ხშირია ორმაგი პარალელიზმის ეპიზოდები (ტერცია და ოქტავა).

TIZIANA PALANDRANI

ITALY

An ethnomusicologist, poet and teacher. Holds a Master’s Degree in Art from the Faculty of Humanities and Philosophy, and a Degree in Ethnomusicology from the School of Music in Sassari (both degrees awarded with Honours, *magna cum Laude*). She has been focusing her research on biographical materials about Fryderyk Chopin for many years; her analytical essay on the musician will be published in 2020 by Brepols in the series “Speculum musicae”. Her interest in oral music has been expressed by studying the traditional music of Sardinia, as well as the *cante flamenco*. Since 2011, she is carrying out a systematic field investigation in several Andalusia’s towns, in order to study the saetas and other musical evidences of the Andalusian Holy Week. She has presented the results and materials of her research in several international Symposiums. In 2019 her documentary about Spanish polyphony, ‘Colmena mistica’ (Mystic hive), gained a finalist placement in the “*Rassegna internazionale di documentari «Vittorio De Seta»*”.

POLYPHONY IN MONTORO (CÓRDOBA)

During the Holy Week in Montoro (Córdoba) a polyvocal singing is performed, a rare phenomenon in the Easter rites of the Iberian Peninsula.

It is today carried on by the “*Piadoso y Antiquísimo Coro de Nuestro Padre Jesús Nazareno y María Santísima de los Dolores*” made up of about 40 cantors divided into three registers (first voice, second voice, bass). The choir’s repertoire includes Holy songs in Latin, orally transmitted and survived to unfavorable circumstances of the twentieth century (civil war, loss of the most experienced singers, emigration) thanks to the tenacity of some enthusiasts. The song “*Et erexit*” (second couplet of the *Benedictus*) is considered by the cantors and the community as an exclusive patrimony of Montoro, emblem of memories and feelings, and it is part of the repertoire together with other pieces, e.i. *Stabat Mater* and *Miserere*. It is a polyphony based on three serious voices in a “falsebordone” style, with some aspects that are reminiscent of Gregorian chant; it is expressed in intervals of 3^a, 5ª and 8ª and shows frequent episodes of double parallelism (third and octave).

The cantors wear a purple tunic handed down from father to son and crossed by long strings bearing the symbols of the Passion and, on Good Friday night, they accompany the statue of “*Padre Jesús*” during the 9-hour long procession, singing in various places codified by tradition.

ჟანა პარტლასი
ესტონეთი

ŽANNA PARTLAS
ESTONIA

Currently Senior Researcher at the Estonian Academy of Music and Theatre, Tallinn. She studied musicology at the Rimski-Korsakov State Conservatory, St. Petersburg. In 1992 she received her PhD from the same institution. Her research interests include Estonian, Mordovian and Russian folk song traditions, analytical approaches to traditional music, and general theoretical questions of traditional multipart singing. Since 1981 she has carried out field work in the Russian-Belorussian borderland, Estonia, and the Republic of Mordovia.

ესტონეთის მუსიკისა და თეატრის აკადემიის (ტალინი) უფროსი მეცნიერ მუშაკი. დაამთავრა პეტერბურგის რიმსკი-კორსაკოვის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორია. 1992 წელს იქვე დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია. მისი სამეცნიერო კვლევის სფეროებია ესტონური, მორდოვული და რუსული ხალხური სიმღერის ტრადიციები, ანალიტიკური მიდგომები მუსიკაში და ტრადიციული მრავალხმიანი სიმღერის ზოგადი თეორიული საკითხები. 1981 წლიდან ეწევა საექსპედიციო საქმიანობას რუსეთ-ბელორუსიის სასაზღვრო რეგიონებში, ესტონეთსა და მორდოვიის რესპუბლიკაში.

CONTROLLED DISORDER IN POLYMUSIC: THE CASE OF THE SETO WEDDING SONG GENRE KAASITAMINE

The term “polymusic”, which has been in use in ethnomusicology since the 1990s, designates musical practices where two or more autonomous musical entities are deliberately performed in the same space and time in a completely or partly uncoordinated way. The musical texts – which may be the same or different – that are juxtaposed in a polymusical performance may also be performed separately; when performed together, however, they constitute a new complex “hypertext”, which has new meanings and functions and may to some extent be musically coordinated. Nevertheless, the main goal of polymusical performance is the creation of musical disorder, which being deliberately produced can be characterized as a controlled disorder. Such a disorder is a means to accomplish the ritual functions to which the polymusical genres are usually related and to induce some specific psychological effects, which are often connected with the manipulation of space and time. In this paper the theoretical, ethnographic and cognitive questions of polymusic are discussed using the case of the kaasitamine, the *Seto* wedding song genre from South-East Estonia. This research demonstrates the different traditional forms of *kaasitamine* performance characterised by the different balance between coordinated and uncoordinated components, analyses the more subtle mechanisms for the creation of controlled disorder, and investigate the psychological effects of polymusic related to the altered perception of time.

კონტროლირებადი უნარბოგობა პოლიმუსიკაში: სეტოს საქორნილო მუსიკის ჟანრი კაასიტამინა

ტერმინი „პოლიმუსიკა“, რომელიც ეთნომუსიკოლოგიაში 1990-იანი წლებიდან გამოიყენება აღნიშნავს მუსიკალურ პრაქტიკას სადაც ორი ან მეტი ავტონომიური მუსიკალური სუბიექტი განზრახ სრულდება ერთსა და იმავე სივრცეში და დროში მთლიანად ან ნაწილობრივ შეუთანხმებლად. პოლიმუსიკალურ შესრულებაში მომიწვანვე ერთნაირი ან განსხვავებული მუსიკალური ტექსტები შეიძლება ასევე შესრულდეს ცალ-ცალკე; ერთად შესრულების შემთხვევაში ისინი ქმნიან ახალ რთულ „ჰიპერტექსტს“, რომელსაც აქვს ახალი მნიშვნელობა და ფუნქციები, და შეიძლება გარკვეულწილად იყოს მუსიკალურად შეთანხმებული. ამის მიუხედავად, პოლიმუსიკალური შესრულების მთავარი მიზანია ისეთი მუსიკალური უნესრიგობის შექმნა, რომელიც იქმნება რა გამიზნულად შეიძლება შეფასდეს როგორც კონტროლირებადი უნესრიგობა. ასეთი უნესრიგობის საშუალებით შეიძლება შესრულდეს პოლიმუსიკის ჟანრებთან დაკავშირებული რიტუალური ფუნქციები და მოხდეს სივრცითა და დროით მანიპულირებასთან დაკავშირებული გარკვეული ფსიქოლოგიური ეფექტების სტიმულირება. მოხსენებაში პოლიმუსიკის თეორიული, ეთნოგრაფიული და შემეცნებითი საკითხები განხილულია სამხრეთ-აღმოსავლეთ ესტონეთის სეტოს საქორნილო სიმღერის ჟანრის კაასიტამინეს მაგალითზე. კვლევაში ნაჩვენებია კაასიტამინეს შესრულების სხვადასხვა ტრადიციულ ფორმები, რომლებიც ხასიათდება განსხვავებული ბალანსით კოორდინირებულ და არაკოორდინირებულ კომპონენტებს შორის, გაანალიზებულია კონტროლირებადი უნესრიგობის შექმნის უფრო დახვეწილი მექანიზმები და შესწავლილია დროის შეცვლილ აღქმასთან დაკავშირებული პოლიმუსიკის ფსიქოლოგიური ეფექტები.

შან ჯანგი

ჩინეთი

შანხაის კონსერვატორიის მაგისტრი ეთნომუსიკოლოგიაში. მისი კვლევის სფეროა ჩრდილოეთ ჩინეთისა და შიდა აზიის მომთაბარე ხალხების ჩასაბერი საკრავები.

ყაზახური სიბიზგის ბიფონური მორფოლოგია და მექანიზმი

(ქსიანგკუნ ლოუსთან თანაავტორობით)

სიბიზგი არის ყაზახური ჩასაბერი საკრავი; მისი არსებითი მუსიკალური მორფოლოგია არის ხორხისმიერი სიმღერით, როგორც ძირითადი ხმით, შექმნილი უნიკალური ბიფონური (ორხმიანობა) ეფექტი. ტერმინოლოგიაში, სიტყვა სიბიზგის წარმოება ჰგავს მონგოლურ ტერმინს – ცუურ, შიდა აზიის სტეპების მომთაბარე ხალხებში გავრცელებული ბიფონური სტატუსის აღმნიშვნელი სიტყვა. ამრიგად, ნაშრომში გაანალიზებულია სიბიზგის ბიფონური ფორმირების მექანიზმი ინტენსიური საველე სასწავლო სამუშაოების დროს დინამიკური სპექტროგრამის გამოყენებითა და მასზე დაკვრის გამოცდილებით. სპექტროგრამა გვიჩვენებს, როგორ ასტიმულირებს ხორხისმიერი მღერა საკრავის ხმას, როგორ ქმნის ორივე ერთად ბიფონურ ეფექტს და როგორ ცვლის ეტაპობრივად ტემბრს დაკვრის სხვადასხვა ტექნიკა. ამავდროულად, სიბიზგის დაკვრისას ჰარმონიზებული სტატუსის ოპტიმიზაციისთვის უმთავრესია პირის ღრუს კუნთების კარგად მართვა. ამრიგად, მოხსენებაში ყურადღება გამახვილებულია იმაზე, თუ რა არის ბიფონური ჰარმონიზაციის სტატუსი და როგორ შეიძლება მისი მიღწევა პირით რეგულირების საშუალებით. ხორხისმიერი სიმღერა და პირის ღრუთი დაკვრა სხვადასხვანაირ გავლენას ახდენს ჩაბერილ ბგერაზე და ქმნის სხვადასხვა კომბინირებულ ტემბრს. გარკვეული უპირატესობის მინიჭება ამა თუ იმ ტემბრისთვის კრიტერიუმია არა მხოლოდ კარგი მუსიკოსისთვის, არამედ სათემო იდენტიფიკაციისთვისაც: მოუხედავად იმისა, რომ შიდა აზიის სტეპებში ფართოდ არის გავრცელებული კონსტრუქციითა და დაკვრის ტექნიკით მსგავსი ბიფონური ჩასაბერი საკრავები, მათი „ტემბრული იდენტობა“ საკმაოდ მრავალფეროვანია. შიდა აზიის ბიფონური მუსიკის უანრების გაგებისათვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება ტემბრზე ორიენტირებულ მიდგომაში.

SHAN ZHANG

CHINA

Master in Ethnomusicology at Shanghai Conservatory of Music. Focuses his fieldwork on the wind instruments of nomadic peoples of Northern China and Inner Asia.

THE BIPHONIC MORPHOLOGY OF KAZAKH SIBIZGI AND ITS CONSTITUENT MECHANISM

(Co-author Xiangkun Liu)

The *Sibizgi* is an edge-blown aerophone of the Kazakh people, whose quintessential musical morphology is the unique biphonic (with two voices) effect with throat singing as its fundamental voice. In nomenclature, the word formation of “Sibizgi” is similar to the Mongolian term *Tsuur* – the vocabulary for a biphonic status which is common among the nomadic peoples on the Inner Asian steppes. Thus, this paper will analyse the mechanism of the biphonic formation on the *Sibizgi*, based on learning and experiencing *Sibizgi* playing during intensive fieldwork sessions, with the help of dynamic spectrogram that demonstrates how the throat singing excites the sound of the pipe, how the two elaborates the biphonic effect, and how various playing techniques modifies the timbre step by step. Meanwhile, the key point of *Sibizgi* playing lies on the fine tuning of oral muscles to optimize the harmonizing status. Therefore, this paper also lays emphasis on what the biphonic harmonizing status is and how it can be achieved by oral fine tuning. The elaboration of throat singing and piping inside the oral cavity exerts various influence on the edge-blown sound and eventually forms different combined timbres. The Kazakh people’s preference for some certain timbre is not only the criteria for better musicians, but also for communal identification: Although biphonic wind instruments similar in construction and playing techniques are widespread on the Inner Asian steppes, their “timbral identities” are rather diverse. This perceptive approach centered on timbre is crucial to understanding the biphonic music genres across the Inner Asian steppes.

იოსებ ჟორდანია
ავსტრალია/საქართველო

მუსიკისმცოდნეობის დოქტორი, მეღებურნის უნივერსიტეტის მეღებურნის მუსიკის კონსერვატორიის, საპატიო წევრი. ეთნომუსიკალური განათლება მიიღო საქართველოში. 1993 წლიდან. თბილისი სახელმწიფო კონსერვატორიის პროფესორი. არის ავსტრალიისა და საქართველოს მოქალაქე, 1995 წლიდან ცხოვრობს ავსტრალიაში.

1984 წელს დაიწყო ტრადიციული მრავალხმიანობის შესახებ კონფერენციებისა და სიმპოზიუმების სერიების ორგანიზება. არის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის ცენტრის დამფუძნებელი წევრი და საზღვარგარეთის ბიუროს ხელმძღვანელი. არის ინგლისურ, ფრანგულ, ესპანურ, ფინურ, პორტუგალიურ, ჩინურ, იაპონურ, ბულგარულ, რუსულ და ქართულ ენებზე 160-ზე მეტი გამოქვეყნებული ნაშრომის ავტორი, მათ შორის რამდენიმე მონოგრაფიული კვლევის ტრადიციულ მრავალხმიანობაზე და ადამიანის ევოლუციაზე ქართულ, რუსულ, ინგლისურ, იაპონურ და ჩინურ ენებზე. 2009 წელს მიენიჭა ფუმო კოიჯუმის პრემია ეთნომუსიკოლოგიაში.

საანტიკონსერვატორიო და პოპულარული მუსიკის ნარმოზობა მუსიკის პირველყოფილი ბინარული ფუნქციის ჭრილში

თანამედროვე პოპულარული მუსიკის სხვადასხვა ფორმიდან ორი კონტრასტული ჯგუფი (პოპ მუსიკა და როკ მუსიკა) გამოირჩევა რამდენიმე დამახასიათებელი ნიშნის მიხედვით (მელოდიის სტილი, სიმღერის სტილი, ჰარმონიის ტიპი, საკრავები, ხელოვნებისა და მათი მიმდევრების ზოგადი გზავნილი სცენაზე და სცენის მიღმა). პოპულარული მუსიკის ამ ორი სტილის ნარმოზობა უკავშირდება ადამიანური მუსიკის საწყის ბინარულ ფუნქციებს: 1) მოდუნება და 2) ძალისმიერი დაპირისპირებისთვის მომზადება. პირველ ფუნქციას ასრულებდა ზუზუნის, სოციალური ცხოველების საკონტაქტო ძახილი. მეორე ფუნქცია ასრულებდა ხმამალალი, რიტმულად მკაცრად ორგანიზებული რიტუალური მოქმედებით, სადაც დისონანსური ინტერვალებით მღერა, ფეხის ბაკუნის, ტაშის, ქვის დარტყმა შერწყმული იყო საბრძოლო ტრანსის გამომწვევ ტანის მუქარის შემცველ მოძრაობებთან, სადაც ადამიანები კარგავენ ფიქრის უნარს და ჯგუფის მოქმედებას ყვებიან. ხელოვნებისა და მათი მიმდევრების ქცევა გაანალიზებულია ამ უძველესი ევოლუციური ფუნქციების გათვალისწინებით.

JOSEPH JORDANIA

AUSRTALIA/GEORGIA

Doctor of Musicology, Honorary Fellow at the Melbourne Conservatorium of Music, University of Melbourne. Educated as an ethnomusicologist in Georgia. From 1993, Professor at Tbilisi State Conservatoire. Citizen of Australia and Georgia, has lived in Australia since 1995.

In 1984, started organizing an ongoing series of conferences and symposia on traditional polyphony at the Tbilisi State Conservatoire. He is the Founding Member and the Head of the Foreign Bureau of the International Research Center for Traditional Polyphony at Tbilisi State Conservatoire. Author of more than 160 published works in English, French, Spanish, Finnish, Portuguese, Chinese, Japanese, Arabic, Bulgarian, Russian, Georgian, including several monograph studies on traditional polyphony and human evolution in Georgian, Russian, English, Japanese, and Chinese. In 2009, was awarded the Fumio Koizumi Prize in Ethnomusicology.

THE ORIGINS OF POP AND ROCK MUSIC IN THE LIGHT OF THE PRIMORDIAL BINARY FUNCTION OF MUSIC

From the various forms of contemporary popular music two contrasting groups (pop-music and rock-music) are distinguished according to several characteristic features (style of melody, singing style, type of harmony, instruments, general message behaviour of artists and their followers on stage and off stage). The origins of these two styles of popular music are traced back to initial binary function of human music: (1) relaxation, and (2) preparing for violent confrontation. The first function was performed by humming, a human version of contacts calls of social animals. The second function was performed by loud, rhythmically strictly organized ritual action where singing in dissonant intervals, stomping, clapping, stone hitting were combined with threatening body movements, leading to the state of Battle Trance, where humans lose ability to think, and just follow the group behaviour. Behaviour of artists and their followers are analysed in the light of these ancient evolutionary functions.

ბაია ჟუჟუნაძე
სამართლებლო

BAIA ZHUZHUNADZE
GEORGIA

Ph.D candidate in cultural studies at Tbilisi State University. Holds master's degree in musicology (Tbilisi State Conservatoire). Specialist at the International Research Center for Traditional Polyphony. PR manager at Georgian Chanting Foundation. Her scholarly interest is focused on the interrelation and interaction between Georgian and adjacent musical cultures.

GEORGIAN CATHOLIC CHANTING TRADITION OF THE NOTRE DAME DE LOURDES OF ISTANBUL (19th-20th CENTURIES)

Georgian catholic chanting tradition is the cultural heritage that is not researched yet due to lack of sources. The musical and written material of the Notre Dame de Lourdes of Istanbul is only and unique sources which reflects Georgian catholic chanting tradition of 19th-20th centuries.

In 1861, outside of Georgia, indeed outside of the whole of the Russian Empire, Georgian catholic priest Father Peter Karishiaranti founded in Constantinople two religious congregations (male and female) of the Immaculate Conception. The male monastery located in Feriköy district became an educational and cultural center for Georgians living in the then capital of the Ottoman Empire. The monastery established publishing house, school where all Georgian children no matter of their religious could get education in Georgian. The monks themselves were educated in Europe. Among them were chanters who studied European music in Italy and France. The monastery had own choir which was performing Georgian, Greek, Latin and French sacred music due to changing rite.

These congregations are long extinct. The Notre-Dame de Lourdes is still in service, although in the hands of Italian Catholic priests.

Nowadays the reach heritage of the congregations is preserved in Istanbul at the library of Georgian catholic foundation. In 2019 I had an opportunity got familiar with this unique archival material. As Georgian catholic chanting tradition has never been researched this paper is the first attempt to address this issue.

თსუ-ს კულტურის კვლევების პროგრამის დოქტორანტი; მუსიკოლოგიის მაგისტრი. თსუ-ს ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის სპეციალისტი; ფონდ „ქართული გალობის“ საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერი. მისი სამეცნიერო ინტერესის სფეროა ქართულ და მეზობელ მუსიკალურ კულტურებს შორის ურთიერთკავშირებისა და ურთიერთქმედების საკითხები.

სტამბოლის ნოტრ დამ დე ლურდესის ქართული კათოლიკური სამგალობლო ტრადიცია (XIX-XX საუკუნეები)

ქართული კათოლიკური სამგალობლო ტრადიცია არის კულტურული მემკვიდრეობა, რომელიც ჯერ კიდევ არ არის გამოკვლეული წყაროების სიმწირის გამო. სტამბოლის ქართული კათოლიკური მონასტრის სანოტო და ტექსტური მასალები ერთადერთი და უნიკალური წყაროა, რომლებიც ასახავს XIX-XX საუკუნეების ქართულ კათოლიკური სამგალობლო ტრადიციას.

1861 წელს, საქართველოს ფარგლებს გარეთ, რეალურად კი, მთელი რუსეთის იმპერიის ფარგლებს გარეთ, ქართველმა კათოლიკე მღვდელმა მამა პეტრე ხარისჭარაშვილმა კონსტანტინოპოლში დაარსა ორი რელიგიური კონგრეგაცია (მამაკაცთა და ქალთა). მონასტერი, რომელიც მდებარეობს ფერიქოის რაიონში, იქცა საგანმანათლებლო და კულტურულ ცენტრად ოსმალეთის იმპერიის იმდროინდელ დედაქალაქში მცხოვრები ქართველებისთვის. მონასტერში დაფუძნდა სტამბა და სკოლა, სადაც, რელიგიის მიუხედავად, ყველა ქართველის შვილს შეეძლო ქართული ენის სწავლა. თავად ბერებს განათლება ეროვნებაში ჰქონდათ მიღებული. მათ შორის იყვნენ მგალობლები, რომელთაც ევროპული მუსიკალური განათლება იტალიასა და საფრანგეთში მიიღეს. მონასტერს ჰყავდა საკუთარი გუნდი, რომელიც ცვალებადი რიტის (განგების) გამო ქართულ, ბერძნულ, ლათინურ და ფრანგულ საგალობლებს ასრულებდა.

ეს კონგრეგაციები მეოცე საუკუნის მეორე ნახევარში წყვეტენ არსებობას. ეკლესია ამჟამად მოქმედა და იტალიელი კათოლიკე მღვდლების ხელშია.

მონასტრის მდიდარი მემკვიდრეობა ინახება სტამბოლში, ქართულ კათოლიკურ ფონდის ბიბლიოთეკაში. 2019 წელს საშუალება მომეცა გავცნობოდი ამ უნიკალურ საარქივო მასალას. გამომდინარე იქიდან, რომ ქართული კათოლიკური სამგალობლო ტრადიცია არასოდეს გამოკვლეულა, მოხსენება საკითხის დაყენების პირველი მცდელობაა.

ნინო რაზმაძე
საქართველო

დოქტორანტი ეთნომუსიკოლოგიაში (2011); ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის დირექტორის მოადგილე. მისი კვლევის სფეროა ხალხური საკრავები და საკრავიერი მუსიკა. სამეცნიერო ინტერესების სფეროში შედის, აგრეთვე, ქართული ხალხური სიმღერის, ძველი ქართული პროფესიული და კავკასიის ხალხთა მუსიკის საკითხები. გამოქვეყნებული აქვს სტატიები ოქსფორდის გროუვის მუსიკალური საკრავების ლექსიკონში (2014). ატარებს სამეცნიერო-კვლევით ექსპედიციებს, არის მრავალი პროექტის ავტორი და ხელმძღვანელი. არის შოთა რუსთაველის სამეცნიერო ფონდის სადოქტორო სტიპენდიის მფლობელი (2015).

განდერის საკითხი ქართულ ინსტრუმენტულ მუსიკაში

სამეცნიერო ლიტერატურაში ხშირად აღინიშნება, რომ ზოგიერთ შემთხვევაში მუსიკალური საკრავები ფუნქციონირებენ, როგორც სქესის გამომხატველი სიმბოლოები, განსაკუთრებით, ფლეიტის ჯგუფის საკრავები, როგორც მდედრობითი და დასარტყამი – როგორც მამრობითი სქესის საკრავები. კურტ ზაქსი სიმებიან ინსტრუმენტებს ქალური ბუნების მატარებლად მიიჩნევს. ზაქსის მიხედვით ზოგიერთ კულტურაში საკრავის დამზადების პროცესშიც კი, ქალებისათვის საკრავთან მიკარება დაუშვებელია. მაგალითად, ლაპონების დოლი სრულიად გამოუსადეგარია, თუ ქალი დაინახავს მას, დამზადების პროცესში ქართული სამუსიკო საკრავების დამზადება და მათზე ქალების შემსრულებლობა მიღებულია, თუმცა შეზღუდვები შესაძლებელია არსებობდეს თავად რიტუალის წესიდან გამომდინარე. მაგალითად, ხატში, ქორბელელას ფერხულში ან სოფლის მამაკაცების თავყრილობა-დღეობაში ფანდურზე მხოლოდ კაცები უკრავენ. მეორე მხრივ, ეთნოგრაფიულ ყოფაში მხოლოდ ქალები უკრავენ „ბატონებისადმი“ მიძღვნილ წეს-ჩვეულებებში, ან ქალთა კოლექტიური შრომის პროცესში.

მოხსენებაში განხილული იქნება გენდერის როლი ქართული ინსტრუმენტების დამზადებისა და მათზე შემსრულებლობის პროცესში.

NINO RAZMADZE

GEORGIA

Doctoral student in ethnomusicology at Tbilisi State Conservatoire; deputy director at the International Research Centre for Traditional Polyphony. The main focus of her research is Georgian folk instruments and instrumental music. She has published articles in the Grove Dictionary of Musical Instruments (Oxford, 2-nd edition, 2014). Carries out field-collecting activity; is the author and leader of various projects; is a doctoral grant winner of Shota Rustaveli National Science Foundation (2015).

THE ISSUE OF GENDER IN GEORGIAN INSTRUMENTAL MUSIC

It is often noted in the scientific literature that in some cases musical instruments function as symbols of gender, especially, instruments of flute group as female and percussions as male. Kurt Sachs considers string instruments to be of feminine nature. According to him in some cultures, women are prohibited from touching instruments when they are being made. For example, the drum of the Lapons (Lapland) is completely useless if a woman sees it in the process of making. It is allowed for a woman to make Georgian musical instruments and play them. However restrictions may exist depending on the rule of the ritual. For example only men play the panduri at the celebration of icon day, Korbeghela round dance or at the gathering of the village men. On the other hand, in ethnographic life only women play in the rituals dedicated to the “Batonebi” or in the process of female collective labor.

The paper discusses the role of gender in the process of making and playing Georgian musical instruments.

დაივა რაჩუნაიტა-ვიჩინიენა ლიეტუვა

ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, ლიეტუვის მუსიკალური აკადემიის ეთნომუსიკოლოგიის კათედრის გამგე და დოცენტი. დაამთავრა ლიეტუვის მუსიკალური აკადემია (1985). გამოქვეყნებული აქვს მრავალი სამეცნიერო სტატია. არის ავტორი წიგნისა: *სუტარტინის შესრულების ტრადიცია* (2000) და *სუტარტინები: ლიეტუვური პოლიფონიური სიმღერები* (2002). აქტიურად მონაწილეობს ლიეტუვასა და მის ფარგლებს გარეთ მონეობილ კონფერენციებში. არის ESEM-ის და ლიეტუვის კომპოზიტორთა კავშირის წევრი, საერთაშორისო ფოლკლორული ფესტივალის ორგანიზატორი. სუტარტინის შემსრულებელ გუნდ ტრის კეტურიოზეს ხელმძღვანელი. მისი სამეცნიერო ინტერესების სფეროა: სუტარტინესი და ადრეული მრავალხმიანობის სხვა ფორმები; ტრადიციული სიმღერა თანამედროვე კულტურაში; შესრულების თავისებურებები, მითოლოგია, ხმოვანი ჩანაწერების (კომპაქტური დისკების) გამოცემა.

პოლიფონიური სიმღერა, როგორც მუსიკალური, სოციალური და პოლიტიკური ფენომენი: ლიეტუვური ნიმუშების ანალიზი

მოსხენებაში „მრავალხმიანობა“, იოსებ ჟორდანის თანახმად, გაგებულა არა მხოლოდ როგორც „მუსიკალური მრავალხმიანობა“. ზოგიერთი განსახილველი შემთხვევის გასაგებად უფრო შესაფერისი იქნება გამოვიყენოთ ცნება „ერთად სიმღერა“/„სიმღერა კამპანიაში“. მოსხენებაში განხილულია ლიეტუვური მრავალხმიანი სიმღერები – სუტარტინები, რომლებიც ტრადიციული შესრულების (2–4 ქალი) ნაცვლად, ბოლო დროს ერთობლივად სრულდება დიდი (შერეული) კოლექტივების მიერ. ჩნდება ახალი სოციალურ-კულტურული ფენომენი „სუტარტინების წრე“, სადაც მუსიკალური მრავალხმიანობა ადგილს „სოციალურ მრავალხმიანობას“ უთმობს.

ანალიზის კიდევ ერთ ობიექტს წარმოადგენს ლიეტუვური სიმღერების ჯგუფური შესრულება ვორკუტის გულაგში (ციმბირში). კვლევა ეყრდნობა ლატვიელი კომპოზიტორის იანის ლიციტისის მიერ 1951–1955 წლებში ჩანერჩილ სიმღერებს, გადასახლებული ლიეტუველების შესრულებით. სიმღერებიდან ჩანს, რომ ნამღერზე უფრო მნიშვნელოვანი თავად სიმღერაა: ხშირ შემთხვევაში სიმღერაზე მინიშნება ხდება როგორც პროცესზე, გადასახლებულთათვის ერთად სიმღერა სხვა არაფერია, თუ არა სულიერი სიძლიერის გამოხატვა – სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, გამოცდილებისა და ადამიანად დარჩენის საფუძველი. უპირველესად, მნიშვნელოვანია თავისუფლების განცდა, რომელიც ლიეტუველების აზრით ასოცირდება სიმღერასთან, როგორც თავისუფლებასთან ან გათავისუფლების შესაძლებლობასთან. ამრიგად, სასაზღვრო სიტუაციებში სიმღერა უნდა ჩაითვალოს არა მხოლოდ სულიერ ნუგეშად ან ღირსებისა და თავისუფლების განცდის შენარჩუნების საშუალებად, არამედ ის უნდა განვიხილოთ, როგორც წინააღმდეგობისა და ბრძოლის ფორმა. ჯგუფურმა სიმღერამ გადამწყვეტი როლი ითამაშა საბჭოთა რეჟიმისგან ლიეტუვის გათავისუფლებაში, ბიძგი მისცა სიმღერების რევოლუციას (1988–1991), რაც ქვეყნის დამოუკიდებლობის აღდგენით დასრულდა.

DAVA RACIUNAITĖ-VIČINIENĖ LITHUANIA

Doctor of Arts, Associate Professor and Head of Academy of Music; Graduated from Lithuanian Academy of Music (1985). Is the author of many scientific articles and books including: *Sutartines atlikimo tradicijos* (*The Traditions of Performing the Sutartines*, 2000) and *Sutartines: Lithuanian Polyphonic Songs* (2002). Actively participates in conferences in Lithuania and abroad. Is a member of ESEM and the Lithuanian Composers' Union and organizer of the International Folklore Festival *Skamba skamba kankliai*, directs *Trys Keturiose* – a *sutartines* performer group. Areas of scientific interest include: *Sutartines* and other forms of early polyphony; traditional singing in contemporary culture; peculiarities of performance; publication of sound recordings; mythology.

POLYPHONIC SINGING AS A MUSICAL, SOCIAL, AND POLITICAL PHENOMENON: THE ANALYSIS OF LITHUANIAN CASES

In this presentation, “polyphonic singing” is understood not only as “musical polyphony” according to J. Jordania. The notion “singing in company” would be more suitable to define some cases under examination. The presentation embraces Lithuanian polyphonic songs *sutartines*, which – instead of traditional singing in small groups (2–4 women) – have recently been sung by large companies jointly (by the members of both sexes). There emerges a new sociocultural phenomenon *Sutartinių ratas* ‘A circle of Sutartines’ where musical polyphony yields to “social polyphony.”

Another object of analysis deals with Lithuanian singing in company in the Vokruta Gulag of the Soviet Union (in Siberia). This research is predicated upon the exiled Lithuanians’ songs recorded by Latvian composer Janis Licytis in 1951–1955. They demonstrate that what is being sung about is not as important as the singing itself: in many cases only singing as a process is mentioned. For the exiled, singing in company is nothing but an expression of spiritual strength – in other words, the foundations of experience and that of staying human. What is of paramount importance is the feeling of freedom which, according to Lithuanians, is associated with singing as a possibility to be/become free. Hence, not only must singing in borderline situations be regarded as spiritual consolation or a means of maintaining self-esteem and the feeling of freedom, but it should also be treated as a form of resistance and struggle. Singing in company played a crucial role in the process wherein Lithuania made itself free from the Soviet regime that lead to the singing revolution (1988–1991) and to the restoration of Lithuania’s independence.

ჰელენ რისი
აშშ

HELEN REES
USA

Professor of ethnomusicology and director of the World Music Center at UCLA. Her research specialty is traditional music of southwest China.

POLYPHONIC FOLK SINGING AMONG TIBETO-BURMAN GROUPS IN SOUTHWEST CHINA

China's mountainous southwestern province of Yunnan, which borders Tibet to the northwest, Burma/Myanmar to the west, and Laos and Vietnam to the south, is home to numerous Tibeto-Burman ethnic groups. Their languages and cultures are distinct from those of China's Han Chinese ethnic majority. Several of these Tibeto-Burman communities are known for their polyphonic folksongs. Because Yunnan remained impoverished and isolated until the late 20th century, with electricity reaching some villages only in the late 1990s, some of these folksongs are still well remembered today, with others experiencing revivals as China embraces intangible cultural heritage preservation. Based on many years' fieldwork by the author and Yunnanese scholars Zhang Xingrong and Li Wei'er, this paper introduces selected examples of polyphonic folksongs from Tibeto-Burman groups, including two-part songs of the Naxi and Lisu, three-part songs of the Yi, and songs in up to eight voices by the Hani; some also have polyphonic instrumental accompaniment. There are lullabies, marriage laments, songs sung for courtship or leisure, songs of ritual origin, and work songs that regulate the rhythm of physical labour. In some cases, singers specifically relate the form and characteristics of the songs to the customs and beliefs of their communities. Today some of these songs have become the focus of intense regional pride as traditional performing arts gain ever more official respect, although the arrival of modern media in even the remotest areas is drawing away many young people who might otherwise have learned the traditions as part of daily life.

ეთნომუსიკოლოგი, პროფესორი და კალიფორნიის უნივერსიტეტის (UCLA) მსოფლიო მუსიკის ცენტრის დირექტორი. მისი კვლევის ობიექტია სამხრეთ-დასავლეთ ჩინეთის ტრადიციული მუსიკა.

ტიბეტურ-ბირმული ჯგუფების ხალხური სიმღერა სამხრეთ-დასავლეთ ჩინეთში

სამხრეთ-დასავლეთ ჩინეთის მთიან პროვინცია იუნანში, რომელიც ჩრდილო-დასავლეთით ესაზღვრება ტიბეტს, დასავლეთით – ბირმა/მიანმას, სამხრეთით – ლაოსსა და ვიეტნამს, ცხოვრობს მრავალი ტიბეტურ-ბირმული ეთნიკური უმცირესობა. მათი ენები და კულტურა განსხვავდება ჩინეთის ჰან ეთნიკური უმრავლესობის ენისა და კულტურისგან. რამდენიმე ტიბეტურ-ბირმული თემი თავისი მრავალხმიანი ხალხური სიმღერებით არის ცნობილი. ვინაიდან იუნანი, ლარები და იზოლირებული იყო XX საუკუნის ბოლომდე, ელექტროენერჯიამ ზოგიერთ სოფელს მხოლოდ 90-იანი წლების ბოლოს მიაღწია. ზოგიერთი ხალხური სიმღერა დღემდე კარგად ახსოვთ, ზოგიერთები აღდგენის პროცესშია, რადგან ჩინეთში მიმდინარეობს არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სამუშაოები. მოხსენებაში ავტორისა და იუნანელი მკვლევრების ჟანგ ქსინგრონგისა და ლი ვეიერის მრავალწლიან საესპედიციო საქმიანობაზე დაყრდნობით წარმოდგენილია ტიბეტურ-ბირმული ჯგუფების მრავალხმიანი ხალხური სიმღერის შერჩეული ნიმუშები, მათ შორის, ნაქსებისა და ლისუს ორხმიანი სიმღერები, იი-ს სამხმიანი სიმღერები და მ-მდე ხმით სამღერო ჰანის ნიმუშები; ზოგი ნიმუში სრულდება მრავალხმიანი ინსტრუმენტული თანხლებით. წარმოდგენილია იაგნანები, საქორნილო ტირილები, არშიყოზისა და დასვენების დროს სამღერო ნიმუშები, რიტუალური შინაარსისა და შრომის სიმღერები, რომლებიც არეგულირებენ ფიზიკური შრომის რიტმს. ზოგ შემთხვევაში სიმღერის ფორმასა და მახასიათებლებს მომღერლები უკავშირებენ თავისი მშობლიური თემის რწმენებსა და ადათებს. დღეს ამ სიმღერების ნაწილი რეგიონული სიამაყის ობიექტს წარმოადგენს, რადგან ტრადიციული საშემსრულებლო ხელოვნება უფრო მეტად არის დაფასებული, მიუხედავად იმისა, რომ ყველაზე დაშორებულ ადგილებშიც კი, თანამედროვე მედიის ხელმისაწვდომობის დამსახურებით, მშობლიურ ადგილებს ტოვებს ბევრი ახალგაზრდა, რომლებიც, სხვა შემთხვევაში, შეისწავლიდნენ ყოველდღიური ცხოვრების ტრადიციებს.

მიგელ ანხელ სანტაელა

ვენესუელა/ნიდერლანდები

მუსიკის მაგისტრის ხარისხი მიიღო როტერდამის სახელოვნებო უნივერსიტეტში, ნიდერლანდები. ვენესუელაში იდირიფორა რამდენიმე, იმ დროისთვის ყველაზე თამამ საგუნდო პროექტში: ედუარდო პლაზა ბურეკოეჩეას კამერული გუნდს, ჩილეს უნივერსიტეტის არქიტექტურისა და ქალაქგეგმარების ფაკულტეტის გუნდს (დისენიო), SIES SEIS ჯაზ ვოკალისა და ნეოჯაზის ორკესტრს. არის როტერდამში ვოკალური ჯაზ ჯგუფის „კაფეინი“ დამაარსებელი და დირიჟორი. მისი ვრცელი კატალოგის რამდენიმე ნამუშევარი ახლა უკვე ხელმისაწვდომია MasantaeMusic, Edition Ferrimontana (საგუნდო მუსიკა), Donemus (თანამედროვე ჯაზი) და Cayambis Music Press (კამერული მუსიკა) საშუალებით. ორ კონტინენტზე ატარებს მასტერკლასებსა და სემინარებს ვოკალში, საგუნდო მუსიკასა და ჯაზში, მათ შორისაა 2017 წლის საგუნდო მუსიკის მსოფლიო სიმპოზიუმი. ჩანერილი აქვს წაწარმოებები ციფრული გამოცემებისთვის: Vocalia (2013), Sies Seis (2018) და კაფეინისთვის (2016) და მისი პირველი სოლო ალბომი „მიგელი“ გამოიცა 2020 წლის ივნისში.

წარმოსახვითი ღერძი ჩრდილოეთსა და სამხრეთს შუა: პერსონალური მიდგომა ვენესუელური ხალხური და კოკულარული მუსიკის არანჟირებისადმი

გაგაცნობთ შერეული ა კაპელა გუნდებისთვის ვენესუელური ფოლკლორის არანჟირების ჩემუელ გამოცდილებას, რაც დიდი პრობლემა არ იქნებოდა ძლიერი პოლიფონიური სიმღერის ტრადიციის მქონე ქვეყანაში. მაგრამ ვენესუელაში ჩვეულებრივი რამ არის სოლო სიმღერა სიმებიანი და რიტმული საკრავების თანხლებით, ამიტომ გუნდური სიმღერა გულისხმობს კარგად ნაცნობი ჟღერადობის შექმნას გუნდისთვის.

1992 წელს ნიუ ორლეანში საკონცერტო ტურის შემდეგ გადაწყვიტე ტრადიციული, პოპულარული და ხალხური სიმღერების ჩემუელი არანჟირებისათვის შემექმნა პოლიფონიური ბირთვი მოდალური ჯაზური მიდგომის გამოყენებით. სათანადო ხაზების ეს რაციონალური ნაზავი გამიზნული იყო ადვილი შესრულებისთვის კუატროს (ჩვენებური გიტარის-მსგავსი სიმებიანი საკრავი, რომელიც არის ჩვენი სამნაწილიანი მუსიკის როგორც პარამონიული, ისე რიტმული საყრდენი) გარეშე, მაგრამ საკმარისი იყო დაძაბული, მთლიანობაში კომპაქტური, რთული და საინტერესო შედეგების მისაღებად. პრეზენტაციის დროს ამ პოლიფონიური მიდგომის საილუსტრაციოდ მე წარმოგიდგენთ ვენესუელური ხალხური მელოდიების არანჟირებულ ნიმუშებს, სადაც ჩემი მუსიკალური არანჟირების დახმარებით შეგიძლიათ მარტივად გაავლოთ წარმოსახვითი ჩრდილო-სამხრეთი ღერძი ზუსტად შუაში ჯაზის დაბადების ადგილსა და ვენესუელის დაბლობებს შორის.

MIGUEL ANGEL SANTAELLA

VENEZUELA/THE NETHERLANDS

He obtained his Master in Music at CODARTS, The Netherlands. He had conducted some of the most audacious choral projects of Venezuela at the time: Eduardo Plaza Aurrecochea Chamber Choir, Diseño Vocal FAU UCV Choir, Sies Seis and Vocalia. Also founded and conducted Caffeine (the vocal jazz group) in Rotterdam. Some works of his extensive catalogue is now available through Masantae-Music, Edition Ferrimontana (Choral Music), Donemus (Contemporary Jazz) and Cayambis Music Press (Chamber Music). He is giving workshops and seminars on voice, choir music and jazz in two continents, including the World Symposium on Choral Music 2017. His recorded works included digital releases for Vocalia (2013) Sies Seis (2018) and Caffeine (2016) and his first solo album, Miguel, out on June 2020.

A NORTH-SOUTH AXIS, RIGHT AT THE MIDDLE: A PERSONAL APPROACH TO ARRANGING VENEZUELAN FOLK AND POPULAR MUSIC FOR A CAPPELLA CHOIR

I will introduce you my experience arranging Venezuelan folklore for mixed choirs a cappella, which would not be a great issue in a country with strong polyphonic singing traditions, but down there singing solo accompanied by stringed and rhythmical instruments is the usual stuff, then singing in choirs meant to re-create well known sororities for a choir. After a concert tour to New Orleans in 1992, I've decided to follow a modal jazz approach to build a polyphonic core for my arrangements on traditional, popular and folk music. This was the result of a rational blend of suitable lines to be sung easily without the supportive cuatro (our own stringed, guitar-like instrument which provides both harmonic and rhythmical support to our ternary music) but tense enough to provide dense, complex and interesting results as a whole. I will present you during the presentation examples of Venezuelan folk tunes arranged to show you this polyphonic approach, in which you could easily draw an imaginary north-south axis between the birthplace of Jazz and the Venezuelan plains, with myself arranging music right at the middle of it.

რიკარდო ლა სპინა

აშშ

იკვლევს XIX საუკუნის მუსიკას; არის საერთაშორისო კვლევითი ჯგუფების წევრი. კვლევებს წარუდგენს გამორჩეულ სამეცნიერო საზოგადოებებს (იტალიის მუსიკალური საზოგადოება, ირლანდიის მუსიკოლოგიური საზოგადოება, ამერიკის მუსიკოლოგიური საზოგადოება, თბილისის ტმკსც). მიღებული აქვს ჯილდოები (დიდი ბრიტანეთი), ჰემსფონის პრემია სიმღერის კვლევისთვის (ანტონიო ბარილი), იყო მინვეული სტიპენდიანტი (მექსიკა, ესპანეთი, იტალია). მის მიერ მომზადებული მასალა შესულია სხვადასხვა გამოცემებში: გროუვის ლექსიკონი, მუსიკალური ლიტერატურის საერთაშორისო ცნობარი, ჟურნალები (პერკონას მონიტორინგი და მართვა, XIX საუკუნის მუსიკალური მიმოხილვა, მუსიკალური თეატრის კვლევები), აქვა გამოუქვეყნებელი მიმოხილვები და სტატიები. იგი მონაწილეობს კონცერტებში, როგორც პროფესიონალი ტენორი-სოლისტი და კომპოზიტორი, ასევე, ასრულებს ეთნიკურ სიმღერებს, უკრავს აკორდეონსა და ქართულ ფანდურზე. ამჟამად არის რიოიას უნივერსიტეტის დოქტორანტი მუსიკოლოგიაში.

ადგილობრივი ტრადიციის გამოგონება? ხალხური ელემენტები ნაპრომეოში XIX საუკუნის დასაწყისის ესპანური სასცენო და სალონური ანსამბლის შესახებ

ესპანეთის ის რეგიონები, საიდანაც ლირიკურ-თეატრალური ნაწარმოებების შემქმნელები იღებდნენ შთაგონებას, არ არის ცნობილი ტრადიციული კოლექტიური ვოკალური ჰარმონიზაციით. მიუხედავად ამისა, ეს ხელს არ უშლიდა კომპოზიტორებს ხალხური ელემენტები შეეტანათ მრავალხმიან ანსამბლებში, მაგალითად, XVIII საუკუნის ბოლოდან *ტონადია ესცენიკა* XIX საუკუნის დასაწყისის სიმღერებსა და ოპერებში. საოპეროდ დამუშავებულმა ესპანურმა მუსიკამ კულმინაციას მიაღწია სავერიო მერკადანტეს ოპერებში „ორი ფიგაროს“ (მადრიდი, 1826) და „დონ კისოტის“ (კადიზი, 1830) ქორალებში და ორი ათეული წლით გაუსწრო ზარზუელას გამოჩენას. ხოლო სტრუქტურირებული (გაითალიურებული) ანსამბლების შექმნის მოდელები მხოლოდ ასახავს *ესპანურობის* ხარისხს, ისინი გამოხატავენ (შესაძლოა – იგონებენ) ესპანური ვოკალური მრავალხმიანობის ხალხურ პარამონიულ რიტმულ ტროპებს. ამგვარი ნაწარმოებები, ძირითადად, ჩნდება ცეკვებთან ერთად, მაგალითად, *სეფუიდილა-ბოლერა*, თავისი შესაბამისი სასიმღერო ფორმით, რომელიც მოვიანებით, ზოგჯერ, მოიხსენიება როგორც *კანტე ხონდო* (ფლამენკო). ზემოხსენებული ნაწარმოებების მაგალითების გამოყენებით წარმოვადგენთ ჩვენს ჰიპოთეზას ესპანურ ტრადიციულ მუსიკალურ კომპონენტებთან ხალხური მრავალხმიანი ვოკალური ანსამბლის ნიშუშების „ხელოვნურად“ შერწყმის მანამდე შეუსწავლელ კონცეფციასა და პრაქტიკასთან დაკავშირებით.

RICCARDO LA SPINA

USA

He researches nineteenth-century music, and enjoys membership in international study groups, presenting for distinguished scholarly societies (Società Italiana di Musicologia; Society for Musicology in Ireland; American Musicological Society; IRCTP, Tbilisi; etc). He received research awards (UK), visiting scholarships (Mexico, Spain, Italy), and the AMS' 2014 Hampson Fund Award for Research in Song (Antonio Barili). Published contributions include Grove, RILM, journals (PMM, Nineteenth-Century Musical Review, Studies in Musical Theatre), reviews and articles pending. A concertizing tenor-soloist and composer, Riccardo also performs ethnic song, playing accordion and Georgian *panduri*. He is currently a doctoral candidate in Musicology at the Universidad de La Rioja.

INVENTING LOCAL TRADITION? VERNACULAR ELEMENTS IN EARLY NINETEENTH-CENTURY SPANISH STAGE AND SALON ENSEMBLE WRITING

The regions of Spain from which creators of lyrical-theatrical works drew inspiration are not known for traditional collective vocal harmonizing. Nevertheless, this did not prevent composers from incorporating vernacular elements into multipart ensembles, from late eighteenth-century *tonadilla escénica*, through early nineteenth-century songs and opera. Culminating in Saverio Mercadante's choruses for *I due Figaro* (Madrid, 1826), and *Don Chisciotte* (Cádiz, 1830), operatic treatment of Spanish music precedes the advent of *Zarzuela's* development by two decades. While structured Italianate ensemble-writing models reflect only degrees of *spanishness*, they manifest vernacular harmonic and rhythmic tropes bespeaking (the invention of) Spanish 'traditional' vocal polyphony. Such pieces' originate largely with dances, like the specialized *seguidilla-bolera*, with its corresponding song-form (sometimes identified with later flamenco's *cante jondo*).

Employing examples from the above-cited works, our query traces this previously unexamined concept and practice of 'artificially' infusing classical structures of vernacular multipart vocal ensemble pieces with traditional Spanish musical components.

თემურ ტუნაძე
საქართველო

ისტორიის დოქტორი, ეთნოლოგი. საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ტბელ აბუსერიძის სახელობის სასწავლო უნივერსიტეტის პროფესორი. აჭარის კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის სააგენტოს თანამშრომელი. სამეცნიერო ინტერესის სფერო: საქართველოს ეთნოლოგიის სხვადასხვა პრობლემეტიკა – მატერიალური და სულიერი კულტურის მიმართულებით, კულტურული მემკვიდრეობა და მისი ეთნოისტორიული ასპექტები, მუზეოლოგია, ეთნოარქეოლოგია. რეგულაციამდელი (1917 წ.) საქართველოს ეკონომიკური ისტორია.

ხალხური თვითმოქმედი გუნდები ზემო აჭარაში (XX საუკუნის 30-40-იანი წლები)

XX საუკუნის 30-40 -იანი წლები ერთ-ერთი საინტერესო პერიოდი საქართველოს ისტორიაში, პერიოდი, როცა თანდათანობით მტკიცდება ახალი სოციალისტური იდეოლოგია, საფუძველი ეყრება საბჭოთა მოქალაქის იდეას, რამაც ხალხურ თვითმოქმედებაზეც იქონია გავლენა, განსაკუთრებით სასცენო ხელოვნების განვითარების თვალსაზრისით. საქართველოს პირველი დამოუკიდებელი რესპუბლიკის შემდგომ, ეს იყო პერიოდი, როცა ხალხური სასცენო გუნდების ახალი კოლექტივების ფორმირების პროცესი გეოგრაფიულადაც გაიშალა და მას მასობრივი ხასიათი მიეცა. მიუხედავად ამგვარი იდეოლოგიური ფონისა, ამ პერიოდმა მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა ხალხური სიმღერისა და ცეკვის არაერთი საინტერესო ვარიანტის გადარჩენის თვალსაზრისით. ნაშრომი ისტორიული ხასიათისაა და მთლიანად საარქივო მასალებზე დაყრდნობითაა შესრულებული. იგი XX საუკუნის 30-40-იან წლებში ხალხური თვითმოქმედი გუნდების კომპლექტაციისა და რეპერტუარის საკითხებს ეხება და გეოგრაფიულად ზემო აჭარას, ანუ იმდროინდელი ადმინისტრაციული დაყოფით, ხულოს რაიონს მოიცავს.

TEMUR TUNADZE
GEORGIA

Doctor of History, Ethnologist. Professor of St. Tbeli Abuseridze University of the Georgian Patriarchy. Employee of the Ajara Cultural Heritage Protection Agency. Fields of scientific interest: various problems of Georgian ethnology - in the field of material and spiritual culture; cultural heritage and its historical aspects, museology, ethno archaeology. Economic history of pre-revolution Georgia (1917).

AMATEUR FOLK GROUPS IN UPPER ACHARA (THE 1930S-1940S)

The 1930s and 1940s are one of the most interesting periods in the history of Georgia, the period when the new socialist ideology is gradually being established, the foundation is laid to the idea of a Soviet citizen, which was also reflected on folk amateur performances, especially on in the development of performing arts. After the first Independent Republic of Georgia, it was the period when the formation process of new folk and pop collectives extended geographically and acquired mass character. Despite such an ideological background, this period played significant role in the preservation of a number of interesting folk song and dance variants. The work is of historical nature and bases entirely on archival materials. It deals with the issues of staffing and repertoire of amateur folk choirs in the 1930s-1940s and geographically encompasses Upper Achara, i.e. Khulo district according to the administrative division of the time.

სავანა რივკა ფაუელი

აშშ

SAVANNAH RIVKA POWELL

USA

MA in Folkloristics and Applied Heritage Studies from the University of Tartu. Her thesis addressed the expression of gender and the construction of identity in folk ensembles. In preparation for her PhD studies, she is conducting research for a comparative study of *Ainu* and *Seto* musical traditions.

EXPRESSIONS OF TRANSNATIONAL INDIGENEITY IN THE *AINU* MUSIC OF JAPAN

ტარტუს უნივერსიტეტის ფოლკლორისტიკისა და გამოყენებითი მემკვიდრეობის კვლევების მაგისტრი. მისი ნაშრომის თემა იყო გენდერისა და იდენტობის საკითხები ფოლკლორულ ანსამბლებში. სადოქტორო დისერტაციისთვის მზადების პერიოდში ატარებს აინებისა და სეტოს მუსიკალური ტრადიციების შედარებით კვლევას.

ტრანსნაციონალური ავტოქტონურობის გამონათქვამი იაპონიის აინების მუსიკაში

აინები არიან აბორიგენი მოსახლეობა იაპონიასა და რუსეთში, რომლებიც ცხოვრობდნენ ჰონსიუს, ჰოკაიდოს, სახალინისა და კურილიის კუნძულებზე. მათი ტრადიციული მინების კოლონიზაციის შემდეგ აინების ტრადიციებზე ხორციელდებოდა დიდი ზეწოლა, გაბატონებულ საზოგადოებაში მათი ასიმილაციის მიზნით. ამრიგად, აინების მუსიკის დაცვა მრავალი გამოწვევის წინაშე აღმოჩნდა. იურიკა ტამურა (2013) საუბრობდა საერთაშორისო პოსტკოლონიალურ თანამშრომლობაზე, რომელშიც ბევრი აინუ მუსიკოსი იყო ჩართული, რასაც მან „ტრანსნაციონალური ავტოქტონურობა“ უწოდა (40). ტრანსნაციონალურმა ურთიერთობებმა უდიდესი გავლენა მოახდინა აინ მუსიკოსებზე, რომლებმაც თავის ნაწარმოებებში ახლად აღმოჩენილი ელემენტები შეიტანეს. მუსიკალური მოძრაობებისა და პერფორმანსების მიღმა აინების საკრავები თავად ტრანსნაციონალურია, ვითარებიან რა სავაჭრო და კულტურული გაცვლა-გამოცვლის პერიოდში. მოხსენების თეორიული ნაწილი ეფუძნება ტამურასა და ენ-ელის ლევალენის (2016) ნაშრომებს. გამოყენებულია აინების მუსიკაში ტრანსნაციონალური ავტოქტონურობის შესასწავლად ჰოკაიდოზე ჩატარებული ექსპედიციის (2019) მასალების ანალიზი.

The *Ainu* are Indigenous people of Japan and Russia that inhabited Honshū, Hokkaidō, Sakhalin, and the Kurile Islands. *Ainu* traditions have been impacted by pressure to assimilate into mainstream society following colonization of their traditional lands. Thus, preservation of *Ainu* music has been fraught with many challenges. Yurika Tamura (2013) referred to a mode of international post-colonial collaboration practiced by many *Ainu* musicians which she termed as “transnational Indigeneity” (40). Transnational encounters have been immensely impactful on *Ainu* musicians who then incorporated newfound elements into their works. Beyond musical movements and performances, the instruments played by *Ainu* musicians are themselves transnational, developing over periods of trade and intercultural exchange. The theoretical framework will be based on the writings of Tamura and Ann-Elise Lewallen (2016). An analysis of fieldwork conducted in Hokkaidō in 2019 will be utilized to explore expressions of transnational Indigeneity in *Ainu* music.

ბრაიან ფერლი

აშშ

უესლის უნივერსიტეტის ეთნომუსიკოლოგიის მაგისტრი. სამაგისტრო ნაშრომი დაწერა გურულ ტრიო სიმღერებზე. ნიუ იორკის უნივერსიტეტის დოქტორანტი. სადისერტაციო ნაშრომში იკვლევს პოლიფონიის კონცეფციას, როგორც ხმისჩამწერი ტექნოლოგიის ისტორიაში, ისე საქართველოს ადგილობრივ ტრადიციებში. კითხვის ნიშნის ქვეშ აყენებს მსოფლიო მუსიკის კლასიფიკაციასა და ისტორიზაციას ამ პროცესში.

„არ არის ღობა, მაგრამ არის ჩარჩო“: მოდელებით იმპროვიზაცია გურულ ტრიო სიმღერებში

შუა საუკუნეების სასულიერო მუსიკის მკვლევრები დიდი ხანია აღიარებენ იმპროვიზაციის მნიშვნელოვან როლს პოლიფონიის წარმოშობასა და განვითარებაში (Ferand, 1961). მართალია, თავის ფუნდამენტურ სტატიაში ბრუნო ნეტლი პოლიფონიური იმპროვიზაციის ცოცხალ პრაქტიკებს განიხილავდა, როგორც „შედარებით იშვიათს“, თუმცა საქართველოს შავი ზღვისპირეთში გურიის ტრიო სიმღერების რეპერტუარი წარმოადგენს ერთდროული სამხმიანი იმპროვიზაციის ტრადიციას, რომელმაც გაუძლო საბჭოთა სახელმწიფო ანასამბლების მიერ ქართულ მუსიკაზე თავსმოხვეულ შებლონურობას. საუკუნეზე მეტი ხანია, მუსიკის მკვლევრები საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთ აღიარებენ გურული სიმღერის იმპროვიზაციულობას, მაგრამ მაინც რას წარმოადგენს ეს იმპროვიზაცია ან როგორ მუშაობს? – ეს ის კითხვებია რომლებიც ან არ დასმულა, ან პასუხგაუცემელია. მოხსენებაში ეს ჟანრი განხილულია სიმღერის დიდოსტატ ტრისტან სიხარულიძესთან მუშაობის დახმარებით. ტრისტან სიხარულიძესთან ინდივიდუალური გაკვეთილებისა და მისი ჩანაწერების საუკუნოვან ხმოვან ჩანაწერებთან შედარების საფუძველზე, მე ვაანალიზებ სიმღერას „მე რუსთველი“, როგორც ამ იმპროვიზაციული პრაქტიკის ნიმუშს. ალბერტ ლორდის (1960) თეორიის მოშველიებით, გთავაზობთ იმპროვიზაციის ზეპირი ტრადიციის ანალიზის მეთოდს, რომელიც აერთიანებს ინდივიდუალური არჩევანის, ინტერტექსტუალური დამონშეებისა და სტილისტური გრამატიკის ფაქტორებს (cf. Pressing 1988; Gjerdingen 2007). გურული ტრიოს სიმღერა, რომელსაც განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს ქართული ხალხური მუსიკის კანონში, განსაკუთრებით აღსანიშნავია, როგორც გადარჩენილი წინა-ბოლშევიკური მუსიკალური პრაქტიკა, განსაკუთრებით საბჭოთა იდეოლოგიის ატმოსფეროში, რომელიც იმპროვიზაციას ნაკლად მიიჩნევდა ცივი ომის დროს.

BRIAN FAIRLEY

USA

M.A. in ethnomusicology from Wesleyan University in 2017 with a thesis on the Gurian trio song. PhD candidate in Ethnomusicology at New York University. The dissertation explores the concept of polyphony as it plays out both in the history of sound recording technology and in the local traditions of Georgia, in the process questioning the way world musics are classified and historicized.

“THERE IS NO DOGMA, BUT THERE IS A FRAME”: FORMULAIC IMPROVISATION IN THE GURIAN TRIO SONG

Scholars of medieval sacred music have long recognized the important role of improvisation in the origin and development of polyphony (Ferand, 1961). Although Bruno Nettl, in a foundational article, considered living practices of polyphonic improvisation “relatively rare” (1974:12), the trio song repertoire of Guria, a region on the Black Sea coast of Georgia, represents a tradition of simultaneous three-part improvisation which has endured despite the standardization imposed on much Georgian music by Soviet state ensembles. For over a century music scholars in Georgia and beyond have recognized Gurian singing as improvisatory, yet exactly what this improvisation is and how it operates have largely been questions unasked or unanswered. This paper examines the genre through the work of the master singer Tristan Siskharulidze. Building upon individual study with Tristan and comparison of his recordings with over a century of sound documents, I analyze a single song, “Me Rustveli,” as a model of this improvisational practice. Bringing to bear concepts from Albert Lord’s (1960) oral formulaics theory, I propose a method of analyzing oral traditions of improvisation that combines factors of individual choice, intertextual reference, and constraints of stylistic grammar (cf. Pressing 1988; Gjerdingen 2007). The Gurian trio song, which holds a special place in the canon of Georgian folk music, is all the more remarkable as a survival of pre-Bolshevik musical practice, especially in an atmosphere of Soviet ideology that placed improvisation as a fault line in Cold War musical debates.

ჯილიან ფულტონ-მელანსონი

კანადა

იორკის უნივერსიტეტის სოციალური ანთროპოლოგი, ეთნომუსიკოლოგიის, შემსრულებლობისა და განათლების სფეროებში მუშაობის გამოცდილებით. მისი ამეცნიერო ინტერესის ძირითადი სფეროა კანადის არაბული დიასპორები, იკვლევს სენსორულ ანთროპოლოგიას, ეთნომუსიკოლოგიასა და შემსრულებლობას ხმისა და სივრცის, ნოსტალგიისა და მესხიერების თეორიების საშუალებით.

პოლიფონური ფოლკლორის განახლება: მოგონებების ძიება ტარაბის ლანდშაფტებში

ცნობილია, რომ ტარაბი – ტრადიციული არაბული მუსიკის ჟანრი, რომელიც 1950-იან წლებში განვითარდა ეგვიპტეში, ინვესტს ნოსტალგიასა და ემოციურ რეაქციას. მისი დროისთვის დამახასიათებელი ჰარმონიული და მელიოდიური ელემენტების გამო ამ ჟანრს შემსრულებელი და მსმენელი სხვადასხვა დროსა და ადგილას. გადაწყავს. მოხსენებაში ყურადღება გამახვილებულია ტარაბის გაჩენაზე კანადის ელექტრონული საცეკვაო მუსიკის კულტურაში (კესმე) შაფერის ხმოვან „ლანდშაფტთან“ კომბინაციაში, რომელიც წარმოადგენს ტარაბის „ლანდშაფტს“, როგორც ხმოვან ლოკაციას, სადაც მსმენელებს შეუძლიათ ეძებონ მათი მემკვიდრეობის ინდივიდუალური ან კოლექტიური მოგონებები. კანადის ელექტრონულ საცეკვაო მუსიკის კულტურაში, პროდიუსერები ქმნიან როგორც მუსიკალურად, ისე სოციალურად, ახალ პოლიფონიურ მნიშვნელობას, ტარაბის ნიმუშების ელექტრონული დოლეებით, ბალიშებითა და მინიმალისტური მელიოდიური და ჰარმონიული ფრაზების დამრეგებით. ტარაბისა და არაბული მაკამის მოდალური სისტემისთვის დამახასიათებელი ლექსიკით, ტარაბის ორიგინალურ ფორმასთან მისი მუსიკალური და ექსპერიმენტული პარალელების საჩვენებლად, მე ვწერ თანამედროვე კესმე გამოცდილების შესახებ. არაბული ტრადიციული მუსიკალური სტრუქტურებისა და კონცეფციების მობილიზაციით. ტარაბის ლანდშაფტებისა და მუსიკალური ანალიზის ამ ახალი ფორმის საშუალებით, მე გადმომაქვს მუსიკის შექმნის გამოცდილება ტრადიციულიდან თანამედროვეში და მივუთითებ არაბულ დიასპორებზე, მიგრაციაზე, უცნაურობებზე, ნაციონალიზმსა და ეროვნებაზე, რითაც ვაჩვენებ, რომ ტარაბი არის ადგილი, რომელიც მასპინძლობს ამ ემოციებსა და გამოცდილებებს. ვამტკიცებ, რომ ესემკ-ის შემსრულებლისა და აუდიტორიის ერთობლივი პროდუქციის სტრუქტურა ჩემი თანამოსაუბრეების ისტორიებს წერს ტარაბის მარადიულ მოგონებებში, ისევე, როგორც ტარაბი მატერიალიზდა ესემკ-ის ჟანრებში. ტარაბის დიდ ისტორიაში ამ ამბების ჩანწერით, მე ნათეს ვფენ არაბული ფოლკლორის განახლებას ახალ კონტექსტში, როგორც პოლიფონიურ ნარატივს, რომელსაც მუსიკა და მოგონებები ეძება ტარაბის ლანდშაფტში და მეტყველებს კანადაში არაბი ახალგაზრდობის იდენტობის პოლიტიკაზე დღეს.

JILLIAN FULTON-MELANSON

CANADA

Is a social anthropologist at York University with a background in ethnomusicology, performance and education. Her primary area of research, located within Arab diasporas in Canada, explores sensory anthropology, ethnomusicology, and performance studies through theories of sound and space, nostalgia and memory.

POLYPHONIC FOLK REVIVALS: SEARCHING FOR MEMORIES IN TARAB-SCAPES

Tarab is a genre of traditional Arabic music developed in 1950s Egypt known for evoking nostalgia and emotional responses. The genre takes performers and listeners to different temporal locations through its harmonic and melodic elements particular to its time. This paper focuses on tarab's emergence into Canadian Electronic Dance Music Culture (EDMC) in combination with Schafer's 'soundscape', presenting the 'tarab-scape' as a sonic location where listeners can search for individual and collective memories of their heritage. In EDMC, producers are layering tarab samples with electronic drums, pads, and minimalist melodic and harmonic phrases, creating new polyphonic meanings – both musically and socially – for genres of EDMC and tarab. Mobilizing traditional Arabic music structures and concepts, I rewrite the modern EDMC experience through vocabulary particular to tarab and the Arabic maqam modal system to show its musical and experiential parallels with tarab's original form. Through tarab-scapes and this new form of musical analysis, I transpose experiences of music making from traditional to contemporary that speak to Arab diasporas, migration, queerness, nationalism, and ethnicity, demonstrating that tarab is the field site that hosts these emotions and experiences. I argue that EDMC's co-productive structure between performer and audience writes the stories of my interlocutors into the eternal memories of tarab in the same way tarab has materialized into EDMC genres. By writing these stories into the greater narrative of tarab, I illuminate the Arab folk revival in this new context as a polyphonic narrative where both the music and memories sought for in tarab-scapes speak to the identity politics of Arab youth in Canada today.

ეკატერინე ყაზარაშვილი
საპარტეზო

**EKATERINE
KAZARASHVILI**
GEORGIA

Master of Arts in Ecclesiastical Musicology (2013). A Doctoral student (musicological studies—ecclesiastical musicology) of V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire. Since 2012, has worked as a specialist in the Church Music direction of Tbilisi State Conservatoire; since 2014, has directed the Conservatoire’s student chant choir. Since 2017, has headed the Management Service of the Study Process at Giorgi Mtatsmindeli University of Chanting. Participates in local and international conferences, has published articles in local scholarly collections. Her scholarly and practical interests are connected with ecclesiastical music. In recent years, her research has focused on the chants of the Christmas Divine Service.

**CANON OF CHRISTMAS MATINS IN
GEORGIAN CHANTING TRADITION
(IN THE CONTEXT OF GENERAL
ORTHODOX LITURGICAL PRACTICE)**

The canons dedicated to Great Feasts in Christian divine service are encountered since the 8th- 9th centuries. Following the reforms in hymnography, great Byzantine hymnographers Cosmas of Jerusalem and John of Damascus created the hymns dedicated to Great Feasts; with Easter and Christmas canons occupying large place among them. Georgian liturgical monuments contain rich material for research. The paper aims to review the history of introduction and functioning of the afore-mentioned Feast canons into Georgian chanting practice given the context of general Orthodox tradition; and to define stylistic characteristics and performance difficulties of different chanting Schools basing on the comparative analysis of the available notated manuscripts.

ხელოვნებათმცოდნეობის მაგისტრი საეკლესიო მუსიკოლოგიაში (2013). არის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის დოქტორანტი (სამუსიკისმცოდნეო კვლევები – საეკლესიო მუსიკოლოგია). 2012 წლიდან მუშაობს თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში, საეკლესიო მუსიკის მიმართულებაზე – სპეციალისტად. 2014 წლიდან ხელმძღვანელობს კონსერვატორიის მაგალობელთა სტუდენტურ გუნდს. 2017 წლიდან გიორგი მთაწმინდელის სახელობის გალობის უნივერსიტეტში სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურის უფროსი. მონაწილეობს ადგილობრივ და საერთაშორისო კონფერენციებში. სამეცნიერო და პრაქტიკული ინტერესები უკავშირდება საეკლესიო მუსიკის სფეროს. ბოლო წლების სამეცნიერო კვლევები უკავშირდება ქრისტეშობის მსახურების საგალობლებს.

**ქრისტეშობის საცნისკრო კანონი ქართული გალობის ტრადიციაში
(ზოგადმართლმადიდებლური ლიტურგიკული პრაქტიკის კონტექსტში)**

საუფლო დღესასწაულისადმი მიძღვნილი კანონები ქრისტიანულ ღვთისმსახურებაში VIII-IX საუკუნიდან გვხვდება. მას შემდეგ რაც ჰიმნოგრაფიაში რეფორმა განხორციელდა, უდიდესი ბიზანტიელი ჰიმნოგრაფები – კოზმა იერუსალიმელი და იოანე დამასკელი ქმნიან დიდ საუფლო დღესასწაულებისადმი მიძღვნილ ჰიმნებს. მათ შორის დიდი ადგილი დაიკავა აღდგომისა და ქრისტეშობის დღესასწაულთა კანონებმა. ქართული ლიტურგიკული ძეგლები ამ კანონების კვლევისათვის უაღრესად მდიდარ მასალას შეიცავენ.

მოხსენების მიზანია, ლიტურგიკულ კრებულებზე და სანოტო ხელნაწერებზე დაყრდნობით, აღნიშნული სადღესასწაულო კანონების ქართულ სამგალობლო პრაქტიკაში დამკვიდრებისა და ფუნქციონირების ისტორიის მიმოხილვა, ზოგადმართლმადიდებლური ტრადიციის კონტექსტის გათვალისწინებით. აგრეთვე, დღემდე მოძიებულ სანოტო ხელნაწერთა შედარებით ანალიზის საფუძველზე კანონის განსხვავებულ მუსიკალურ ვერსიებში სხვადასხვა სამგალობლო სკოლების სტილური მახასიათებლებისა და საშემსრულებლო სირთულეების განსაზღვრა.

დავით შუგლიაშვილი

საქართველო

DAVID SHUGLIASHVILI

GEORGIA

Doctor of Musicology, Specialist of Church Music, Ethnomusicologist, Associate Professor. Director of the Anchiskhati Ensemble. Works at the National Library of Georgia as a head of the music department. Teaches at Tbilisi State Conservatoire and Giorgi Mtatsmindeli University of Chanting. Author of over thirty scholarly works and articles concerning Georgian church chant and folk music, as well as several notation collections, a monograph, a catalog, and a dictionary of chanting terminology. A laureate of the Artem Erkomaishvili Award (2016).

მუსიკოლოგიის დოქტორი, საეკლესიო მუსიკის სპეციალისტი, ეთნომუსიკოლოგი. ასოცირებული პროფესორი. ანსამბლ „ანჩისხატის“ ხელმძღვანელი. მუშაობს საქართველოს ეროვნულ ბიბლიოთეკაში მუსიკალური განყოფილების უფროსის თანამდებობაზე; ასწავლის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიასა და გიორგი მთაწმინდელის სახელობის საეკლესიო გალობის უმაღლეს სასწავლებელში. ავტორია ოცდაათამდე სამეცნიერო შრომისა და სტატიისა, რომელთა ძირითადი თემა ქართული საეკლესიო გალობა და ხალხური მუსიკალური შემოქმედებაა. ხალხური სიმღერისა და საგალობელთა რამდენიმე სანოტო კრებულის, მონოგრაფიის, კატალოგის, სამგალობლო ტერმინთა ლექსიკონის ავტორი. არტემ ერქომაიშვილის სახელობის პრემიის ლაურეატი (2016).

THE EFFECT OF SILENCE AND PAUSE IN GEORGIAN TRADITIONAL MUSIC

Music sounding is almost always preceded by silence. This substance of time and space can be compared to a canvas, a blank sheet of paper, on which the artist creates a graphic or pictorial composition. In a piece of music, silence (pause) can have a compositional function with many artistic shades. At different times, in different epochs, silence had different functions, frequency and intensity. Silence, as a compositional element, has always existed in the history of music. But the more we move towards our times, the more the importance and intensity of this quiet sound increases.

სიჩუმისა და პაუზის ეფექტი ქართულ ტრადიციულ მუსიკაში

მუსიკის აქტურებას, თითქმის ყოველთვის, წინარე სიჩუმე ახლავს. ეს დროითი და სივრცითი სუბსტანცია შეგვიძლია ტილოს, სუფთა ფურცელს შევადაროთ, რომელზეც მხატვარი გრაფიკულ თუ ფერწერულ კომპოზიციას ქმნის. თვით მუსიკალურ ნაწარმოებში სიჩუმეს (პაუზას) მრავალგვარი მხატვრული შეფერილობის მქონე კომპოზიციური ფუნქცია შეიძლება გააჩნდეს. სხვადასხვა დროში, ეპოქაში სიჩუმეს განსხვავებული დატვირთვა, სიხშირე და ინტენსივობა ჰქონდა. სიჩუმე, როგორც კომპოზიციური ელემენტი მუსიკის ისტორიაში მუდამ არსებობდა, მაგრამ რაც აქეთ მოვიდვართ, მით მატულობს ამ უხმო ჟღერადობის მნიშვნელობა და ინტენსივობა.

It is interesting how, in what form and function it is encountered in Georgian traditional (both folk and sacred) music.

In ensemble or choral music, in both unison and polyphonic texture, silence in all voices implies a simultaneous (general) pause. In vocal music, including the Georgian traditional, in which its structural unit – the stanza ends with a cadence; silence and pause make a natural and habitual segment, however it is interesting whether it is always uniform. Whether or not it has varieties with duration and content function. At the same time, episodic use of a pause not in all, but in one or several voices has a special meaning and acoustic effect, where silence acquires a rhythmic function. Despite some limitations and infrequent use of such effects in traditional Georgian music (and, perhaps, for this very reason) it deserves attention, observation and presentation. This is the purpose of my paper.

საინტერესოა, რა სახით, ფორმითა და დატვირთვით გვხვდება იგი ქართულ ტრადიციულ (როგორც ხალხურ, ისე სასულიერო) მუსიკაში.

ანსამბლურ ან საგუნდო მუსიკაში, როგორც უნისონურ, ისე მრავალხმიან ფაქტურაში სიჩუმე ყველა ხმაში ერთდროულ (გენერალურ) პაუზას გულისხმობს. ვოკალურ მუსიკაში, მათ შორის, ქართულ ტრადიციულ ხმირ მუსიკაში, რომლის სტრუქტურული ერთეული – მოხლი – ე. წ. დამუხლებით სრულდება, სიჩუმე და პაუზა ბუნებრივი და ჩვეული სეგმენტია, მაგრამ საინტერესოა, ყოველთვის ერთგვაროვანია იგი? გააჩნია თუ არა მას ნაირსახეობები ხანგრძლივობითა და შინაარსობრივი დატვირთვით? ამავე დროს, განსაკუთრებული მნიშვნელობისა და აკუსტიკური ეფექტის მქონე პაუზის არა ყველა, არამედ ერთ ან რამდენიმე ხმაში ეპიზოდური გამოყენება, სადაც მას სიჩუმე რიტმულ ფუნქციასაც იძენს ხოლმე. ქართულ ტრადიციულ მუსიკაში მსგავსი ეფექტების გარკვეული შემოფარგულობისა და არცთუ ხშირი გამოყენების მოუხედავად (და, ალბათ, სწორედ ამიტომაც) იგი ყურადღების გამაზვიებებს, დაკვირვებასა და წარმოჩენას ითხოვს, რაც ჩემი მოხსენების მიზანს წარმოადგენს.

თამარ ჩხეიძე

საქართველო

ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიისა და გიორგი მთაწმინდელის სახ. გალობის უმაღლესი სასწავლებლის ასოცირებული პროფესორი, კონსერვატორიის საეკლესიო მუსიკის მიმართულების ხელმძღვანელი და გალობის უმაღლესი სასწავლებლის დეკანი. მისი სამეცნიერო ინტერესები დაკავშირებულია ძველი ქართული პროფესიული მუსიკის პრობლემების კვლევასთან. სისტემატიურად მონაწილეობს ადგილობრივ და საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებში (ირლანდია, დიდი ბრიტანეთი, ჩეხეთი, ბელგია, თურქეთი, კვიპროსი, უკრაინა, შვეიცარია, პოლონეთი, ბულგარეთი, შოტლანდია); მიჰყავს სასწავლო კურსები მუსიკის თეორიისა და საეკლესიო მუსიკის მიმართულებით. DAAD-ს სტიპენდიანტი (2014), ჩართულია სხვადასხვა სამეცნიერო და ინსტიტუციურ პროექტებში. 2014 წლიდან არის კონსერვატორიის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსი.

ევქარისტული კანონის მოღალატური სტრუქტურები ქართულ გალობაში (აღმოსავლეთისა და დასავლეთის საქრისტიანო ადგილობრივი სამგალობლო ტრადიციების კონტაქტი)

საღვთო ლიტურგიის ცენტრალური მომენტის – ევქარისტის საგალობლები ინტონაციური ერთიანობით გამოირჩევიან. ამავდროულად მათთვის დამახასიათებელია მელიოდური განვითარების საერთო ფორმები, რაც მარტივი მელიოდური ფორმულის გამეორება-ვარიანებაში გამოიხატება და მათ განასხვავებს რვაზმის სიტემით ორგანიზებული კომბინატორული ტექნიკით აკონძული საგალობლებისაგან. ევქარისტის მუსიკალური ერთიანობის განმაპირობებელი კილოური მოდელები, წირვის მსახურების ფარგლებში, ლიტურგიკული ქმედებიდან გამომდინარე, ევქარისტული კანონის გარეთაც გვხვდებიან. ბიზანტიური და დასავლეთ ევროპული წერილობითი წყაროების შესწავლის საფუძველზე მეცნიერები ასაბუთებენ, რომ ბიზანტიური „წმინდა არსი“ თავისი კილოური სტრუქტურებით მსგავსებას ამყვანებს დასავლეთის ეკლესიის სხვადასხვა ადგილობრივ სამგალობლო ტრადიციას კუთვნილ ანალოგიურ საგალობლებთან. ამ კავშირების მიზეზებს მეცნიერები ევქარისტის საგალობლების წარმომავლობის არქაოლოგიაში ხედავენ. მოხსენებაში წარმოდგენილია პარალელური კვლევის შედეგები, რომლებიც პასუხს გაცემენ კითხვას, არსებობს თუ არა კავშირები ქართულ და სხვა ადგილობრივი ეკლესიების (აღმოსავლეთ და დასავლეთ საქრისტიანოში) ევქარისტული კანონის საგალობლებში მოდალური სტრუქტურების და მელოსის დონეზე.

TAMAR CHKHEIDZE

GEORGIA

PhD in Musicology, associate professor at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire and Giorgi Mtatsmindeli High School of Chant, Head of the Church Music Department at the conservatoire and dean at the Chant University. Her scholarly research is focused on the problems of old Georgian professional music. She systematically participates in local and international scientific conferences (Ireland, Great Britain, Czech Republic, Belgium, Turkey, Cyprus, Ukraine, Poland, Bulgaria, Scotland); she leads educational courses in Music Theory and Church Music. DAAD grant winner (2014), is involved in various scientific and institutional projects; has been Head of the Quality assurance Department of Tbilisi State Conservatoire since 2014.

MODAL STRUCTURES OF THE EUCHARISTIC CANON IN GEORGIAN CHANTS (IN THE CONTEXT OF LOCAL CHANTING TRADITIONS OF EASTERN AND WESTERN CHRISTIANITY)

The hymns of the Eucharist – the central moment of Divine Liturgy – are distinguished by intonation unity. At the same time, they are characterized by common forms of melodic development, which is manifested in the repetition-variation of a simple melodic formula and distinguishes them from the chants bound by the combination technique organized by eight-tone system. The modal models which determine musical unity of the Eucharist, as part of liturgy, are also encountered outside the Eucharistic canon due to liturgical actions. Basing on the study of Byzantine and West European written sources, scholars prove that with its modal structures the Byzantine ‘sacred essence’ resembles similar hymns belonging to various local hymn traditions of the Western Church. Scholars see the reasons for these connections in the archaic origin of Eucharist hymns. The paper presents the results of a parallel study which answer the question: are there connections between the hymns of the Eucharist canon of Georgian and other local churches (Eastern and Western Christendom) on the level of modal structures and melos?

ნინო ციციშვილი
ავსტრალია/ქართველო

ნინო ციციშვილი, ეთნომუსიკოლოგიის დოქტორი, ავტორი სტატიების და წიგნის რომლებიც შეეხება მუსიკას და გენდერს შორის ურთიერთობას და მუსიკის პოლიტიკის საკითხებს. მისი ბოლო დროის პუბლიკაციები და კვლევა ადამიანის სოციალურობის და სექსუალობის წარმოშობის საკითხებს უკავშირდება. ასწავლის მეღბურნის უნივერსიტეტში.

სინთეზი და ფიუჟენი როგორც ტრადიციული და თანამედროვე მუსიკალური სტილების შერწყმის ორი გზა

ტრადიციას და თანამედროვეობას შორის ურთიერთობა კულტურის და საზოგადოების განვითარების განუყოფელი ნაწილია. ჩემს მოხსენებაში გამოვთქვამ მოსაზრებას რომ თანამედროვე და ტრადიციული მუსიკალური სტილების შერწყმისას ორი ძირითადი პრინციპი არსებობს: (1) სინთეზი და (2) ფიუჟენი.

ამათგან პირველი, სინთეზი, გულისხმობს რამდენიმე კულტურის მუსიკალური პრინციპების შერწყმას ქვეცნობიერ, არაგამიზნულ დონეზე. ეს არის გარდაუვალი ისტორიული პროცესის კულტურული პროდუქტი. ასეთი სინთეზური კომბინაციის შედეგად წარმოიქმნება სრულიად ახალი ინტეგრირებული და ბუნებრივი ნაერთი რომელიც ამ სტილის შემქმნელებს არც დაუსახავთ მიზნად. ამერიკული ჯაზი, ისევე როგორც ქართლ-კახური გრძელი სუფრულები, ასეთი შერწყმის მაგალითები უნდა იყოს.

ტრადიციული და თანამედროვე მუსიკალური სტილების შერწყმის მეორე პრინციპი, ფიუჟენი, ექსპერიმენტული ხასიათისა ჩანს. ფიუჟენი შესაძლოა განვიხილოთ როგორც პროფესიული მუსიკოსების შეგნებული და მიზანდასახული ძლისხმევა, სხვა მუსიკოსებთან თანამშრომლობა და ახალი ტენდენციების დასახვა მუსიკის ინდუსტრიაში. ფიუჟენის პრინციპი ხშირია ქართულ და ბალკანურ ფოლკ-ჯაზში. მნიშვნელოვანია რომ მიუხედავად ამ ჟანრში მიღებული ბრწყინვალე შედეგებისა, ფიუჟენი ნაკლებად ხასიათდება ღრმა ინტეგრაციით, თითქოს მისი შემადგენელი სტილები ცალ-ცალკე არსებობენ და ავტონომიას ინარჩუნებენ, ამიტომაც ადვილად შეიძლება შევამჩნიოთ შერწყმის პირველადი ინგრედიენტები. ტრადიციული მუსიკალური კულტურებისათვის ფიუჟენი მისაღები გამოსავალია რადგან ის ტრადიციას ვერ გადაასწრებს და სათანადოდ, უფრო შეინარჩუნებს.

NINO TSITSISHVILI
AUSTRALIA/GEORGIA

PHD, is an ethnomusicologist from Melbourne, Australia. Her publications and current research concern music and gender, politics of music, and most recently, the evolutionary aspects of the origins of sociality and sexuality.

SYNTHESIS AND FUSION IN COMBINING TRADITIONAL MUSIC WITH MODERN STYLES

Interplay between tradition and modernity is part of development in every field of culture and society. In this paper I try to explore and propose two general principles of blend between traditional (village) and modern (urban, professional, foreign) musical styles: (1) synthesis and (2) fusion.

In the first, synthesis, several culturally distinct musical styles/principles blend at a subliminal level, as a cultural outcome of an inevitable historical process. Such synthetic combination gives rise to a completely new integrated blend, perhaps never envisaged by its creators. Jazz born in America is a good example. East Georgian table song style could be another example. In these syntheses we cannot clearly distinguish the original ingredients. The second principle of blend, fusion, is more experimental, a conscious effort on part of professional musicians exchanging ideas, starting new labels. We see such efforts often in Georgian or Balkan ethno-jazz. Most importantly, despite some ingenious examples of folk jazz fusion, there is no integration, and we can easily discern the original ingredients: as if they are not blended yet. For many traditional musical styles fusion might be more relevant because it leaves the tradition unbroken. traditions of the Western Church. Scholars see the reasons for these connections in the archaic origin of Eucharist hymns. The paper presents the results of a parallel study which answer the question: are there connections between the hymns of the Eucharist canon of Georgian and other local churches (Eastern and Western Christendom) on the level of modal structures and melos?

მრგვალი მაგიდა: ტრადიციული მუსიკა და თანამედროვე საზოგადოება
ROUND TABLE: TRADITIONAL MUSIC AND CONTEMPORARY SOCIETY

წამყვანი: თეონა ლომსაძე
Speaker: TEONA LOMSADZE

გლობალიზაციით გამოწვეული საცხოვრებელი ადგილისა და გარემოს მკვეთრმა ცვლილებებმა დღევანდელ საზოგადოებაში ხელი შეუწყეს ტრადიციული მუსიკის ფუნქციონირების ახალი ფორმების/ხერხების გაჩენას. არსებობს ახლადშექმნილი მუსიკალური სტილები, რომლებიც თანამედროვე მუსიკას თანამედროვე მუსიკალურ გამოხატვასთან აერთიანებს და, ამგვარად, მოარგებს მას თანამედროვე საზოგადოების მოთხოვნებს. ამავე დროს, ტრადიციული მუსიკა განაგრძობს განვითარებას სოფლად, თუმცა მისი გამოხატვის ფორმები მჭიდროდ არის დაკავშირებული თანამედროვე მსოფლიოს მიერ შემოთავაზებულ ტენდენციებთან. ამგვარად, სოფლად შეაღწია ახალმა მოვლენამ, როგორცაა ფოლკ-ტურიზმი. მრგვალი მაგიდის განხილვის საგანი იქნება ტრადიციის მატარებლების, მუსიკოსების, ეთნომუსიკოლოგების პერსპექტივიდან დანახული თანამედროვე გამოწვევები თუ სარგებლობა, რაც ტრადიციულ მუსიკას მოაქვს, შესაბამისად, ჩვენ ვეცდებით, დისკუსია შედგეს იმ ადამიანებს შორის, ვინც სხვადასხვა როლს ასრულებენ ტრადიციული მუსიკის ფუნქციონირების პროცესში და ასე შევუწყობთ ხელი მომავალ დიალოგს მათ შორის.

მრგვალი მაგიდის თემა უშუალოდ უკავშირდება თანამედროვე საზოგადოებაში ტრადიციული მუსიკის ფუნქციონირების პრობლემატიკას COVID-19-ის გამოჩენის პირობებში, შესაბამისად ეს უკანასკნელი საკითხი ასევე იქნება მრგვალი მაგიდის მსჯელობის ერთ-ერთი საგანი.

The dramatic changes in the habitat and environment caused by globalization have given rise to new forms/ways of functioning to traditional music in present day society. There are newly emerged musical styles combining traditional music with contemporary musical expressions and thus adapting it to the needs of modern society. At the same time, traditional music continues to develop in rural areas, although forms of its representation are tightly connected with trends offered by modern world. Thus, a new phenomenon, such as folk tourism has penetrated rural areas. The discussion of the round table will focus on the challenges or benefits that contemporary environment brings to traditional music, from the perspective of tradition bearers, musicians, ethnomusicologists. Accordingly, we will try to initiate discussion between the representatives of all different roles within traditional music and thus, encourage their future dialogues.

The topic of the Round Table is directly related to the functioning problems of traditional music in modern society under the conditions of COVID-19, accordingly, the latter issue will also be a topic of discussion at the Round Table.

ფოტო: მ. კილაძე / Photo: M. Kiladze

კონსერვატორიის დიდი დარბაზი

აგებულია 1938-1941 წლებში. იგი, როგორც არქიტექტურული ძეგლი, შესულია კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა სიაში. დარბაზი აღდგენილი და რესტავრირებულია 1997 წელს. დარბაზი გათვლილია 500 ადგილზე. გამოირჩევა შესანიშნავი აკუსტიკური თვისებებით. გათვალისწინებულია კამერული და სიმფონიური მუსიკის კონცერტებისათვის. დარბაზს ამჟღავნებს *Alexsander Schuke Potsdam*-ის ფირმის 3-მანუალიანი 40-რეგისტრიანი ორგანი, *Steinway & sons*-ის ფირმის ორი საკონცერტო როიალი, გააჩნია ციფრული ხმის ჩამწერი სტუდია, მოძრავი სცენა, საორკესტრო ორმო და ყველა ის შესაძლებლობა, რომელიც პასუხობს თანამედროვე საკონცერტო დარბაზების საერთაშორისო სტანდარტებს. სხვადასხვა წლებში დარბაზში კონცერტებს მართავდნენ მსოფლიოში სახელგანთქმული ქართველი და უცხოელი მუსიკოსები, მათ შორის: ა. გოროვიცი, ე. პეტრი, დ. შტიდრი, ო. რიდი, ს. რიხტერი, ე. გილესი, მ. როსტროპოვიჩი. კონსერვატორიის დიდი დარბაზი დღესაც სისხლსავსე ცხოვრებით ცხოვრობს და დედაქალაქის მნიშვნელოვანი კულტურული ცენტრია. ბოლო წლებში კონსერვატორიის დიდ დარბაზში ტრადიციულად ტარდება საახალწლო კონცერტების სერია, რომელშიც მონაწილეობენ თანამედროვეობის გამოჩენილი მუსიკოსები.

THE GRAND HALL OF THE CONSERVATOIRE

The Grand Hall of the Conservatoire was built in 1938-1941. The Hall has been as an object of national cultural heritage. The Hall was renovated in 1997. The Grand Hall seats an audience of 500 and is distinguished for its perfect acoustic qualities. It provides all the necessary facilities for chamber and symphony music concerts while its revolving stage and orchestra pit allow for opera performances. The Hall prides itself on a three manual forty register *Alexander Schuke Potsdam* organ and two *Steinway & Sons* concert grand pianos both in excellent condition. The Grand Hall has digital audio-recording facilities. In different years outstanding musicians of the world such as: A. Horovitz, E.Petri, D. Shtidri, O Reed, S. Richter, D Oistrach, E Gilels, M Rostropovich, etc performed on the stage of the Grand Hall. Nowadays the Grand Hall is one of the major cultural centres of the capital. It has become good tradition to hold series of the New Year's concerts with the participation of prominent Georgian and visiting musicians.

კონსერვატორიის მცირე დარბაზი

მცირე დარბაზი საზეიმოდ გაიხსნა 1904 წლის 7 ნოემბერს. დარბაზის დამთავრებისათვის თანხა გაიღეს მეცენატებმა კონსტანტინე ალიხანოვმა და ძმებმა იაკობ და სტეფანე ზუბალაშვილებმა. დარბაზის ინტერიერი გვარწმუნებს იმაში, რომ XX საუკუნის დასაწყისში თბილისში არტმოდერნმა შემოაღწია. არქიტექტურული გაფორმება ეკუთვნის ცნობილ მხატვარ-დეკორატორ ნოვაკს, რომელმაც დარბაზის შიდა კედლები და ქერი მოდერნის სტილის ძერწილი ჩუქურთმებით მორთო და მოავარაყა; კედლების გასწვრივ ბახის, ბეთჰოვენის, გლინკას, რუბინშტეინის ბიუსტებია განლაგებული; დარბაზის ელექტროგანათებისა და მოპირკეთების სამუშაოები მთლიანად *შუკერტის ფირმამ* შეასრულა.

მცირე დარბაზის 100 წლის თავზე მოხდა მისი პირვანდელი სახით აღდგენა, სრული რესტავრაცია. ორასადგლიანი მცირე დარბაზი გამოირჩევა შესანიშნავი აკუსტიკით, აღჭურვილია ციფრული ხმის ჩამწერი სტუდიით, ორი *Steinway & Sons*-ის და *Yamaha*-ს ფირმის საკონცერტო როიალებით.

RECITAL HALL OF THE CONSERVATOIRE

The Conservatoire Recital Hall was opened in a festive ceremony on November 7, 1904.

The funding necessary to finish construction was provided by philanthropists Konstantin Alikhanov and Zubalashvili (Iakob and Stepane) brothers. The interior shows very convincingly that art-modern was already familiar in Tbilisi at the beginning of the 20th century. The architectural ornamentation is the work of well-known painter and decorator Novack, who decorated the walls and ceiling of the hall with carved and gilded ornaments.

Busts of Bach, Beethoven, Glinka, and Rubinstein located along the walls of the hall. The lighting and wall tiling were provided entirely by the *Schuckert Company*. For the centennial anniversary the Recital Hall was renovated and restored to its previous design. Today, this small, 200-seat hall is distinguished by its superb acoustics. It is equipped with a digital recording studio and houses grand pianos by *Steinway & Sons* and *Yamaha*.

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია

თბილისის კონსერვატორია უმაღლესი მუსიკალური განათლების, შემსრულებლობისა და სამუსიკისმცოდნეო კვლევის ცენტრია საქართველოში. იგი დაარსდა 1917 წლის 1 მაისს. თავისი არსებობის მანძილზე თბილისის კონსერვატორიამ აღზარდა მრავალი გამოჩენილი მუსიკოს-შემსრულებელი, ქართველ კომპოზიტორთა და მუსიკისმცოდნეთა მთელი თაობა. ძალზედ დიდია პრესტიჟულ საერთაშორისო კონკურსებზე გამარჯვებულ სტუდენტთა თუ კურსდამთავრებულთა სია.

კონსერვატორიაში ეწყობა სხვადასხვა სახის მუსიკალური ფორუმები, რესპუბლიკური თუ საერთაშორისო კონკურსები, სამეცნიერო სიმპოზიუმები და კონფერენციები.

ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრი – დაარსდა იუნესკო-ს მხარდაჭერით 2003 წლის 1 თებერვალს კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების კათედრის, მასთან არსებული კაბინეტისა და საერო და სასულიერო მუსიკის კვლევის ლაბორატორიის ბაზაზე. ცენტრს აქვს ფართო კონტაქტები, ჰყავს საერთაშორისო სამეთვალყურეო საბჭო. ცენტრმა განახორციელა არაერთი პროექტი, მათ შორის, იუნესკოს *ქართული პოლიფონიის დაცვისა და განვითარების* სამწლიანი პროგრამა (2003-2006), რომლის ფარგლებში დაარსდა ცენტრის პერიოდული ორენოვანი ბიულეტენი, გამოიცა ქართველ მეცნიერთა ეთნომუსიკოლოგიური ნარკვევები ინგლისურ ენაზე და ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების სახელმძღვანელო ორი CD-ით ქართულ ენაზე. ცენტრი ახორციელებს მრავალ საერთაშორისო პროექტსა და გამოცემას როგორც დამოუკიდებლად, ისე სხვადასხვა ინსტიტუციასთან თანამშრომლობით. დეტალური ინფორმაციისათვის იხ.: www.polyphony.ge.

THE V. SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE

Tbilisi State Conservatoire is the center of musical education, performance and musicological studies in Georgia. It was founded on 1 May, 1917. Since the day of its foundation the Conservatoire has brought up a great number of outstanding musicians, performers and generations of Georgian composers and musicologists. The list of the Conservatoire's students and graduates – prize-winners and laureates of the world's most prestigious international competitions, is quite long. Many remarkable musical forums, national and international competitions, scientific symposia and conferences are organized at the Conservatoire.

RESEARCH CENTER FOR TRADITIONAL POLYPHONY was founded on 1 February, 2003 by the support of UNESCO on the premises of Tbilisi State Conservatoire Department of Georgian Folk Music, the Department's and Secular and Sacred Music Research Laboratory. The Center was involved in the realization of UNESCO's three-year (2003-2006) program for the "Safeguarding and Promotion of Georgian Traditional Polyphony". The Center has elected the International Steering Committee. As part of this program the Center established bilingual bulletin; published the book of essays by Georgian ethnomusicologists in English, the textbook on Georgian folk music (in Georgian). The Center implements many international projects and publications both independently and in cooperation with various institutions. For detailed information see: www.polyphony.ge

ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ცენტრი შეიქმნა 2001 წელს. მისი შექმნის ინიციატორია ბ-ნი ანზორ ერქომაიშვილი.

ცენტრი ეწევა მრავალმხრივ პრაქტიკულ საქმიანობას და უკვე ბევრი სასარგებლო საქმის გაკეთებაც მოასწრო: საფუძველი ჩაუყარა საქართველოს და უცხოურ არქივებში დაცული ქართული ხალხური სიმღერების ფონოჩანაწერების, კინო, ფოტო, ვიდეო და სხვ. მასალების არქივს.

საქართველოს ათამდე რაიონში ხალხური სიმღერების ხანდაზმული ოსტატების ხელმძღვანელობით შექმნა ახალგაზრდა ლოტბართა სკოლები. თანამედროვე უნივერსალური ტექნიკის გამოყენებით აფიქსირებს ძველ სამემსრულებლო ტრადიციებს. საქმიანობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი სფეროა ძველი ფონოჩანაწერების გაშიფვრა, სანოტო კრებულების შედგენა და გამოცემა ლაზერული დისკების სახით. დაწყებულია სერიის საუკუნის ანთოლოგია გამოცემა (1901–2001 წ.წ.).

აქვს ფართო საერთაშორისო ურთიერთობები საზღვარგარეთ არსებულ ქართული ხალხური სიმღერის ანსამბლებთან და ასოციაციებთან, ფონოარქივებთან, სამეცნიერო და საბიბლიოთეკო ცენტრებთან.

ატარებს ფოლკლორულ საღამოებს, ფესტივალებს, კონკურსებს ავთენტიკური ჯგუფების, საოჯახო ანსამბლებისა და ინდივიდუალური მემსრულებლების მონაწილეობით. ცენტრმა განახორციელა იუნესკოს ქართული პოლიფონიის დაცვისა და განვითარების სამწლიანი პროგრამა (2003–2006).

ხელს უწყობს ქართული ხალხური სიმღერის უმნიშვნელოვანეს პრობლემებზე სამეცნიერო კონფერენციებისა და სიმპოზიუმების ჩატარებას.

ცენტრმა 2003 წლიდან დღემდე გამოსცა 30-მდე სანოტო კრებული, აუდიომასალა (მათ შორის – ცნობილი ქართული ხალხური სიმღერების ცალკეული ხმები), სამეცნიერო და საცნობარო ხასიათის წიგნები. აღსანიშნავია: *ქართული ხალხური სიმღერების / ფონოჩანაწერები (1901–1914)*, *ქართული ფონოჩანაწერები უცხოეთში* (კატალოგი), *სერია ქართული ხალხური სიმღერის ოსტატები – სამეგრელო* (5 წიგნი) და *გურია* (4 წიგნი), *ტრადიციული მუსიკა ქართულ-აფხაზურ დიალოგში* და სხვ. უკანასკნელი მასშტაბური ნამუშევარია *ქართული ხალხური მუსიკის ანთოლოგია*, რომელიც მომზადდა ამერიკული გამომცემლობა *ნოვა საიენს პაბლიშერის* სათავეს.

THE INTERNATIONAL CENTRE FOR GEORGIAN FOLK SONG

The Centre was founded in 2001 on the initiative of Mr. Anzor Erkomaishvili.

It undertakes versatile practical activities and has already carried out many useful projects, including: preservation of Georgian folk songs by the creation of new archives based on collecting and restoration of audio recordings, film and video materials, as well as other related materials, wherever they exist in the archives in Georgia or abroad.

It created suitable conditions for masters of Georgian folk song in ten regions of Georgia to pursue their art, and to instruct students through special schools to become masters for future generations; to record and document old performing traditions by using new audio and video equipment.

One of the most important spheres of the Centre's activities is transcription of archival recordings, creation of musical scores for publication in anthologies and issue of compact discs. Publication of the series of *Centenary Anthology /1901-2001/* has already started.

The Centre has established wide international contacts with Georgian folk ensembles, associations, sound archives, libraries and centres of study. It holds folk concerts, festivals and contests with the participation of authentic groups, family ensembles and individual performers. The Centre was involved in the realization of UNESCO's three-year (2003-2006) program for the *Safeguarding and Promotion of Georgian Traditional Polyphony*.

It promotes holding of scientific conferences and symposiums on the most important problems of Georgian folk song.

Since 2003 the Centre has published about 30 transcribed collections, audio materials (including those with separate voice parts of the well-known Georgian folk singers), scientific and reference books. The most noteworthy of these are: *The First Sound Recordings of Georgian Folk Song (1901-1914)*, *Georgian Audio Recordings Abroad* (a catalogue), series - *Masters of Georgian Folk Song: Samegrelo* (5 books), *Guria* (4 books), *Traditional Music in Georgian-Abkhazian Dialogue* and others.

საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრი

საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრი (ყოფილი ხალხური შემოქმედების სახლი და ხალხური შემოქმედების სა-მეცნიერო-მეთოდური ცენტრი) შეიქმნა 1936 წელს, ივანე ჯავახიშვილის, ვახტანგ კოტეტიშვილის, დიმიტრი არაყიშვილის, ვარლამ თოფურიას, გრიგოლ ჩხიკვაძის, თამარ მამალაძის ინიციატივით. სხვადასხვა დროს ცენტრს ხელმძღვანელობდნენ მიხეილ მგალობლიშვილი, გრიგოლ კოკელაძე, ვალერიან ცაგარეიშვილი, მიხეილ ჩირინაშვილი, რევაზ კერესელიძე, ცისანა ქორჩინაშვილი, გიორგი უშიკიშვილი; ამჟამად, მისი აღმასრულებელი დირექტორია გიორგი დონაძე.

დაარსებიდან დღემდე ცენტრის პრიორიტეტები უცვლელია: ხალხური შემოქმედების სხვადასხვა დარგის ნიმუშთა მოძიება, კვლევა და პოპულარიზაცია; ქართული ყოფის ცოცხალ ფოლკლორულ პროცესებზე დაკვირვება და ყოფიდან გამქრალი ფოლკლორული ჟანრებისა და ნიმუშების აღდგენა-გაცოცხლება; ქართული ფოლკლორის პოპულარიზაცია და მსოფლიო კულტურულ პროცესებში ჩართვა. წლების განმავლობაში ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრში შეიქმნა უნიკალური არ-ქივი, რომელშიც დაცულია: ქართული ხალხური სიმღერისა და საეკლესიო საგალობელთა სანოტო ხელნაწერები; მდიდარი ხელნაწერი, ფოტო და დოკუმენტური მასალა; საინტერესო ნაშრომები ქორეოლოგიასა და ეთნომუსიკოლოგიაში... ამჟამად ძველი საარქივო ექსპონატები განთავსებულია ფოლკლორის ცენტრის ელექტრონულ საინფორმაციო ბაზაში. ბოლო ათ-წლეულში ამას დაემატა მდიდარი საექსპედიციო აუდიო-ფოტო-ვიდეო და დოკუმენტური მასალა, შეიქმნა ცენტრის საქმი-ანობის ამსახველი ფოტო-ვიდეო მატერიალი...

ფოლკლორის ცენტრმა ბოლო წლებში გამოსცა: 20-მდე აუდიო და ერთი ვიდეოალბომი, ოთხი მონოგრაფია, ხალხური სიმ-ღერებისა და საგალობელთა 5 სანოტო კრებული, ქორეოლოგიურ ნაშრომთა ანთოლოგიები, მოხუცი ზეპირსიტყვიერების კრებული, მცირე ფოლკლორული ლექსიკონი; გადაიღო სამი მოკლემეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმი. მიმდინარე წლიდან ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრმა, საქართველოს ხელისუფლების ინიციატივით, ქართული ფოლკლორის უკეთ მოვლა-დაცვის მიზნით, დაიწყო ცენტრის რეგიონული წარმომადგენლობების ქსელის შექმნა.

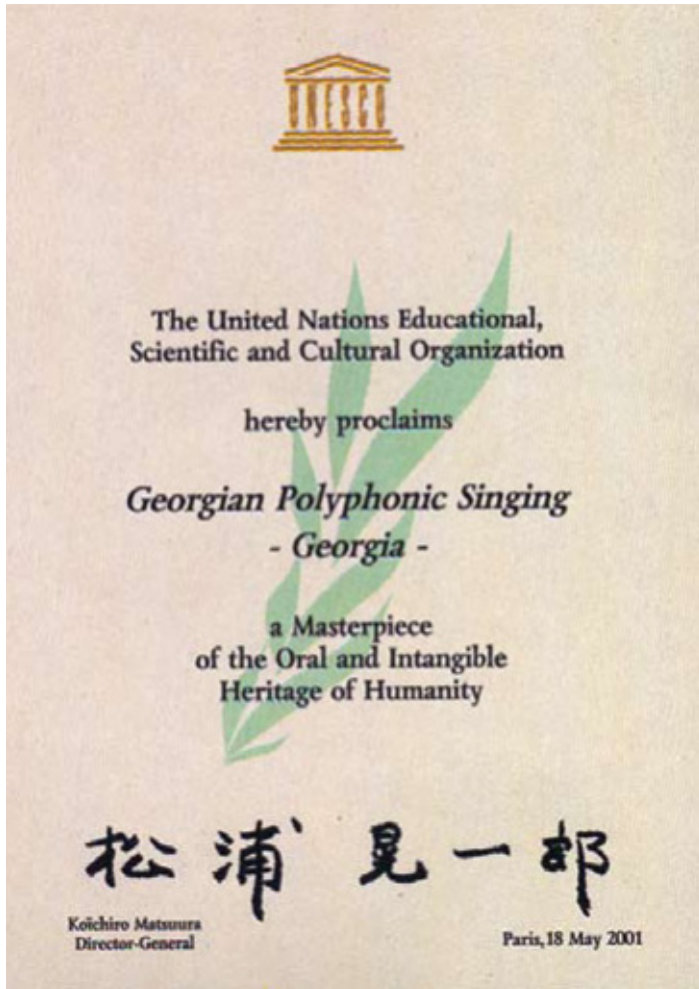
საქართველოს ფოლკლორის
სახელმწიფო ცენტრი
THE FOLKLORE STATE CENTRE
OF GEORGIA

STATE FOLKLORE CENTRE OF GEORGIA

State Folklore Centre of Georgia (former House of Folk Art and Scientific – Methodological Centre of Folk Art) was founded in 1936 on the initiative of Ivane Javakhishvili, Vakhtang Kotetishvili, Dimitri Araqishvili, Varlam Topuria, Grigol Chkhikvadze, Tamar Mamaladze and others. At various times the Centre was headed by Mikheil Mgaloblishvili, Grigol Kokeladze, Valerain Tsagareishvili, Mikheil Chirinashvili, Revaz Kereselidze, Tsisana Kochechashvili, Giorgi Ushikishvili. Current executive Director is Giorgi Donadze.

Since the day of its inception the Centre has immutable priorities: seek for, study and popularize the examples of various branches of folk art; observe live folk processes in Georgia's mode of life; revive and publish vanished folk genres and examples; worldwide popularization of Georgian folklore and its inclusion in world cultural processes. Unique archive has been created at the Centre during years, where preserved are: notation manuscripts of Georgian folk songs and church hymns; rich oral, photo and documentary material; interesting works on choreology and ethnomusicology, currently old archival materials are included in the digital information base of the Folk Centre; in the past years it was supplemented with rich expedition, audio, photo, video and documentary material, created was the chronicle of the Centre's activity...

State Folk Centre carries out fruitful publishing activity – during the last years about 20 audio and video albums, four monographs, 5 scores of Georgian chants, anthologies of choreology, collection of Khevi folk poetry, folk dictionary and three short documentary films were issued. For the better preservation of Georgian folklore the Centre has started creation of its regional network.

გაერთიანებული
ერების
განათლების,
მეცნიერებისა
და კულტურის
ორგანიზაცია
აცხადებს

ქართულ მრავალხმიან
სიმღერას
- საქართველო -

კაცობრიობის ზეპირი და
ხელთუქმნელი
მემკვიდრეობის შედეგად

კოიშირო მაცუურა
გენერალური დირექტორი

(პარიზი, 18 მაისი, 2001)

„ბოლო დროის ჩემი ერთ-ერთი უძლიერესი მუსიკალური შთაბეჭდილება შონბერგის „იაკობის კიბე“ და ქართული ხალხური პოლიფონიური სიმღერის ჩანანერება... მუსიკის აქტიური შესრულების ეს ტრადიცია, სათავეს უძველესი დროიდან რომ იღებს, შესანიშნავი მიგნებაა, რომელიც შესრულებისათვის გაცილებით უფრო მეტს იძლევა, ვიდრე თანამედროვე მუსიკის ყველა მონაპოვარი... იოდლი, რომელსაც საქართველოში „კრიმანჭულს“ ეძახიან, საუკეთესოა მათ შორის, რაც კი ოდესმე მომისმენია“.

იგორ სტრავინსკი

“One derives a highly significant musical impression from Arnold Schonberg’s “Jacobleiter” and the recordings of Georgian polyphonic folk singing. This is a tradition of active execution of music which has roots in the remote past; it is also a splendid discovery that is capable of enriching the performing art more than all the acquisitions of modern music... The yodle, known as “krimanchuli” in Georgia, was the best I ever heard”.

Igor Stravinsky

ფილმები

მარინა კაბანოვა (აშშ)
ლეო დეკრისტოფორო (ავსტრია)

ცხოვრება სამ ხმაში

მარია დო როსარიო პესტანა (პორტუგალია)
ჟოაო ვალენტიმი (პორტუგალია)

პოლიფონიური სიმღერის პოეტიკა

ანტონიო ვენტურა (პორტუგალია)
ჟოაო ვალენტიმი (პორტუგალია)

იმ მყოფთათვის

FILMS

MARINA KAGANOVA (USA)
LEO DECRISTOFORO (AUSTRIA)

LIFE IN THREE VOICES

MARIA DO ROSÁRIO PESTANA (PORTUGAL)
JOÃO VALENTIM (PORTUGAL)

POETICS OF POLYPHONIC SINGING

ANTÓNIO VENTURA (PORTUGAL)
JOÃO VALENTIM (PORTUGAL)

FOR WHOM YOU HAVE THERE

მარინა კაგანოვა

აშშ

მარინა არის ანთროპოლოგი და მწერალი ბრუკლინიდან (ნიუ იორკი). მას დამთავრებული აქვს კოლუმბიის უნივერსიტეტი, ამჟამად ასწავლის იორკის კოლეჯში. მისი შემოქმედებითი და სამეცნიერო ნაშრომები გამოქვეყნებულია ისეთ გამოცემებში როგორცაა Catapult, Ulbandus, Failbetter, Caucasus All Frequency, Paperbag, The St. Ann's Review და სხვ. მღერის რამდენიმე ფოლკლორულ ჯგუფში. მისი სადოქტორო დისერტაციის თემა არის ქართული პოლიფონიური პრაქტიკა. საველე სამუშაოების ჩატარების დროს ორი წლის განმავლობაში ცხოვრობდა საქართველოში.

MARINA KAGANOVA

USA

Marina is an anthropologist and writer from Brooklyn, NY. She holds graduate degrees in both from Columbia University, and currently teaches at CUNY York College. Her creative and scholarly work has been published in Catapult, Ulbandus, Failbetter, Caucasus All Frequency, Paperbag, and The St. Ann's Review, among others. She occasionally sings in several folk groups, and wrote her Doctoral Dissertation on Georgian polyphonic practices, having lived in Georgia for two years while doing her fieldwork.

ლეო დეკრისტოფორო

ავსტრია

დაიბადა ვენაში, გაიზარდა ბრატისლავასა (სლოვაკეთი) და ტიროლში (ავსტრია). მან კინემატოგრაფია შეისწავლა კიოლნის კინემატოგრაფიის საერთაშორისო სკოლაში პროფესორ დევიდ სლამას ხელმძღვანელობით და ასევე პრალის კინოაკადემიაში.

მისი ფილმოგრაფია მოიცავს რამდენიმე დოკუმენტურ ფილმს პრალის ებრაულ თემზე (2013-2014), ორ დოკუმენტურ ფილმს მუსიკაზე: „მოცინარე ფესხაც-მელები“ (2014) და „მე მომისმინე“ (2016), და მთელ რიგ თხრობითი სახის ფილმებს. კინემატოგრაფში თავისი ექვნიანი მოღვაწეობის პერიოდში ის იღებდა პაკისტანში, ამერიკაში და ევროპის რამდენიმე ქვეყანაში. მის ფილმებს გამომხაურება მოჰყვა ავსტრიაში, გერმანიაში, შვეიცარიაში და ჩეხეთში. ნაჩვენები იყო მრავალ საერთაშორისო ფესტივალზე.

LEO DEKRISTOFORO

AUSTRIA

Born in Vienna and raised in Bratislava (Slovakia) and Tyrol (Austria), Leo Dekristoforo studied cinematography at the International Film School Cologne under Prof. David Slama, as well as at the filmacademy in Prague (FAMU).

Leo's filmography includes several documentaries at the Jewish Community in Prague (2013-2014), two music-based documentaries: *The Laughing Shoes* (2014) and *Listen To Me* (2016), and a number of narrative films. In his six years of cinematography work, he has shot in Pakistan, America, and in several European countries. His work has had theatrical releases in Austria, Germany, Switzerland, and the Czech Republic, and has been screened at multiple international festivals.

ცხოვრება სამ ხმაში

რეჟისორი: მარინა კაგანოვა; ოპერატორი: მარინა კაგანოვა; რედაქტორი: ლეო დეკრისტოფორო; მწარმოებელი: მარინა კაგანოვა; ხმის რეჟისორი: ლაურელ მაკდონალდი და ფილიპ სტრონგი; ფერის კორექცია: ლეო დეკრისტოფორო; წელი: 2020; ხანგრძლივობა: 38'.

„ცხოვრება სამ ხმაში“ არის დოკუმენტური ფილმი, რომელიც ასახავს ანსამბლ „ადილეისა“ და დები ჩამგელიანების გასტროლებს აშშ-სა და მათ მშობლიურ საქართველოში. ორივე ქვეყანაში მრავალ ლოკაციაზე გადაღებული ეს ფილმი მოგვითხრობს აღმოჩენებზე, საზოგადოებაზე, მეგობრობაზე და უპირველეს ყოვლისა წარმოუდგენელ მრავალხმიან ვოკალურ ტრადიციაზე, რომელიც აერთიანებს ადამიანების ყველაზე ნაკლებად სავარაუდო კომბინაციებს მთელს მსოფლიოში.

LIFE IN THREE VOICES

Director: Marina Kaganova; Camera: Leo Decristoforo; Editing: Leo Decristoforo; Production: Marina Kaganova; Sound Design: Laurel MacDonald & Phil Strong; Color Correction: Leo Decristoforo; Year: 2020; Duration: 38'.

Life in Three Voices is a documentary film that follows Ensemble *Adilei* and the Chamgeliani sisters, both on tour in the US, and in their native Georgia.

Shot in multiple locations in both countries, this film is about discovery, community, friendship, and above all else, an incredible vocal polyphonic tradition that brings together the most unlikely combinations of people from all around the world.

**მარია დო
როსარიო პესტანა**
პორტუგალია

ავეიროს უნივერსიტეტის ასისტენტ პროფესორი. მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხი ეთნომუსიკოლოგიაში მიენიჭა უნივერსიდადე ნოვა დე ლისბოაში. ის ძირითადად მუშაობს არქივში, სწავლობს დოკუმენტაციის პროცესებს, ფოლკლორსა და ფოლკლორიზაციას, მუსიკალურ ინდუსტრიას, მუსიკას და მიგრაციას, ადგილობრივ მუსიკას. ამჟამად კოორდინაციას უწევს პორტუგალიის მეცნიერებისა და ტექნოლოგიის ფონდის მიერ მხარდაჭერილ ორ სამეცნიერო პროექტს სახელწოდებით: „ჩვენი მუსიკა, ჩვენი სამყარო: მუსიკალური ორგანიზაციები, სასულე ორკესტრები და დგილობრივი თემები (1880-2018)“ და „მდგრადი პრაქტიკები: პოსტ-ფოლკლორიზმის კვლევა 21 საუკუნის პორტუგალიაში“.

MARIA DO ROSÁRIO PESTANA
PORTUGAL

An Assistant Professor at the University of Aveiro. She received her PhD in Ethnomusicology from the Universidade Nova de Lisboa. Her main research is on archives, documentation processes, folklore and folklorization, music industries, music and migration and local music. At the present, Maria do Rosário is coordinating two research projects, both with the support of the Portuguese Foundation for Science and Technology, and the POCI and FEDER program, titled: “Our music, our world: Musical associations, wind bands, and local communities (1880-2018)” (PTDC/CPC-MMU/5720/2014) and “Sustainable practices: a study of the post-folklorism in Portugal in the 21st century” (31782/02/SAICT/2017).

ჟოაო ვალენტინი
პორტუგალია

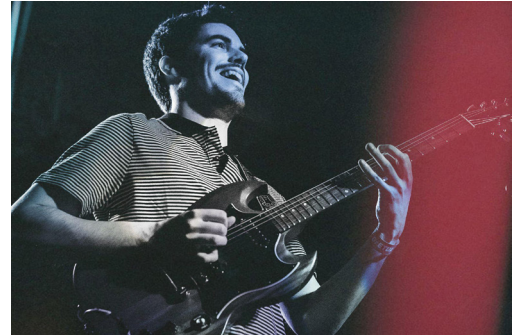
ვიდეო და დოკუმენტური კინოს ლიცენზიის მქონე ახალგაზრდა რეჟისორი 27 წლიანი საინტერესო გამოცდილებით. ადრეული ასაკიდან ჰქონდა განსაკუთრებული ინტერესი სამემსრულებლო ხელოვნების მიმართ, და თეატრთან პირველივე კონტაქტისთანავე განიცადა სწრაფი ევოლუცია აზროვნებასა და მხატვრულ შემოქმედებაში. ბოლო პროექტის შედეგად მან გადაიღო მოკლემეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმი „წმინდანები კართან რჩებიან“ სოფელ კოვილიას 2 ტრადიციის შესახებ და მოკლემეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმი „სულელების გაშვება“ იდანია-ა-ნოვაში, პორტუგალია. 2018 წლიდან თანამშრომლობს ეთნომუსიკოლოგიის ინსტიტუტთან (Inet-MD) როგორც მკვლევარი ტექნიკოსი, კერძოდ, სხვადასხვა პროექტებში ვიდეოს გადაღებასა და რედაქტირებაში.

JOÃO VALENTIM
PORTUGAL

With 27 years old and moving image as a passion, João Valentim is a young director licensed in Video and Documentary Cinema. From an early age he felt a special taste for performing arts, and from the first contact he had with the theater he noticed a rapid evolution in the way of thinking and building artistically. He made “The Saints stay at the door” as a result of his final project, a short documentary film about 2 traditions of a village in Covilhã, Paul, and also filmed a short documentary about commissioning souls in Idanha-a-Nova, Portugal. Since 2018, he collaborates with Inet-MD, as Research Technician, namely in the production, capture and editing of video in various projects.

ანტონიო ვენტურა

პორტუგალია

ავეიროს უნივერსიტეტის ასისტენტ პროფესორი. მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხი ეთნომუსიკოლოგიაში მიენიჭა უნივერსიდადე ნოვა დე ლისბოაში. ის ძირითადად მუშაობს არქივში, სწავლობს დოკუმენტაციის პროცესებს, ფოლკლორსა და ფოლკლორიზაციას, მუსიკალურ ინდუსტრიას, მუსიკას და მიგრაციას, ადგილობრივ მუსიკას. ამჟამად კოორდინაციას უწევს პორტუგალიის მეცნიერებისა და ტექნოლოგიის ფონდის მიერ მხარდაჭერილ ორ სამეცნიერო პროექტს სახელწოდებით: „ჩვენი მუსიკა, ჩვენი სამყარო: მუსიკალური ორგანიზაციები, სასულე ორკესტრები და დგილობრივი თემები (1880-2018)“ და „მდგრადი პრაქტიკები: პოსტ-ფოლკლორიზმის კვლევა 21 საუკუნის პორტუგალიაში“.

ANTÓNIO VENTURA

PORTUGAL

António Ventura was born in Aveiro, Portugal in 1992. He completed a degree in Artistic Studies at the Faculty of Arts of the University of Coimbra in 2014 and a Masters in Music in Ethnomusicology in 2016, at the University of Aveiro. He is currently a doctoral student in Ethnomusicology and is part of the research team of the project “EcoMusic - Sustainable Practices: a study of post-folklore in Portugal in the 21st century” underway at the University of Aveiro. Presented communications at national and international scientific events. He performs as a guitarist and composer in several musical projects in the area commonly known as rock. Since 2014 he has been interested in visual ethnography and documentary film as a tool for scientific investigation and as a means of preserving practices, protagonists and cultural contexts. Its scientific areas of interest are the processes of traditionalization, heritage and documentation of rural music.

პოლიფონური სიმღერის პოეტიკა

რეჟისორი: მარიო დო როსარიო პესტანა და ჟოაო ვალენტიმი; ოპერატორი: მარიო დო როსარიო პესტანა და ჟოაო ვალენტიმი; ხმის რეჟისორები: მარიო დო როსარიო პესტანა, ჟოაო ვალენტიმი, იოაკიმ ბრანკო და ანტონიო ვენტურა; ინტერვიუერი: მარიო დო როსარიო პესტანა; რედაქტორი: ჟოაო ვალენტიმი, თარგმანი: აოიფე ჰინეი ნელი: 2019; ხანგრძლივობა: 29'.

ოფიციალურად შექმნილი ჯგუფები ძირითადად იცავენ ორ ან სამ ხმაში, ტერციაში, ან პარალელურ ტერციასა და კვინტაში მღერის პირობით პოლიფონიურ რეპერტუარს. ამ ქალებმა იციან რეპერტუარი, აქვთ მუსიკალური უნარები, იციან ხმის პარტიები და უნდათ მათი დააცვა და აღიარება. მათ სურთ რომ გაუზიარონ და შემდეგ თათბებს გადასცენ ინტერსუბიექტური და ხმებში მღერის გამოცდილება. მათ გვთხოვენ თანამშრომლობა ამ ცოდნის დასაფიქსირებლად ეროვნულ არამატერიალურ კულტურულ მემკვიდრეობაში, იმ იმედით რომ მოგვიანებით ის შეყვანილი იქნებოდა იუნესკოს სიაში. ჩვენ შევექმენით ჯგუფი, ვესტუმრეთ გადაღების ადგილს და ვესაუბრეთ ათობით მომღერალს, წავახალისეთ ისინი რომ გაააქტიურონ და დააფასონ „ქალთა სიმღერა“, როგორც ზოგიერთი მას ეძახის. ეს დოკუმენტური ფილმი ამ შეხვედრისა და სწავლების ერთ-ერთი მონაწილეა.

იმ გყოფათთვის

რეჟისორი: ანტონიო ვენტურა; ოპერატორი: ჟოაო ვალენტიმი; ხმის რეჟისორი: ბერნარდო ლიმასი და ; ფერის კორექცია: ლეო დეჟისტო-ფორო; ნელი: 2017; ხანგრძლივობა: 10'.

“Encomendação das Almas”, ანუ „სულების გაშვება“ არის ყოველწლიური მუსიკალური პერფორმანსი, რომელიც ტარდება დიდი მარხვის დროს, შუალამისას, დანია-ანოვას მუნიციპალიტეტის რამდენიმე სოფელში. ეთნოგრაფებმა და ფოლკლორისტებმა მისი დაფიქსირება დაიწყეს 1950-იანი წლებიდან და 2018 წლიდან კი დაიწყო მისი კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლად აღიარების პროცესი ადგილობრივი ხელისუფლების, მეცნიერებისა და მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ჯგუფის მონაწილეობით. სოფელში პენია გარსია, ქალების ჯგუფი ჩერდება სამ ამალღებულ ადგილზე ისე, რომ მათი ხმა მთელ სოფელში ისმოდეს. ამ ქალებს სწამთ, რომ მათი სიმღერა და ლოცვა მათ გარდაცვლილ ახლობლებს გაუძღვება სამოთხისკენ, სადაც მარადიულ სიმშვიდეს იხოვან. ეს ვიზუალური ეთნოგრაფია არის 2014 წელს დაწყებული კვლევის შედეგი რომელიც ემსახურება ამ და სხვა გამოვლენების, მისი მონაწილეებისა და კონტექსტების მნიშვნელობისა შესწავლასა და გავლენის გააზრებას 21 საუკუნის პენია გარსიაში.

POETICS OF POLYPHONIC SINGING

Direction: Maria do Rosário Pestana and João Valentim; Camera Operators: Maria do Rosário Pestana, João Valentim, Lea Managil and Rui Madeira; Sound: Maria do Rosário Pestana, João Valentim, Joaquim Branco and António Ventura; Interviews: Maria do Rosário Pestana; Edition: João Valentim; Translation: Aoife Hiney; Year: 2019 Duration: 29'.

Formally established groups safeguard a predominantly modal polyphonic repertoire, in two or three voices, in third or third and parallel fifths. These women have the knowledge of a repertoire, musical skills and vocals that they want to be safeguarded and recognized. They want to share and transmit to the next generations the intersubjective and preliminary experience of singing to voices that reverberate in their bodies. They requested our collaboration for the registration of this sensitive knowledge in the National Inventory of Intangible Cultural Heritage, with the expectation of a later registration in the UNESCO List. We created a team, set out on the ground, and talked to dozens of singers, encouraging them to activate and value the ‘women’s song’, as some like to call it. This documentary is one of the faces of this meeting and study.

FOR WHOM YOU HAVE THERE

Direction: António Ventura; DoP: João Valentim; Sound: António Ventura; Edition: Bernardo Limas and João Valentim; Year: 2017; Duration: 10'.

The “Encomendação das Almas”, literally “Comissioning of Souls”, is an annual musical performance that takes place during Lent, at midnight, in the streets of several villages of the municipality of Idanha-a-Nova. It began to be documented since the 1950s by various ethnographers and folklorists and in 2018 it justified a process of patrimonialization, in which the local authorities, local scholars and a significant group of locals participate. In the village of Penha Garcia, a female group stops at three high places so that their voices can be heard throughout the village. These women believe that singing and praying, they are guiding their loved ones who are no longer here, towards heaven, where they can find eternal peace. This visual ethnography is the result of an investigation taking place since 2014 that aims to understand the importance and impact that this and other manifestations, its protagonists and contexts have in the 21st century in Penha Garcia.

ფოლკლორული ანსამბლები

FOLK ENSEMBLES

საქართველო

თბილისი ადილეი
ანსამბლი ანჩისხატი
ბასიანი
დიდგორი
იალონი
კიმილია
მთიეზი
რუსთავი
სახიობა
შავნაბადა

GEORGIA

TBILISI ADILEI
ENSEMBLE ANCHISKHATI
BASIANI
DIDGORI
IALONI
KIMILIA
MTIEBI
RUSTAVI
SAKHIOBA
SHAVNABADA

ადილეი
თბილისი,
საქართველო

ვაჟთა ფოლკლორული ანსამბლი ადილეი 2012 წელს შეიქმნა. გურული სიმღერების მოყვარული მეგობრები დემეტრე ქირიას ინიციატივითა და ხელმძღვანელობით შეიკრიბნენ; სახელიც ერთი გურული მგზავრული სიმღერისა დაირქვეს, რომელიც, ბიჭების აზრით, ყველაზე კარგად გამოხატავს მათს ხასიათსა და მისწრაფებებს.

ანსამბლის მთავარი შემოქმედებითი პრინციპი სოფელსა და ხალხურ მომღერლებზე სწორებაა. მათი ამოცანაა ხელი შეუწყონ ტრადიციული სიმღერა-გალობის ყოველდღიურობაში შემოტანასა და გაცოცხლებას: ღვინის სუფრებზე, სახალხო დღესასწაულებზე და სხვა. შესრულების პროცესში ყურადღებას იქცევს მღერის სილაღე და თავისუფლება.

ადილეის რეპერტუარში, ძირითადად, დასავლეთ საქართველოს სხვადასხვა კუთხის სიმღერებია. ისინი ცდილობენ ამა თუ იმ სიმღერის იმპროვიზაციული, „ადილეისული“ ვარიანტი შესთავაზონ მსმენელს, შექმნან საკუთარი ხელწერა და სტილი.

ანსამბლი აქტიურად მონაწილეობს კულტურულ ღონისძიებებსა და საქველმოქმედო კონცერტებში, ფესტივალებში, სიმპოზიუმებში, ტელე და რადიოპროექტებში.

ადილეი 2015-16 წლების ფოლკლორის ეროვნული ფესტივალის ლაურეატი და II ადგილის პრიზიორია ნომინაციაში – ხალხური სიმღერის ახალგაზრდული ანსამბლი. საახალწლო მუსიკალური შეხვედრების ფარგლებში ადილეიმ სოლო კონცერტი გამართა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის დიდ დარბაზში. ანსამბლს ჩატარებული აქვს კონცერტები, ვორკუპები და სემინარები იტალიაში, გერმანიაში, საფრანგეთში, აშშ-სა და ბელგიაში. გამოცემული აქვს ერთი გრამფირფიტა (გამოცა აშშ-ში), ორი აუდიოალბომი – ერთი სოლო და ერთი იტალიის პრემიანას მხარის მომღერლებთან ერთობლივად, აგრეთვე ორი ელექტრონული ალბომი – ხალხური სიმღერის თვითმასწავლებელი (საქართველოს სხვადასხვა კუთხის 10-10 სიმღერა).

ADILEI
TBILISI, GEORGIA

Male folk ensemble *Adilei* was created in 2012 by the Gurian song-lovers on the initiative of Demetre Kiria, and called themselves after a Gurian travelers' song, which in their opinion expresses their characters and aims best. The creative principles of *Adilei* is to be orientated on village and folk singers. The group strives to revive traditional songs and chants and bring them back to everyday life: at feast, folk celebrations, etc. Noteworthy is the free performance manner of the collective. The repertoire of *Adilei* basically includes the songs from different parts of Western Georgia. The group strives to offer the listeners different – their own improvisational variants of songs, create their own manner and style, the signs of which have been marked out at their public performances.

The ensemble actively participates in cultural events and charity concerts; festivals, symposia, television and radio projects. *Adilei* is a laureate and II place winner in the nomination – *youth folk ensemble* at the 2015-2016 National Folklore Festival. Within the framework of New Year music meetings, *Adilei* held a solo concert at the Grand Hall of Tbilisi State Conservatoire. The ensemble has held concerts, led workshops and seminars in Italy, Germany, France, USA and Belgium. Has released an LP (in the USA), two audio albums – one solo and the other together with the singers from Premana (Italy), and two electronic albums – *Teach yourself folk song* (10 songs from each region of Georgia).

ანსამბლი ანჩისხატი

თბილისი, საძარტველო

1988 წელს შექმნილი ლეგენდარული ანჩისხატის ტაძრის მგალობელთა გუნდის შემოქმედებით ბირთვისგან ჩამოყალიბებული ცხრაკაციანი ჯგუფი – *ანსამბლი ანჩისხატი* – სამი წელია აქტიურად მოღვაწეობს. უცვლელი დარჩა შემოქმედებითი პრინციპები – ქართული ხალხური სიმღერისა და ტრადიციული გალობის მარგალიტების მაღალსაშემსრულებლო დონით გადმოცემა და პოპულარიზაცია. *ანსამბლი ანჩისხატი* კონცერტებს მართავს როგორც საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში, ისე ქვეყნის ფარგლებს გარეთ. ამ ხნის განმავლობაში ანსამბლი მონაწილეობდა სხვადასხვა მუსიკალურ ფესტივალში; ჩაატარა სოლო კონცერტები გერმანიის სხვადასხვა ქალაქში: ჰამბურგის ერთ-ერთ მთავარ საკონცერტო დარბაზში – ელბფილარმონიაში, აგრეთვე შტუტგარდტსა და ბასში.

2018 წელს თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში გაიმართა *ანსამბლ ანჩისხატის* საიუბილეო სოლო კონცერტი, სრულიად განახლებული, ფართო საზოგადოებისთვის უცხო და მივიწყებული სიმღერებისგან შემდგარი რეპერტუარით. მალევე გამოიცა ამ კონცერტის აუდიოჩანაწერი – „სიმღერას ვბედავ“. *ანსამბლ ანჩისხატის* შემოქმედებას და განუმეორებელ ჟღერადობას განსაკუთრებულ ელ-ფერს სძენს ამ ანსამბლში სხვადასხვა თაობის მომღერლთა თავმოყრა. ანსამბლის ძველი წევრების – დავით შულღიაშვილის, დავით ზათიაშვილის, ლევან ვეშაპიძის, მამუკა კიკნაძის, დავით მეგრელიძის და გოჩა ბალავაძის მრავალწლიანი საშემსრულებლო გამოცდილებას დღეს გვერდს უმშვენებს და ახალ ენერჯის სძენს მათთან ნიჭიერი ახალგაზრდების – დავით კოლეიშვილის, გიგა ჩხაპელიასა და დავით ცერცვაძის შემოქმედებითი გაერთიანება და მეგობრობა.

ENSEMBLE ANCHISKHATI

TBILISI, GEORGIA

Ensemble Anchiskhati – a nine-member group formed from the creative core of the legendary Anchiskhati choir, founded in 1988, has been active for three years. The creative principles have remained unchanged – high performance mastery and popularization of the pearls of Georgian folk songs and traditional hymns.

Ensemble Anchiskhati holds concerts in various parts of Georgia and elsewhere. During this time the ensemble participated in various music festivals; held solo concerts in different cities of Germany: at Elbphilharmonie – one of the leading concert venues in Hamburg, also in Stuttgart and Bass.

In 2018 Tbilisi State Conservatoire hosted *Ensemble Anchiskhati*'s solo concert, with a completely different repertoire comprised of the songs unknown and forgotten to the general public. This was soon followed by the audio recording of the concert – “I dare to sing”.

A gathering of different generation singers in this ensemble adds special hue to the creativity and the unique sound of *Ensemble Anchiskhati*. Long-standing performance experience of the ensemble's old members – Davit Shugliashvili, Davit Zatiashvili, Levan Veshapidze, Mamuka Kiknadze, Davit Megreldze and Gocha Balavadze is adorned and filled with new energy thanks to close creative unity and friendship with the talented young singers – Davit Koleishvili, Giga Chkhapelia and Davit Tsertsvadze.

ბასიანი
თბილისი,
საქართველო

ქართული ხალხური სიმღერის ანსამბლი ბასიანი 2000 წელს საქართველოს საპატრიარქოში ჩამოყალიბდა. 2013 წელს კი მას საქართველოს ხალხური სიმღერის სახელმწიფო ანსამბლის სტატუსი მიენიჭა.

ბასიანი ექსპედიციებითა და კონცერტებით სტუმრობს საქართველოს სხვადასხვა რეგიონს, აღადგენს სიმღერა-გალობის მივიწყებულ ნიმუშებს, მონაწილეობს პრესტიჟულ ფესტივალებსა და კონცერტებში, მართავს მასტერკლასებს მსოფლიოს ცნობილ დარბაზებსა და უნივერსიტეტებში, გამოსცემს კომპაქტდისკებს (ანსამბლს ჩანერილი და გამოცემული აქვს ტრადიციული სიმღერა-გალობის 300-ზე მეტი ნიმუში, რომლებიც მთელ მსოფლიოში ვრცელდება).

ბასიანის წარმატებული გამოსვლების შესახებ არაერთგზის აღინიშნა საერთაშორისო მედიასივრცეში. სტატიის ავტორები ქართულ ტრადიციულ პოლიფონიას ზეციურ ხმებს ადარებენ და ანსამბლის კონცერტებს არაამქვეყნიურს, მომავადობებს უწოდებენ.

BASIANI
TBILISI, GEORGIA

Georgian Folk Song Ensemble *Basiani* was founded in 2000 at the Georgian Patriarchy. Later, in 2013, *Basiani* was conferred the status of State Ensemble of Georgia.

Basiani actively popularizes Georgian traditional polyphony – revives a large number of traditional music samples, holds concerts and organizes expeditions to different regions of Georgia, participates in many international prestigious festivals and events, leads master-classes and workshops in world-known concert halls and universities, releases CDs (this till day *Basiani* has released up to 300 folk songs and chants, which are spread worldwide).

The Ensemble's successful performances have repeatedly been mentioned in various international media, where Georgian Polyphony is considered as the sound from Heaven and performances of *Basiani* – as an otherworldly mesmerizing performance.

დიდგორი
თბილისი,
საქართველო

მაგლობელ-მომღერალთა გუნდი დიდგორი 2004 წელს შეიქმნა. მასში ქართული ხალხური სიმღერა-გალობის მოყვარული ახალგაზრდა შემსრულებლები ლევან წიტიანიშვილის ხელმძღვანელობით გაერთიანდნენ. ანსამბლს სახელი არქიმანდრიტმა იოანემ (კიკვაძე) შეურჩია. დიდგორელთა დებიუტი 2006 წელს შედგა. 2007 წლის ოქტომბრიდან ანსამბლი ხელმძღვანელის გარეშე მოღვაწეობს.

დიდგორის სამემსრულებლო-შემოქმედებითი სტილი და მანერა ტრადიციულია. ანსამბლი გამოირჩევა მკვეთრად გამოხატული ინდივიდუალობითა და მაღალი სამემსრულებლო ოსტატობით.

დიდგორი აქტიურად მონაწილეობს კონცერტებსა და ფესტივალებში საქართველოსა და მის ფარგლებს გარეთ. ანსამბლმა სამი სოლო კონცერტი გამართა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის დიდ დარბაზში.

2012 წელს დიდგორელებმა განახორციელეს პროექტი ჩემო კარგო ქვეყანავ, რომლის ფარგლებშიც იმოგზაურეს საქართველოს კუთხეებში და ადგილობრივ ანსამბლებთან ერთად გამართეს კონცერტები. ანსამბლმა საკონცერტო ტურნეებით მოიარა ჩეხეთი, პოლონეთი, რუსეთი, უზბეკეთი, ავსტრია, გერმანია, დიდი ბრიტანეთი, საფრანგეთი, შვეიცარია, კანადა.

2013-14 წლებში დიდგორმა, ლატვიის სახელმწიფო გუნდ ლატვიასთან ერთად, რიგასა და თბილისში წარმატებით განახორციელა პროექტი ქართული მოტივები, რომლის რეპერტუარი შედგებოდა ქართული ტრადიციული მუსიკის მოტივებზე ლატვიელი კომპოზიტორების მიერ სპეციალურად ამ პროექტისათვის შექმნილი ნაწარმოებებისაგან. მათში ორგანულად იყო ჩართული ქართული ავთენტური სიმღერა-გალობა.

2015 წელს ანსამბლ დიდგორს ქართული სიმღერის პოპულარიზაციაში შეტანილი წვლილისთვის გადაეცა ფონდ ქართული გალობის ფულადი ჯილდო და სიგელი. ანსამბლი 2015-16 წლების ფოლკლორის ეროვნული ფესტივალის ლაურეატი და I ადგილის პრიზორია ნომინაციაში – ხალხური სიმღერის ახალგაზრდული ანსამბლი.

გამოცემული აქვს ორი აუდიოალბომი. ამჟამად მუშაობენ მეგრული და აფხაზური სიმღერების ალბომის ჩანერასა და გამოცემაზე.

DIDGORI

TBILISI, GEORGIA

Choir of singer-chanters *Didgori* was created in 2004 from the young lovers of folk song with Levan Tsitaishvili’s direction. They debuted in 2006 at Tbilisi House of Film. The name of the group was selected by archimandrite Ioane (Kikvadze).

Since 2007 *Didgori* carries out its activity without a leader.

Didgori holds to traditional performance style and manner. The group seeks for and revives the old masters’ variants from archival recordings.

Didgori takes active part in concerts and festivals both in and outside Georgia. In 2012 the Ensemble initiated the project *My beloved country*, as part of which it travels to various regions of Georgia, meets local singers and participates in joint concerts. The ensemble has toured with concerts to Czech Republic, Poland, Russia, Uzbekistan, Austria, Germany, Great Britain, France, Switzerland, Canada.

In September, 2013 *Didgori* and Latvian State Choir performed in the concert with joint repertoire, created especially for this project, consisting of the pieces by Latvian authors composed on the motifs of Georgian traditional music organically including Georgian authentic songs and chants.

In 2015 *Georgian Chanting Foundation* awarded a cash prize and a diploma to ensemble *Didgori* for its contribution to the popularization of Georgian song. *Didgori* is a laureate and I prize winner in the nomination – *youth folk ensemble* at the 2015-2016 National Folklore Festival. *Didgori* members are chanters at Ilia the Prophet Church in Tbilisi. The ensemble has released two audio albums. Currently they are working on the album of Megrelian and Abkhazian songs.

იალონი
თბილისი,
საქართველო

მგალობელ-მომღერალ ქალთა გუნდი იალონი შეიქმნა 2009 წელს, თბილისის იოანე ღვთისმეტყველის სახელობის ტაძრის მგალობელთა გუნდის ბაზაზე, ნინო ნანეიშვილის ხელმძღვანელობით. მათი ამოცანაა ტრადიციული საეკლესიო გალობის, ხალხური და ქალაქური სიმღერის ნიმუშების პოპულარიზაცია.

იალონის რეპერტუარი საარქივო ჩანაწერებისა და სანოტო ხელნაწერების, საექსპედიციო კოლექციებისა და გამოცემული კრებულების საფუძველზე შეირჩევა. განსაკუთრებული ყურადღება შედარებით უცნობი ნიმუშების გაცოცხლებას ეთმობა.

საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს დაფინანსებით, 2016 წელს იალონმა საქართველოს რეგიონებში კონცერტებითა და მასტერკლასებით იმოგზაურა. პროექტის შედეგად მომზადდა დოკუმენტრეჟიანი დოკუმენტური ფილმი *ფოლკლორული ჩანახატები* და ფოტოხელოვან ლევან ვაზნარელის ექსპოზიცია.

ანსამბლი აქტიურად მონაწილეობს საქართველოსა თუ საზღვარგარეთ გამართულ ტრადიციული მუსიკის საღამოებსა და კონცერტებში, ფესტივალებში, სიმპოზიუმებში, კონკურსებში. იალონი 2015-16 წლების საქართველოს ფოლკლორის ეროვნული ფესტივალის ლაურეატი და პირველი ადგილის პრიზიორია ნომინაციაში – *ხალხური სიმღერის ქალთა ანსამბლი*. 2017 წელს კი, საქართველოს ბავშვთა და ახალგაზრდული საგუნდო კოლექტივების ეროვნულ კონკურსში, ანსამბლმა გრან პრი მოიპოვა გალობის მიმართულებით და პირველი ადგილი და ოქროს მედალი – ქართული ხალხური სიმღერის მიმართულებით.

ბოლო წლებში იალონმა გამართა კონცერტებისა და მასტერკლასების ციკლი ჰოლანდიის ოთხ ქალაქში, გუნდ ოქტოიხის მიერ ორგანიზებულ ფესტივალზე. 2018 წლიდან ანსამბლი შემოქმედებითად თანამშრომლობს ლონდონის Rose Bruford-ის დრამისა და თეატრის კოლეჯთან, ქართული სიმღერების შემსრულებელ ანსამბლ *მასპინძელთან* და კემბრიჯის გუნდ *ჩელასთან*.

იალონს გამოცემული აქვს ქართული ხალხური და ქალაქური სიმღერებისა და ტრადიციული საგალობლების ოთხი აუდიო და ერთი ვიდეო დისკი; მათ შორისაა *რვა ხმა ღმერთი უფალისა და აღდგომის ტროპეების* სასწავლო აუდიო დისკი. 2011 წელს გამოიცა *იალონისა* და გუნდ *ისონის* მიერ შესრულებული პოლონური საშობაო სიმღერების ალბომი, ხოლო ჰაინოვკის მართლმადიდებლური მუსიკის ფესტივალ-კონკურსის რჩეულ ჩანაწერებში შევიდა ანსამბლის მიერ შესრულებული სამი ქართული საგალობელი. 2016 წელს გამოიცა იალონის საავტორო პროექტის – *მზის ამოსვლიდან ჩასვლამდე* – საკონცერტო ჩანაწერის აუდიო და DVD ალბომები.

IALONI
TBILISI, GEORGIA

Female chanters' group *Ialoni* was created in 2009 under Nino Naneishvili's direction on the basis of Ioane Ghytismetqveli church choir. Their aim is popularization of traditional church hymns, folk and urban songs.

Ialoni selects its repertoire from archival recordings and music collections, expedition recordings and published collections. Particular attention is paid to the revival of relatively unknown examples.

With the financial support of the Ministry of Culture and Monument Protection of Georgia, in 2016 *Ialoni* held concerts and workshops in the regions of Georgia.

The project resulted in the preparation of a short documentary film *Folklore Sketches* and an exposition of photographer Levan Vaznareli.

The ensemble actively participates in the evenings and concerts, festivals, symposia, competitions of traditional music in and outside Georgia. *Ialoni* is a laureate and I prize winner of the 2015-2016 National Folklore Festival in the nomination – *female folk ensemble*. In 2017 at the National Competition of Children's and Juvenile Choirs of Georgia *Ialoni* was a Grand Prix winner in chanting and won first place and a gold medal in Georgian folk song.

In recent years *Ialoni* held a series of concerts and workshops in 4 cities of the Netherlands, at the festival organized by the choir *Ostoich*. Since 2018 the ensemble has had creative collaboration with Rose Bruford College of Theatre, ensemble of Georgian folk song *Maspindzeli* and *Chela* choir from Cambridge. *Ialoni* has released four audio and one video disk of Georgian folk and urban songs and traditional hymns, these include a teaching audio disk "Ghmerti Upali and Sunday Hymns", in 2011 the album of Polish Christmas Songs together with choir *Ison*, Selected recordings of the International Church Music Festival in Haunowka includes three Georgian hymns as performed by *Ialoni*. Audio and video albums of the concert recording of *Ialoni's* project "From the Sunrise to the Sunset" were released in 2016.

კიმილია თბილისი

კიმილია 2018 წელს შეიქმნა. ახალგაზრდა ფრანგ ქალბატონს ზოე პერეს ანსამბლის შექმნის სურვილი ქართულ პოლიფონიასთან ზიარებისა და საქართველოში მრავალწლიანი ცხოვრების შემდეგ გაუჩნდა.

სულხან-საბას მიხედვით, კიმილი არის სამკაული, ძვირფასეულობა; მრავალხმიანი სიმღერა-გალობა კი თავადაა აუნწონავი საგანძური, რომელსაც უთვალავი სამკაული და თვალ-მარგალიტიც ვერ გადასწონის, – ამიტომ მოერგო ანსამბლს ასე კარგად ეს სახელი. კიმილიას ხელმძღვანელის განმარტებით, ისინი, პირველ რიგში, ცდილობენ თავისებურად ააღორძინონ და გააცოცხლონ ქართული და ფრანგული პოლიფონიის უძველესი მარგალიტები; თავისებურება კი ამ ნიმუშების გათავისებასა და ახალი სიცოცხლის მიინჭებაშია. საკუთარი ინტერპრეტაციის ძიებისას იყენებენ საშემსრულებლო ხერხს, რომელიც დაფუძნებულია ბუნებრივი ხმის გათავისუფლებასა და სხეულთან შერწყმის პრინციპზე.

ანსამბლი დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს სხვადასხვა ქვეყნისა და განსხვავებული მიმართულების მუსიკოსებთან თანამშრომლობას. პირველი ექსპერიმენტი შედგა უდის დამკვეთელ იბანთუთასთან. საფრანგეთის ტურის დროს კი, 2019 წელს, ქალაქ ბაიონაში ფესტივალ *ლეს ეთიოპიკის (Les Ethiopique)* ფარგლებში ერთობლივი პროექტი განახორციელეს ცნობილ ბასკ მომღერლებთან – მადი ოენარტსა და დიულენ აშიარისთან ერთად. მსგავსი ერთობლივი პროექტები სხვა მუსიკოსებთან მომავალშიც იგეგმება.

კიმილია ხშირად მონაწილეობს ფესტივალებსა და სატელევიზიო გადაცემებში. ამ წლის ბოლოს გამოქვეყნდება ფრანგმა რეჟისორმა ვინსენტ მუნიმ კიმილიაზე დოკუმენტური ფილმი გადაიღო, რომლის პრეზენტაციაც 2020 წლის ბოლოს შედგება.

კიმილიას 2019 წელს გამოცემულ პირველ აუდიოალბომში, ქართული პოლიფონიის გვერდით, რამდენიმე ადრეული ფრანგული მუსიკის ნიმუშიცაა შესული. ამჟამად ანსამბლი მეორე ალბომზე მუშაობს.

KIMILIA TBILISI

Kimilia was created in 2018. After having got to know Georgian polyphony and having lived in Georgia for many years, a young Frenchwoman Zoe Perret decided to create an ensemble.

According to Sulkhan-Saba, *kimili* is a jewel: a polyphonic song is an invaluable treasure that cannot be outweighed by gems and pearls - so this face fits the ensemble well.

As the director of the ensemble notes they try to revive ancient examples of Georgian and French polyphony in their own way; internalize them and breathe new life into them.

In the search for their own interpretation, they use a performance technique based on the principle of releasing natural sound and merging it with the body.

The ensemble attaches great importance to cooperation with musicians from different countries and different directions. The first experiment took place with oud player Ibantuta. During the tour in France in 2019, within the framework of the festival *Les Ethiopique* in the city of Bayonne they realized a joint project with famous Basque singers Maddi Oyhenart and Julien Achiary. Similar projects are planned with other musicians in the future.

Kimilia often participates in festival and television programs. French filmmaker Vincent Moon made a film about *Kimilia*; its presentation will be held at the end of 2020.

Along with Georgian polyphony *Kimilia's* first audio album released in 2019 comprises several early examples of French music. Currently the group is working on the second album.

მთიები
თბილისი,
საქართველო

1980 წელს ახალგაზრდა ეთნომუსიკოლოგმა ედიშერ გარაყანიძემ თანატოლებისაგან შექმნა ანსამბლი *მთიები*, რომელმაც რადიკალურად შემოაბრუნა სასცენო ფოლკლორული შემსრულებლობა ავთენტიკური სტილისკენ. ანსამბლის პოპულარობა მალე გასცდა საქართველოს ფარგლებს – ევროპის ქვეყნებსა თუ ამერიკაში *მთიების* კონცერტებს არასდროს დაჰკლებია ოვაციები, ბევრმა უცხოელმა მათგან შეიყვარა და შეისწავლა ქართული ხალხური სიმღერა.

1991 წლიდან მეორე თაობის *მთიები* ქალ-ვაჟთა ანსამბლად ჩამოყალიბდა, რომელშიც ბავშვთა ფოლკლორულ-ეთნოგრაფიული სტუდია *ამერ-იმერში* აღზრდილი გოგობიჭები გაერთიანდნენ. ანსამბლის დამაარსებლის ტრაგიკული გარდაცვალების შემდეგ, 2001 წლიდან, *მთიებს* ედიშერის ვაჟი, ეთნოლოგი გიგი გარაყანიძე ჩაუდგა სათავეში, წარმატებით განაგრძო მისი საქმე და დღეს ანსამბლი *ედიშერ და გიგი გარაყანიძეების სახელობის ეთნომუსიკის თეატრი მთიების* სახელით მოღვაწეობს. 2012 წელს ანსამბლის ახალგაზრდა ხელმძღვანელის მოულოდნელი გარდაცვალება კიდევ ერთი გამოცდა იყო ანსამბლისათვის, მაგრამ *ეთნომუსიკის თეატრმა* დაძლია კრიზისი და 2014 წელს გამართა თეატრალიზებული საღამო – *ზარი*, რომელიც გიგი გარაყანიძისა და ანსამბლის ასევე უდროოდ დაღუპული წევრის, გიგა ხაინდრავას ხსოვნას მიეძღვნა.

ზოგადად უნდა ითქვას, რომ ქართულ ყოფაში არსებული ეთნომუსიკის თეატრის სცენებისა და ელემენტების თუ კონკრეტული რიტუალების სცენაზე გაცოცხლება-გათამაშება *მთიების* ერთ-ერთი უმთავრესი შემოქმედებითი ამოცანაა: გარდა ზემოხსენებულისა, აღსანიშნავია უკანასკნელ წლებში გამართული თემატური ფოლკლორული საღამოები – *ხატობა*, *ქართული ქორწილი* და *ლიფანალი*.

მთიებს 2012 წლიდან მაგდა კველიშვილი ხელმძღვანელობს. ანსამბლი თითქმის ყოველ წელს თბილისში მართავს შემოქმედებით კონცერტს, ბევრს მოგზაურობს საკონცერტო ტურნეებით ევროპის ქვეყნებში; გამოცემული აქვს 15-მდე CD და DVD ალბომი.

მთიები 2012 წლის ფოლკლორის ეროვნული პრემიის ლაურეატია.

2016 წელს ეთნომუსიკის თეატრ *მთიებს* ნომინაციაში ქართული ფოლკლორის მოამაგენი ფოლკლორული ტრადიციების აღდგენა-პოპულარიზაციაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისთვის გადაეცა ფონდ *ქართული გალობის* ფულადი ჯილდო და სიგელი.

MTIEBI
TBILISI, GEORGIA

Young ethnomusicologist Edisher Garaqanidze created folk ensemble *Mtiebi* together with his peers in 1980. The creative principle of the Ensemble was strictly determined from the start: to perform true, unsullied, unprefixed folk examples on the stage, exactly the way they had been performed in everyday life – with dances, round dances, instrumental accompaniment, improvised comic verses, etc. *Mtiebi* made a radical turn in folk music performance. The Ensemble’s popularity exceeded the borders of Georgia, their performance was always met with burst of applause in Europe and America. Thanks to *Mtiebi* many foreigners fell in love with Georgian folk music and studied.

In 1991 second generation of *Mtiebi* took over. It was a mixed female-male ensemble, with the membership of the alumni of *Amer-Imeri* Children’s folk-ethnographic studio. After Edisher’s tragic death in 2001, his son ethnologist Gigi Garaqanidze directed the Ensemble until his decease. Thus Gigi perfected his father’s work and uttered a new word in Georgian folk performance. In 2012 unexpected decease of the ensemble’s young director was another test for *Mtiebi*, but the collective managed to overcome the crisis and in 2014 ensemble performed another theateralized evening – *Zari*, dedicated to the memory of Gigi Garaqanidze and Giga Khaindrava.

One of the main creative tasks of *Mtiebi* is to perform the elements and scenes or specific rituals from the ethnomusical theater of Georgian life mode on the stage: in addition to the afore-mentioned, noteworthy are thematic evenings of folklore – *khatoba*, Georgian wedding and *Lipnali* held in recent years. Since 2012 *Mtiebi* has been directed by Magda Kevlishvili. Almost every year the ensemble holds creative concerts in Tbilisi, with concert tours travels a lot to European countries; has released about 15 audio and video albums.

For its particular contribution to the revival and popularization of folk traditions in 2012 Georgian Chanting Foundation awarded a cash prize and a deed to *Ethnomusic Theatre Mtiebi* in the nomination Beneficents of Georgian Folklore.

რუსთავი
 თბილისი,
 საქართველო

საქართველოს სახელმწიფო აკადემიური ანსამბლი *რუსთავი* 1968 წელს შეიქმნა. მისი დამაარსებელი და სამხატვრო ხელმძღვანელია საქართველოს სახალხო არტისტი, შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი ანზორ ერქომაიშვილი – ერქომაიშვილების მუსიკალური დინასტიის მეშვიდე თაობის წარმომადგენელი.

რუსთავი ათეული წლებია წაყოფიერად მოღვაწეობს: აღადგენს მივიწყებულ ძველ ხალხურ სიმღერებს, გამოსცემს აუდიოალბომებს, მართავს კონცერტებს, მონაწილეობს ფესტივალებში, რადიო და სატელევიზიო გადაცემებში, იღებს და ახმოვანებს კინოფილმებს, მოგზაურობს უცხოეთში და ქართულ ფოლკლორს აცნობს მსოფლიოს. *რუსთავმა* წარმატებით მოიარა მსოფლიოს 70-მდე ქვეყანა (ბევრი მათგანი რამდენჯერმე), ჩაატარა 4000-მდე კონცერტი, მათ შორის – ისეთ პრესტიჟულ დარბაზებში, როგორცაა პარიზის ოლიმპია, მოგადორი და ფლეიერის თეატრი, ლონდონის ალბერტ ჰოლი, მოსკოვის დიდი თეატრი, სანკტ-პეტერბურგის, ვენის, ამსტერდამის, ნიუ-იორკის, ტოკიოს, ქაიროს, რომის, შანხაის, ბერლინის და მსოფლიოს სხვა ქალაქების დიდი საკონცერტო დარბაზები.

სხვადასხვა დროს გრამფირფიტებსა და კომპაქტურ დისკებზე ჩანერილი და გამოცემული აქვს 700-მდე ქართული ხალხური სიმღერა-საგალობელი და მათი ვარიანტები. მათგან 318 სიმღერა ჩაინერა იაპონურმა ფირმამ “SONY”.

ქართული ხალხური სიმღერის პოპულარიზაციის საქმეში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისათვის ანსამბლი *რუსთავი* დაჯილდოებულია ზაქარია ფალიაშვილის (1981), ალბერტ შვაიცერის (1986) და საქართველოს სახელმწიფო (2002) პრემიებით.

2009 წელს, ანსამბლის დაარსებიდან 40 წლისთავის აღსანიშნავად, გაიმართა გრანდიოზული საიუბილეო კონცერტი და ფილარმონიის დიდი საკონცერტო დარბაზის წინ მისი ვარსკვლავი გაიხსნა. ამ თარიღთან დაკავშირებით გამოიცა ანზორ ერქომაიშვილის ნიგნი – *ქართული ხალხური სიმღერა. ანსამბლი რუსთავი* – თანდართული 8 კომპაქტდისკით, ანსამბლის ყველა თაობის მონაწილეობით.

RUSTAVI
 TBILISI, GEORGIA

Georgian State academic ensemble *Rustavi* was created in 1968. Its founder and artistic director is Anzor Erkomaishvili – People’s Artist of Georgia, a laureate of Shota Rustaveli Prize – a representative of the seventh generation of Erkomaishvili musical dynasty.

Rustavi has been productive for decades: revives forgotten folk songs, releases audio albums, holds concerts, participates in festivals, radio and television programs, shoots and dubs films, travels abroad and presents Georgian folklore to the world. *Rustavi* has successfully toured about 70 countries of the world (many of them several times), has performed in about 4000 concerts, including at the most prestigious concert venues such as Olympia, Mogador theater, Pleyel Salle Paris, Albert Hall London, Bolshoi Theatre Moscow, grand concert halls of Sankt Petersburg, Vienna, Amsterdam, New York, Tokyo, Cairo, Rome, Shanghai, Berlin, and others.

At various times *Rustavi* recorded and published about 700 Georgian folk songs, church hymns and their variants on LPs and CDs. 318 of them were recorded by a Japanese company “SONY”. For its outstanding contribution to the development of Georgian culture, ensemble *Rustavi* was awarded the Zakaria Paliashvili (1981), Albert Schweitzer (1986) and the Georgian State (2002) Prizes.

The 40th anniversary of the ensemble was celebrated by a grand jubilee concert and opening of its star in front of the Philharmonic Hall in 2009. In connection with this date published was Anzor Erkomaishvili’s book “Georgian Folk Song. Ensemble Rustavi” enclosed with 8 CDs was published, with the participation of ensemble’s all generations.

სახიობა თბილისი, საქართველო

ანსამბლი *სახიობა* ჩამოყალიბდა 2006 წელს. მისი დამაარსებელი და ხელმძღვანელია ეთნომუსიკოლოგი, სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების სპეციალისტი, გიორგი მთაწმინდელის სახელობის გალობის უნივერსიტეტის შემოქმედებითი სახელოსნოს ხელმძღვანელი, ანჩისხატის ტაძრის გუნდის რეგენტი მალხაზ ერქვანიძე.

ანსამბლი „ანჩისხატელთა“ გამოცდილებას ეყრდნობა და ცდილობს, თავისი წვლილი შეიტანოს ტრადიციული სიმღერა-საგალობლების ძველი ქართული ბგერათანწყობის აღდგენაში. მისი მიზანია შუასაუკუნეების ქართული გალობის აღდგენა-პოპულარიზაცია, ქართული საგალობლების ხელნაწერთა რედაქტირება და სანოტო კრებულების გამოცემა თანდართული აუდიოდისკებით, ექსპედიციები საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში, მომღერალ-ლოტბარებთან შეხვედრები და ერთობლივი კონცერტები... რეპერტუარის ძირითადი წყაროა ძველი საარქივო და საექსპედიციო ჩანაწერები, მათ შორის – თავად ანსამბლის ხელმძღვანელის მიერ მოპოვებული.

სახიობა რეგულარულად მონაწილეობს ფოლკლორისა და ტრადიციული გალობის საერთაშორისო ფესტივალებში, ჩატარებული აქვს მრავალი სოლო კონცერტი საზღვარგარეთ (ხორვატია, უკრაინა, დიდი ბრიტანეთი, ამერიკის შეერთებული შტატები, პოლონეთი, ლიეტუვა, იტალია). 2011 წელს ანსამბლმა დიდ ბრიტანეთში 14 კონცერტი გამართა, 2012 წელს კი – ამერიკის შეერთებულ შტატებში 26 კონცერტი და მასტერკლასი ჩაატარა.

თითქმის ყოველ წელს ანსამბლი, განახლებული რეპერტუარით, საანგარიშო კონცერტს მართავს თბილისში. 2016 წელს თბილისის კონსერვატორიის დიდ დარბაზში გაიმართა სახიობას 10 წლისთავისადმი მიძღვნილი კონცერტი და გამოიცა საუბუნლო აუდიო-ვიდეო ალბომი ანსამბლის მოკლე ისტორიით.

2018 წელს *სახიობამ* გამართა მე-9 სოლო კონცერტი, რომელიც განსაკუთრებული იყო იმით, რომ ქართულ ხალხურ სიმღერებთან ერთად, მეორე განყოფილებაში წარმოადგინა მსოფლიოს ხალხთა ტრადიციული სასიმღერო ნიმუშები (სამხრეთ აფრიკა, ირლანდია, სარდინია, ინგლისი, ამერიკული ქანთრი...). კონცერტმა ანსამბლის წევრთა საშემსრულებლო შესაძლებლობები სრულიად ახალი კუთხით წარმოაჩინა. მოგვიანებით ამ კონცერტის აუდიოდისკიც გამოიცა. *სახიობას* გამოცემული აქვს ხალხური სიმღერისა და გალობის რვა აუდიოდისკი.

SAKHIOBA

TBILISI, GEORGIA

Ensemble *Sakhioba* was created in 2006. It is directed by Malkhaz Erkvanidze – ethnomusicologist, Doctor of Social Sciences, specialist of the Georgian Folk Music Department, one of the founder of *Anchiskhati Church Choir*, di-rector of the Mama Davit Garejeli Church choir.

Sakhioba holds to the experience of *Anchiskhati* and strives to contribute to the revival of old Georgian scale. The group aims to revive and popularize medieval Georgian chant, edit the manuscripts of Georgian chants and publish them as collections supplied with audio CDs, organize field expeditions to various parts of Georgia, meet local song-masters and perform in joint concerts with them. Main source for its repertoire are old archival and field expedition recordings, including those obtained by Malkhaz Erkvanidze himself.

Sakhioba regularly participates in the international festivals of folklore and traditional chanting, has held many solo concerts abroad (Croatia, Ukraine, Great Britain, USA, Poland, Lietuva, Italy). In 2011 the ensemble held 14 concerts in Great Britain, 26 concerts and workshops in the USA in 2012.

Almost every year *Sakhioba* holds reporting concert with updated repertoire in Tbilisi. In 2016 Grand Hall of Tbilisi State Conservatoire hosted the concert dedicated to *Sakhioba*'s 10th anniversary and a jubilee audio-video album with a short history of the ensemble was released. In 2018 *Sakhioba* performed its 9th solo concert, distinguished by the fact that along with Georgian folk songs, examples of traditional songs of the world peoples (South Africa, Ireland, Sardinia, England, American country music) of the world were performed in the second section. The concert presented the ensemble members' performing abilities from a completely new side. An audio CD of this concert was released later. In total, *Sakhioba* has released 8 audio CDs of folk songs and church hymns.

შავნაბადა
თბილისი,
საქართველო

SHAVNABADA
TBILISI, GEORGIA

Male folk ensemble *Shavnabada* was created in 2005, young song-master Davit Tsintsadze collected the former members of the boys' ensembles *Martve* and *Bichebi*.

The Ensemble's repertoire includes folk songs and traditional hymns from all over Georgia. *Shavnabada* keeps to folk performance traditions and strives to study songs from archival recordings and directly from folk performers.

Shavnabada has held a number of solo concerts in Georgia, often performs in concerts and holds work-shops outside Georgia (Turkey, France/Corsica, Scotland, Switzerland, Holland, UK, etc), participates in international festivals. *Shavnabada* has released 4 CDs of folk songs, one DVD album, and a 2 multi-disk educational audio album of liturgy and prayers, prepared with the blessing of Ilia II, the Catholicos-Patriarch of all Georgia, and is disseminated free of charge to all, willing to study chants.

In 2016 *Shavnabada* was conferred the status State Ensemble of Abkhazia.

ვაჟთა ფოლკლორული ანსამბლი *შავნაბადა* 2005 წელს ჩამოყალიბდა, ახალგაზრდა ლოტბარმა დავით ცინცაძემ თავი მოუყარა ბიჭუნათა ანსამბლების – *მართვესა* და *ბიჭების* აღზრდილებს.

შავნაბადას რეპერტუარში საქართველოს თითქმის ყველა კუთხის ხალხური სიმღერა და ტრადიციული საგალობლებია. ანსამბლი ხალხური შემსრულებლო ტრადიციების ერთგულია და ცდილობს, სიმღერები საარქივო ჩანაწერებიდან ან უშუალოდ ხალხური შემსრულებლებისგან შეისწავლს.

შავნაბადამ არაერთი სოლო კონცერტი გამართა საქართველოში. ანსამბლი ხშირად მოგზაურობს საზღვარგარეთ (თურქეთი, საფრანგეთი – კორსიკა, შოტლანდია, შვეიცარია, ჰოლანდია, დიდი ბრიტანეთი და სხვ.), მართავს კონცერტებსა და ვორქშოპებს, მონაწილეობს საერთაშორისო ფესტივალებში. *შავნაბადას* გამოცემული აქვს ხალხური სიმღერების 4 CD და ერთი DVD ალბომი, აგრეთვე ნირვისა და ლოცვის საგალობლების სასწავლო მრავალდისკიანი 2 აუდიოალბომი, რომელიც სრულიად საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქის ილია II-ის ლოცვა-კურთხევით მომზადდა და უსასყიდლოდ ვრცელდება გალობის შესწავლის მსურველთათვის.

2016 წელს *შავნაბადას* აფხაზეთის სიმღერის სახელმწიფო ანსამბლის სტატუსი მიენიჭა.

სიმპოზიუმის ორგანიზატორები მხარდაჭერისა და ხელშეწყობისათვის მადლობას უხდინან:

საქართველოს პრეზიდენტს

საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს

საზოგადოებრივ მაუწყებელს

ტელეკომპანია იმედს

საპატრიარქოს ტელევიზია *ერტსულოვნებას*

ქურნალ *მუსიკას*

THE SYMPOSIUM ORGANIZERS ARE MOST GRATEFUL TO:

PREZIDENT OF GEORGIA
THE MINISTRY OF EDUCATION, SCIENCE, CULTURE AND SPORTS OF GEORGIA
GGEGE GEORGIAN PUBLIC BROAD CASTER
TV IMEDI
PATRIARCHY TELEVISION *ERTSULOVNEBA*
JOURNAL *MUSIKA*

სიმპოზიუმი ტარდება თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის
სახელმწიფო კონსერვატორიაში

გრიბოედოვის 8/10, თბილისი, 0108, საქართველო

ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრი

ტელ.: (+995 322) 299 89 53

ფაქსი: (+995 322) 298 71 87

ვებ-გვერდი: www.polyphony.ge; www.symposium.polyphony.ge

ელ-ფოსტა: polyphony@tsc.edu.ge

**THE SYMPOSIUM IS HELD AT THE V. SARAJISHVILI
TBILISI STATE CONSERVATOIRE**

8/10, GRIBOEDOV STR., TBILISI, 0108, GEORGIA

THE INTERNATIONAL RESEARCH CENTER FOR TRADITIONAL POLYPHONY

TELEPHONE (+995 322) 2 99 89 53

FAX: (+995 322) 2 98 71 87

WEB-SITE: www.polyphony.ge; www.symposium.polyphony.ge

E-MAIL: polyphony@tsc.edu.ge

რედაქტორი
შემდგენელი
მთარგმნელი
მხატვარი
კომპიუტერული უზრუნველყოფა

რუსუდან წურწუმია
ნინო რაზმაძე
მაია კაჭკაჭიშვილი
ნიკა სეზისკვერაძე
ნინო რაზმაძე

Editor
Compiler
Translator
Design
Computer Service

RUSUDAN TSURTSUMIA
NINO RAZMADZE
MAIA KACHKACHISHVILI
NIKA SEBISKVERADZE
NINO RAZMADZE